

ona

Quadern de debat

43 - desembre 1996 - 500 pta.

A LA REGIÓ
DELS GRAN
AFRICA

VEINS SENSE FRONTERES
Solidaritzat amb
els països del Sud

Voluntaris i solidaris,
la darrera frontera social

ENTR
FEM M

GENER			
1	2		
8	9		
15	16		
22	23		
29	30		
FEBRER			
5			
12	6	7	
19	14		
26	21		
27	28		
MARÇ			
4	5	6	7
11	12	13	
18	19		
25			

Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera. Compromeses amb la naturalesa

El nostre compromís és de preservar la nostra major riquesa, la naturalesa. Per aquest motiu, s'ha protegit especialment més d'un terç del nostre territori. Es tracta d'un esforç constant encaminat a conservar, protegir i embellir el nostre entorn turístic, amb la finalitat de garantir la tranquil·litat i el descans als nostres visitants.

Aquí, a les Illes Balears, la naturalesa segueix el seu curs.

 IBATUR
INSTITUTO BALEAR
DE PROMOCION DEL TURISMO
CONSELLERIA DE TURISME
GOVERN BALEAR

ona

Quadern de debat

n. 43, desembre 1996

Edita: Fundesba, S.L.

Directora gerent: Sinfo García Gómez.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Pedro Calvo (administratiu).
Miquel Capellà (advocat).
Mateu Carrió (arquitecte).
Antoni Fleixes (economista).
Jaume Garau (psicòleg).
Sinfo García (dtra. gerent Fundesba).
Pere Mascaró (economista).
Francesc Obrador (tècnic turístic).
Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Constanza Forteza.
Gina Garcías.
Antoni Llompart.
Miquel Massutí.
Antoni Oliver.
Caterina Ortega.
Joana M. Roque.
Antoni Rosselló.

Disseny: A. Caro.

Impressió: Imp. Homar. Tel. 43 08 61 - Palma de Mallorca

Administració i Publicitat: Fundesba, S.L.
Joaquim Botia, 11, 1r, A
Tel. 71 16 61 - Fax 71 91 94
07012-Palma de Mallorca

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: **500** pessetes

Subscripció: 4.500 pta. per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

Societat civil i solidaritat

Ningú no es pot deixar sorprendre per una realitat que a mesura que passa s'imposa amb més força. La societat civil s'organitza al marge de les administracions públiques com a element dinamitzador de la societat. Cada dia neixen noves ONG. Des d'ONA ens hem acostat a aquesta realitat, però des d'una perspectiva molt concreta que, alhora, ens sembla molt dramàtica i urgent: les organitzacions no governamentals que treballen per la solidaritat entre els humans, tant si és per a les zones més conflictives del món, com és ara la regió dels Grans Llacs africans, com per si el seu horitzó es redueix a les qüestions que són més al nostre abast. En definitiva, també a Mallorca hi ha "Tercer Món".

Í N D E X

La política, en un carreró **4**
Editorial

Mallorca cap al Tercer Món **6-11**
Carmel Bonnín

Creus roges, on la vida fa sang **12-17**
Maria Planas

A favor de l'home **18-23**
Marta Barcells, Jaume Obrador,
José María Sevilla i Llorenç Tous

La solidaritat amb els de casa **24-29**
Rafel Company

Els remeis, clars **30-35**
Aina Salom

La lluita per assumir el fet multicultural **36-40**
Alexandre Miquel

La clau d'Ona **41-50**

Tarja de subscripció

En

Adreça

Ciutat Tel

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

Signatura:

Per a subscripcions, copiau aquesta tarja i adreçau-la a Fundesba, S.L.
Joaquim Botia, 11, 1r. A. 07012-Palma de Mallorca o telefonau al 71 16 61 (Fax 71 91 94)

La política, en un carreró

És evident que la crisi que travessa el Partit Popular i que fa trontollar el Govern de la Comunitat Autònoma amb el perill de perdre la majoria absoluta al Parlament no se solucionarà amb el pas al grup mixt de l'expresident Soler, ni molt manco amb la seva expulsió del partit, en el cas que la circumstància exposada anteriorment s'hagi produït abans de la publicació d'aquesta editorial. La realitat és que la política balear es troba en un carreró, en un autèntic cul-de-sac de molt difícil sortida, empesa per una profunda crisi que la dreta mallorquina arrossega des de ja fa massa temps i, també, per una manca de definició i d'alternatives concretes per part de l'esquerra. Des d'ONA ho hem intentat explicar diverses vegades. Hi insistirem una més: el model econòmic i social de les Illes Balears que des del Consolat de la Mar s'ha impulsat durant tota l'Autonomia, va arribar fa quatre anys al sostre de les seves possibilitats de desenvolupament sostenible i, per tant, era precisa una reacció. Primer va ser el mateix Gabriel Cañellas qui modificà l'estructura del seu gabinet per donar entrada a un rejuenit Govern. Més tard va ser la seva renúncia a la presidència obligat per la direcció del partit a Madrid a causa de la presumpta implicació en casos de corrupció. Després va correspondre el torn a un Cristòfol Soler que pecà d'ingenu, que cregué que el seu partit tenia consciència clara de la crisi i de les necessitats d'incentivar canvis a l'estructura social i productiva de les Illes.

Sorgí després la figura de Jaume Matas, de qui s'ha dit que ja era el "tapado" de Gabriel Cañellas per dur endavant tots els canvis que fessin falta sense posar en perill, però, l'estructura d'un poder social que, malgrat tot -segons l'opinió àmpliament divulgada pel mateix president en les seves darreres intervencions públiques- ha sabut situar les Illes Balears a l'avantguarda econòmica de l'Estat espanyol i a ser, segons un informe del Banc de Bilbao-Vizcaya l'única comunitat autònoma que sobrepassa, i ho fa amb escreix, la mitjana del PIB de la Unió Europea. Però Matas sap, com Soler, que no n'hi ha prou a contemplar la glòria del passat o del present, sinó que s'ha de posar fil a l'agulla tan aviat com sigui possible per poder ordenar adequadament el futur. I aquest és, justament, el problema. Potser sigui una qüestió de personalismes, com s'ha dit en el recent període congressual dels conservadors illencs, però en el fons la tara que impedeix el PP tirar endavant és la falta de cohesió d'un sector important dels seus militants entorn d'una idea que vagi més enfora del manteniment de l'estructura de poder.

I això que, per no mentir a la realitat, hem de reconèixer que al darrera d'aquesta situació hi ha un programa, el del Partit Popular, que, malgrat tot, proposa idees suficients per provocar un mínim consens social i dinamitzar la societat davant els processos de canvis que ens esperen a la cantonada del segle, és a dir, allò -el diàleg social- que en els darrers mesos tantes vegades s'ha demanat des del Consolat. En una societat com la nostra, en aquesta època de transició que ens toca viure, no sembla ser molt difícil posar-se d'acord en mitja dotzena d'objectius que permetin mantenir l'economia en els nivells de productivitat més alts possibles i procurar, simultàniament, un millor repartiment de la riquesa, així com, en funció d'ambdues coses, un major equilibri mediambiental. El president Matas, en la nostra opinió, fa una diagnosi encertada de la situació econòmica, almanco des del seu posicionament ideològic, però pot errar en les aplicacions polítiques pràctiques per manca, precisament, d'un suport real a les solucions per part del seu propi partit, que és allò que ja li va passar al seu antecessor.

A diferència de Soler, el president Matas sap que tindrà les mans fermades si no compta amb aquest suport del partit i que per això ha de donar prioritat a tranquil·litzar-ne les aigües, un difícil problema a causa no només dels problemes judicials als quals ha de fer front Cañellas amb els casos Calvià, Sóller i Agricultura sinó a les reaccions adverses dels qui, dins dels conservadors, creuen que l'única cosa que ha de fer el Govern és mantenir el poder. I això, lògicament, fa que les grans decisions s'hagin

d'ajornar: ja no es tracta, per exemple, de negar l'evidència que les Directrius Territorials són necessàries, tal com s'havia fet fins a la passada legislatura, sinó d'anar passant uns mesos, tal volta només unes setmanes, però en definitiva temps preciós que es perd en contra del nostre futur. Temps que en qualsevol cas seria profitós si com a mínim s'aconseguís convèncer la cúpula del Partit Popular que ja no hi pot haver volta de fulla, encara que només sigui per la por de no perdre les pròximes eleccions que és allò que més tem el nou president de l'executiva regional, Joan Verger.

Jaume Matas en la seva recent intervenció davant el "Club Siglo XXI" a Madrid va exposar com "una política liberal havia fet de les Balears la primera regió d'Espanya". En realitat el que va dir, textualment, és que aquesta història, la del "miracle" balear, és "una història que succeeix sense cap tipus de planificació". Segons el president ningú mai no va fer plans a les Balears per al desenvolupament turístic que té en aquests moments, ni tampoc ningú no havia preparat mai la societat per a un fenomen d'aquestes característiques, "ni ningú no havia redactat lleis urbanístiques, ni ningú no havia establert la menor avaluació dels impactes: va ser quelcom improvisat, inesperat" però va ser un fenomen del qual la societat en va saber treure profit gràcies a una iniciativa privada que va ser a l'altura de les circumstàncies. Però avui ja no tot és igual com abans i s'ha vist que són precisos "unes regles de joc per compensar els desequilibris". Aquest és, si més no, el discurs que el president balear fa a quasi totes les seves intervencions, un discurs liberal -això sí, és innegable- però en el qual s'hi deixa veure un fons de matisos que és allò que a nosaltres, particularment, ens agrada poder destacar. Això és, justament, el que fa falta: veure al darrera uns matisos que puguin obrir les portes a un futur més harmònic. Això és el que hem intentat veure en les darreres propostes fetes pel Govern balear a la societat, però la manca de llum en el carreró en què es troba el Partit Popular ens ho impedeix.

Va dir el president Matas al "Club Siglo XXI" que avui a les Balears "hi ha suficient reflexió social per analitzar el futur i fer un mínim de previsió (...) per exemple, avui a les Balears hi ha consens per protegir el nostre medi ambient, una funció que no pot complir el sector privat (...) avui tenim clar que hem de superar la insularitat gràcies a les telecomunicacions (...) avui a les Balears no podem deixar que la llengua i la cultura heretada dels nostres majors quedi exclusivament en mans de les forces del mercat (...) no podem esperar que es produeixi un nou miracle a partir d'una població no formada, no hem d'esperar que el següent pas sigui improvisat, sinó que hem de millorar l'educació dels nostres ciutadans i hem de formar els nostres treballadors per als reptes de futur". Són, com a mínim, propostes de consens que demostren que dins de la dreta mallorquina hi ha una alternativa a seguir. La va defensar Soler -i pensam que des del seu posicionament actual, sigui quin sigui el que hagi decidit- ho continuarà fent. I, esperam, que la defensi també Matas, encara que per a això hagi de saber sortir de la crisi del partit per poder garantir-ne l'eficàcia.

I per acabar aquesta reflexió, una simple advertència final: entenem que hi ha signes evidents que la societat comença a estar farta que tota la política es mogui entorn de les sospites d'irregularitats i de les causes ja promogudes per corrupció. La societat vol missatges en positiu: visions de futur -vol un nou urbanisme per a Calvià i per a totes les Illes, i vol plans Miralls, plans de desestacionalització, pactes per a l'ocupació... etcètera. Però per atendre aquesta demanda social farà falta que els polítics modifiquin els seus plantejaments, encara que per a això sigui precís que els qui han de donar la primera passa, que en definitiva és el Govern i el partit que li dona suport, posin d'una vegada per totes en "quarantena" no les idees reformadores que animen el seu debat intern, que és el que semblen haver fet les darreres setmanes, les que aposten per una sortida de la crisi de la dreta, sinó els implicats en les causes judicials. Aquesta és, entenem, l'única sortida possible del carreró.

Voluntaris i solidaris, la darrera frontera social

La tragèdia que viu la regió dels Grans Llacs a l'Àfrica Central, el dramàtic missatge visual que ens en dona la televisió, o les imatges més assossegades però no menys desprovistes de tensió de la conferència sobre la fam, organitzada per la FAO a Roma, ens han servit les darreres setmanes per recordar que el nostre món no és ni just ni apacible. La caiguda de les utopies socials i el triomf a escala mundial del liberalisme més ortodox han provocat un increment de les tensions socials, la qual cosa ha fet que les Nacions Unides s'hagin vist forçades a preparar plans d'emergència per tal de pal·liar les situacions més desesperades. Però la reacció dels governs sol arribar sempre massa tard i això fa que les anomenades ONG hagin incrementat el seu protagonisme: són l'avantguarda social dels darrers temps o, potser, la darrera frontera social des de la qual encara es pot defensar un principi d'equitat entre les homes i les terres del planeta.

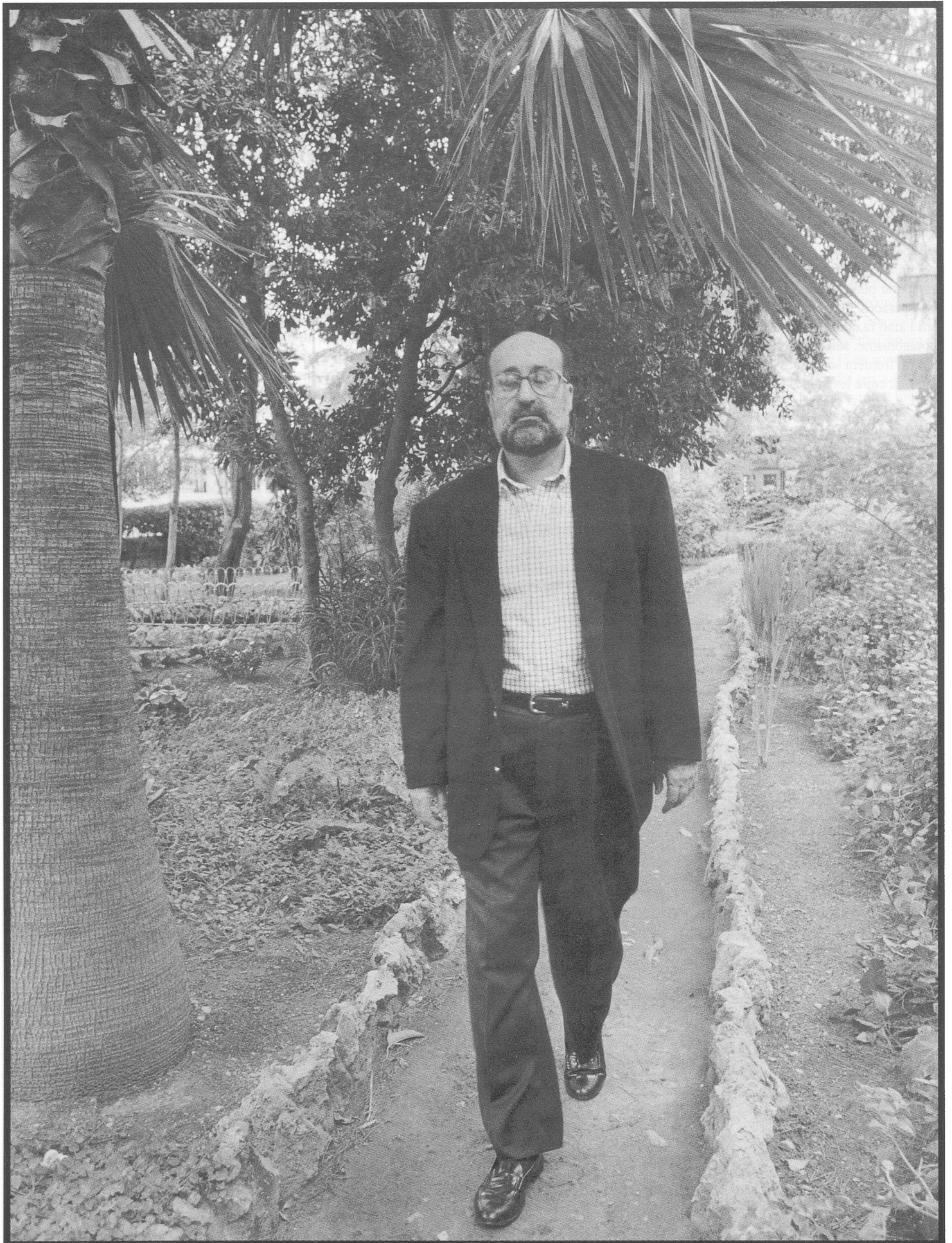
Però en aquest oblit sistemàtic de l'ètica social que impulsa la societat actual, no només és necessari ampliar l'horitzó de la justícia i de la solidaritat a les zones més allunyades d'Occident, sinó que també aquí, a ca nostra, hi ha molts de problemes derivats de la marginació o de la pobresa. És aquesta una situació que fa pensar que l'anomenat Tercer Món és també al nostre costat, de manera que són molts els que en un moment donat es qüestionen sobre cap on s'han de dirigir les ajudes

prioritàriament. Hi ha en marxa la campanya del 0'7 per cent. Rera el qualificatiu de "sense fronteres" hi ha tota una sèrie d'organitzacions que reclamen solidaritat cap a l'exterior, mentre que molts altres s'organitzen per solucionar les deficiències assistencials més pròximes. Però si ens feim la pregunta: qui hem d'atendre primer? La resposta mai no podrà ser allò de "la caritat ben entesa..."

Solidaritat cap a fora, solidaritat també per als nostres veïns. Un seguit d'organitzacions no governamentals de caràcter humanitari han aixecat una bandera que correspon a tot el conjunt de la societat i que, per tant, hauria de ser una competència estatal, és a dir, de les administracions públiques. Aquestes, no obstant això, són cada vegada més impermeables a les exigències socials, mentre atenen preferentment l'economia productiva. Per això, en aquest món on cada vegada es fan més necessaris els "lobbys", les ONG són avui per avui insubstituïbles. Des d'ONA, per tant, ens hem volgut aproximar a aquest nou repte social, a aquesta darrera frontera de la solidaritat, des de la doble perspectiva d'aportar el nostre propi suport però sense oblidar la crítica. Aquesta, si més no, era la nostra intenció a l'hora de recollir una petita mostra entre les moltes organitzacions que des de Mallorca treballen per la solidaritat des de la voluntariat.

Hospital de Nit, Palma.

Mallorca cap al Tercer Món

Entrevista a Carmel Bonnín

per Antoni Rosselló

La vida de Carmel Bonnín pegà una forta sotregada durant la seva estada al Perú -ara fa vint-i-sis anys- quan se'n adonà que els habitants d'aquell país vivien en un món on els esquemes de la mentalitat racional europea eren substituïts per un sistema de pensament més circular, d'origen oriental, davant el qual sols hi havia dues formes d'encarar la realitat: adaptar-se a la seva mentalitat o reproduir -ni que fos de manera inconscient- antigues fórmules de colonització cultural. Bonnín optà per la primera solució. S'acostà a la gent del poble de Trujillo sense condicionaments previs per servir-la i compartir-hi ideals i experiències, a més de treballar per ajudar-la a sobreviure en un sistema econòmic imposat per Occident que genera una misèria estructural tan acusada que no té

punt de comparació amb la pobresa que coneixem al Primer Món.

Carmel Bonnín tornà a Mallorca amb la ferma decisió de continuar treballant per pal·liar els problemes dels pàries i per retornar-los part del que els hem pres. L'any 1975 fundà Justícia i Pau a Mallorca i des de 1992 impulsà la constitució del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, consorci públic integrat pel Consell Insular, Justícia i Pau i quaranta-tres dels cinquanta-tres ajuntaments de l'illa, que es dedica al finançament de projectes de les organitzacions no governamentals amb els quals pretenen millorar les condicions de subsistència als països empobrits, a la vegada que engrescar la població illenca a seguir practicant el deure de la solidaritat.

-Quins eren els antecedents del Fons de Solidaritat?

-S'han de rastrejar en la primera campanya de Justícia i Pau a nivell estatal de 1982 -any de l'ascens del PSOE al poder- per aconseguir el 0'7 per cent, que va tenir un cert ressò, però sense resultats pràctics. Cinc anys més tard, Justícia i Pau va refer la campanya a Mallorca, encara que amb resultats escassos. Coincidint amb la convocatòria de 1993 del Consell de concessió d'ajudes a projectes per al Tercer Món, Justícia i Pau dissenyà una campanya de sensibilització popular anomenada "Mallorca solidària" que pretenia implicar els ciutadans en el lliurament del 0'7 per cent i que fossin ells mateixos els qui pressionassin les administracions públiques. La campanya va ser ben rebuda i culminà amb la constitució del Fons.

-Com ha anat evolucionant el nombre d'institucions adherides al Fons?

-El novembre de 1993, data de la constitució del Fons, agrupava onze ajuntaments, el Consell Insular i Justícia i Pau, com a organització impulsora. Gràcies a la bona tasca de coordinació -de

la qual s'encarrega Catalina Socies- i al manteniment del compromís assumit per les corporacions locals i la supramunicipal, el Fons integra actualment 43 municipis. Sols deu consistoris no s'hi troben englobats.

-Com ha anat variant el pressupost?

-D'un pressupost inicial de setze milions de pessetes corresponent a 1993 s'ha passat als 126 milions d'enguany, quantitat que suposa un augment del 780 per cent. Aquest volum de recursos ha permès el finançament de projectes de més envergadura econòmica, però al marge del creixement quantitatiu del pressupost, l'aspecte més interessant a destacar és que el Fons es troba plenament consolidat, tant pel que fa referència a l'estructura com a l'organització, ja que els estatuts impedeixen que l'activitat del Fons afecti de manera important els ingressos. Les despeses de funcionament no poden superar el 10 per cent dels ingressos totals, encara que en cap moment no s'ha gastat més de l'equivalent al 2 per cent.

-Prescindint de les aportacions

Carmel Bonnín i Cortès va néixer a Palma el 1942. Als trenta anys muntà el primer despatx de missers laboralistes de Mallorca i l'any 1979 es llicencià en Dret. Posteriorment guanyà oposicions al cos tècnic de l'Estat i des de llavors ha treballat a diferents organismes públics: la Tresoreria de la Seguretat Social, la Direcció Provincial del Ministeri d'Educació i Ciència i aquests darrers cinc anys a la Direcció General d'Educació de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports. Actualment és secretari del Fons de Solidaritat i Cooperació i vicepresident de l'organització no governamental Justícia i Pau.

econòmiques, quin creu que és el paper dels ajuntaments en la tasca de conscienciació social?

-En un món sense fronteres, els ajuntaments no es poden concebre al marge de les realitats i preocupacions actuals. Són molts els temes que, sense ser competència municipal directa, preocupen els ciutadans i els ajuntaments els han de fer seus. Un d'ells és el de la situació injusta dels pobles del Tercer Món. El Fons ha d'aprofundir més en el vessant de la sensibilització de la societat mallorquina envers aquests problemes i en aquesta tasca poden jugar un paper molt important perquè són la instància més acostada al ciutadà i la que li permet un major grau de participació. No n'hi ha prou que els municipis donin cada any més doblers -l'any que ve potser no hi haurà els increments d'altres exercicis a causa del retalls pressupostaris- sinó que ens interessa que aquests diners siguin cedits cada cop de manera més conscient i participativa, perquè això demostraria que augmenta la creença en el paper educatiu que tenen les corporacions municipals en relació als ciutadans.

DESVETLLAR LA CONSCIÈNCIA

-Quines iniciatives emprèn el Fons per aconseguir desvetllar la consciència social?

-Actualment estam a punt de començar una campanya per tal de promoure els valors de la solidaritat. Per potenciar plenament aquest objectiu preveim, així mateix, la constitució d'un centre de recursos i formació on, a més d'impulsar la labor de formació i educació ciutadanes en temes de cooperació, la gent que hi vulgui treballar com a cooperant podrà rebre una formació específica que li permetrà desenvolupar la seva tasca amb més garantia d'eficàcia. Però, a més, els coneixements que rebrà seran els més idonis i adequats d'acord amb les característiques i idiosincràsia del país on ha d'anar a treballar.

-De quina manera es podria implicar en el Fons particulars sensibilitzats per la pobresa del Tercer Món?

-Ens interessa que no solament els diners que es canalitzin a través del Fons siguin correctament utilitzats per a projectes concrets i controlables, que no es perdin per les bardisses, sinó també crear lligams entre els aportadors -particulars, associacions, agermanaments, etcètera- amb la finalitat que puguin saber què es fa amb els seus recursos, que les seves aportacions s'han destinat a fer un o diferents projectes concrets. Crec que aquest és l'aspecte en el qual el Fons ha d'incidir més.

-A què atribueix l'absència del Fons de deu ajuntaments?

-La absència segurament no té res a veure amb el color polític dels seus governants, perquè el Fons és fruit d'un ample consens per evitar interferències polítiques en la solidaritat. N'hi ha prou d'assenyalar que a l'executiva hi ha presents representants municipals de tot l'arc ideològic. Per tant, crec que l'absència d'aquests deu consistoris és perquè tenen deutes elevats i problemes de liquiditat. Segurament gastaren més del compte durant els primers anys de l'etapa democràtica i ara encara arrossegueu aquest llast econòmic. Jo confio en la incorporació d'aquests municipis a mesura que vagin superant els seus problemes financers.

-De tota manera, hi ha batles que no creuen massa en l'ajuda humanitària exterior...

-És veritat que hi ha alguns governants municipals que

consideren que no s'han de desviar recursos propis perquè això agreujaria els problemes de la gent assistida dels seus municipis. Jo respect aquesta forma de pensar, encara que no la compartesc, perquè segurament aquests batles no s'han parat a pensar que els casos de pobresa que puguin tenir als seus municipis són d'una diferència d'intensitat tan gran amb la dels països del Tercer Món que els fa incomparables. A més, com va dir el batle de Vitòria a l'acte de constitució del Fons, si de cada cent mil pessetes se'n separen set-centes per a despesa solidària la situació econòmica i financera d'aquests consistoris no canviaria massa.

-Quantes peticions de finançament de projectes rep cada any el Fons?

-A cada una de les tres convocatòries anuals que hem fet s'han presentat de trenta a seixanta projectes, dels quals n'hem seleccionat devers trenta o quaranta. El Fons sols concedeix ajuda a projectes seriosos, viables i correctament pressupostats i després d'avaluar-los amb l'ajuda de tècnics, si fa el cas. Per exemple, quan hi ha d'haver edificacions tenim un equip d'arquitectes col.laboradors -un d'ells és Bartomeu Obrador, primer president del Fons- que presta assessorament tècnic als redactors dels projectes solidaris.

LES RELACIONS AMB EL GOVERN

-Com són les relacions entre el Fons i el Govern?

-Una vegada constituïts els fons de Mallorca i Menorca, els respectius presidents s'adreçaren dues vegades per carta al cap del Govern, Gabriel Cañellas, per demanar-li que les partides que l'Administració autonòmica dedicava al Tercer Món es canalitzassin a través de les dues noves entitats. Les cartes no varen tenir resposta. En la seva breu etapa de mandat, Cristòfol Soler va rebre els representants dels Fons amb predisposició favorable i els anuncià que el Govern donaria suport als Fons i que, si bé la gran partida de despesa solidària es vehicularia juntament amb les de les altres comunitats autònomes, també contribuiria a finançar projectes d'envergadura. Gràcies a Soler, el Govern és actualment al Fons.

-Amb quina consideració es troba el Govern dins el Fons?

-De moment, com a soci col.laborador. La seva incorporació ens obligà a fer una modificació estatutària -ja aprovada- perquè creim que l'Executiu no ha d'estar al Fons al mateix nivell que un ajuntament, sinó com a institució protectora. El Fons manté la relació amb el Govern a través de Bartomeu Mora, secretari general tècnic de Presidència, que dóna suport entusiasta al Fons. El Govern de Jaume Matas destina enguany una partida i ha mostrat un decidit interès a continuar col.laborant-hi.

LA RAÓ DEL 0'7%

-D'on surt el 0'7 per cent? Per què no es reclama el 0'5 per cent o l'1 per cent?

-Aquest percentatge va ser fixat l'any 1982 per un Premi Nobel d'economia rus i apareix en un estudi relatiu a las diferències existents entre el Nord i el Sud. Segons ell, si els països desenvolupats dedicassin l'import del 0'7 per cent dels seus pressuposts anuals, l'abisme econòmic que separa els països rics dels pobres a la llarga podria reduir-se, perquè a mesura que l'economia dels països pobres anàs creixent els

seus habitants es convertirien en consumidors de productes del Primer Món. Avui en dia aquest percentatge és considerat com un símbol, una fita a igualar o superar pels membres del Fons, encara que s'ha preferit tenir l'adhesió d'un ajuntament a pesar d'aportar un percentatge inferior.

-Què representa quantitativament la recaptació del 0'7 per cent?

-Arribaria a sumar una quantitat elevada de diners. Si les administracions autonòmica i municipal cedissin l'import del 0'7 per cent sobre els seus pressuposts la recaptació superaria els quatre-cents milions de pessetes, i si a aquesta quantitat s'hi afegissin els diferents organismes de l'Administració perifèrica el total podria superar els sis-cents milions.

-Quines són les previsions d'increment del pressupost per als anys vinents?

-És evident que al Fons li vendria bé incrementar la disponibilitat pressupostària per poder finançar projectes més ambiciosos, però sabem que ens enfrontam a uns anys de contenció de la despesa pública i no m'estranyaria gens que hi hagués ajuntaments que no augmentassin la seva aportació, i fins i tot seria possible que algun hi participàs amb menys recursos que enguany, ja que, a la vegada, ells podrien rebre menors subvencions del Consell. De tota manera, creim que l'aportació del Govern serà major, ja que durant el Debat sobre política general de la Comunitat el president Matas anuncià que arribaria al 0'7 per cent, decisió important perquè és la primera vegada que fa una afirmació d'aquest tipus en una sessió parlamentària.

-En aquest procés, quina és la importància de les organitzacions no governamentals?

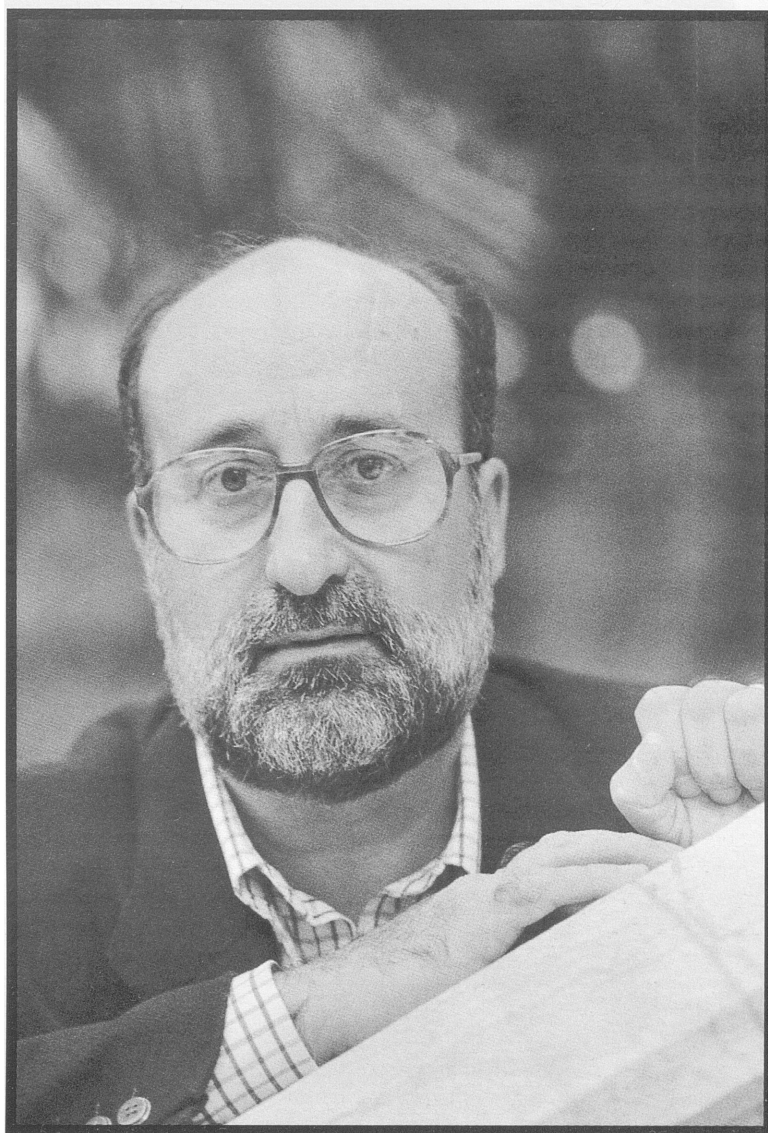
-S'ha de dir ben clarament que el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació no seria més que una espècie de guardiola si no tengués la decidida col·laboració de les organitzacions no governamentals, ja que són entitats que coneixen el terreny que trepitgen i per això detecten tot d'una les necessitats de les poblacions a ajudar i llavors aquestes necessitats arriben al Fons transformades en projectes de cooperació. Si no hi hagués projectes seriosos, que acomplissin les exigències de la cooperació descentralitzada, el Fons no tendria raó d'existir.

MALLORCA SOLIDÀRIA

-Considera que la població de Mallorca és solidària?

-Sí, la societat de l'illa és solidària, en uns nivells semblats als de la resta de població de la Península, perquè tant l'una com l'altra es troben influïdes pels mateixos estímuls i condicionants. Davant una tragèdia determinada -les nines xineses dels orfelinats, les matances de Rwanda o l'èxode del Zaire- tothom que té bon cor reacciona solidàriament. Si en el moment d'acabar de veure per televisió una d'aquestes catàstrofes es fes una campanya de recaptació de diners, l'aportació de Mallorca seria quantitativament proporcionada a la de les altres zones de l'Estat.

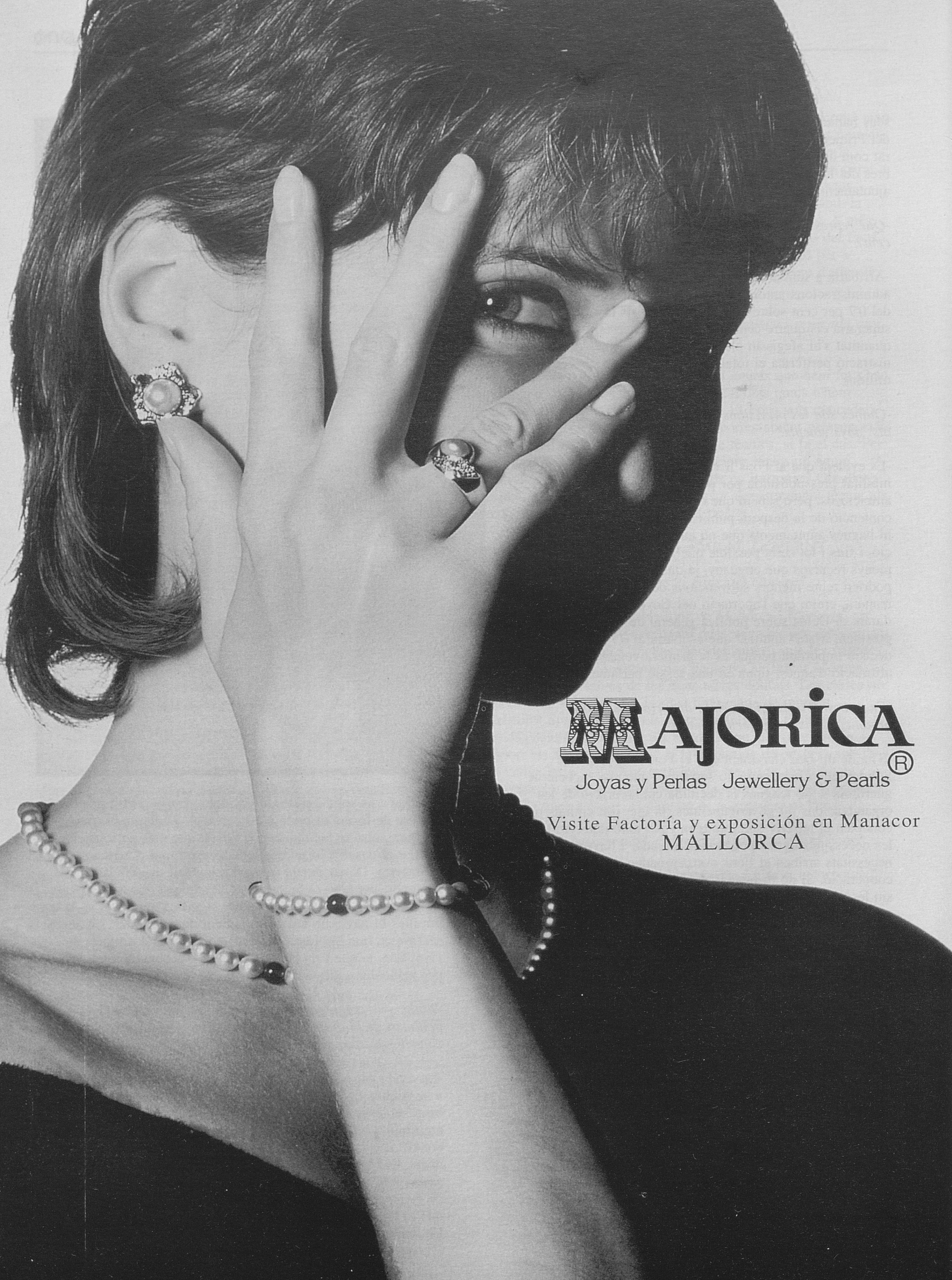
-Quines característiques diferenciadores té la solidaritat mallorquina?

-Mallorca és solidària des de fa molts d'anys, virtut practicada sempre de forma discreta però constant. Mallorca és, per exemple, una de les regions de l'Estat que més persones ha aportat al desenvolupament social i espiritual d'Àfrica i d'Amèrica. Donar diners és molt més fàcil que enviar-hi persones, per tant, el fet que tants d'homes i dones se n'hagin anat a treballar a països empobrits significa que en el si de les famílies hi havia un acusat sentiment de solidaritat. En aquest sentit crec que Mallorca ha estat molt solidària a través de l'Església, ja que fins fa pocs anys no es coneixia altre canal per vehicular aquesta ajuda.

-Tenint en compte les característiques socioeconòmiques de la població de Mallorca, no seria possible augmentar un poc la contribució caps als deheretats del món?

-La renda per capita de l'illa és la més alta de l'Estat i superior a la mitjana de la Unió Europea. Per tant, és cert que hem estat solidaris i que ho som, però podríem ser-ho més, és a dir, amb molta més intensitat, perquè si augmentàssim la nostra contribució a l'ajuda humanitària no ens empobriríem gens ni mica, sinó tot al contrari, ens enriquiríem, si no amb doblers sí amb altres valors, fins i tot amb dignitat. Ja no és una qüestió de guanyar espiritualitat en el sentit tradicional, sinó de pensar que hi ha societats que tenen de tot i altres que no tenen res. En realitat, el Nord té abundància perquè hem viscut imposant

MAJORICA®

Joyas y Perlas Jewellery & Pearls

Visite Factoría y exposición en Manacor
MALLORCA

als països pobres unes pràctiques econòmiques que els han fet perdre el control de la seva riquesa: les matèries primeres. No són pobres per casualitat i en aquest sentit hem d'adoptar una actitud de dignitat cap a nosaltres mateixos, almanco per poder viure més en pau.

-Com percep la societat mallorquina el Fons?

-És conegut a certs nivells, però entre les capes populars encara no ho és, ja que fins ara el Fons ha centrat els seus objectius en el creixement i la consolidació, tant des del punt de vista de recursos com d'organització. Per tant, crec que ha arribat el moment d'activar el centre de formació i recursos i segurament llavors serà quan el Fons adquireixi notorietat entre el poble. Sempre he cregut que el Fons hauria de ser més conegut i no per l'efecte de les campanyes publicitàries, sinó per la feina de cada dia.

-En els darrers decennis hem assistit al naixement de nombroses organitzacions no governamentals. Quines creu vostè que són les causes que possibiliten aquest fet tan positiu?

-Aquesta pregunta hauria de tenir una resposta forçosament molt complexa, però improvisant, pens en dos grans eixos: la creixent sensibilització cap als problemes del Tercer Món per part de la joventut i les mancances que tenen en aquest camp les organitzacions lligades a governs. Centrant-nos aquí, el Govern central té partides econòmiques de cooperació internacional, però a la pràctica aquests recursos es redueixen a l'àmbit de les relacions comercials amb el Tercer Món, que a vegades no suposa una cooperació solidària i desinteressada, sinó que amaga interessos del país que impulsa la cooperació. Per tant, a través d'aquesta suposada ajuda afloren contradiccions tan flagrants com la venda d'armes. Al capdavant, no hi ha interès a crear riquesa, sinó a establir lligams comercials, situació que desqualifica en gran part les polítiques governamentals de solidaritat. Hi ha joves en atur plens d'inquietuds que troben en aquestes entitats una forma d'encaminar el seu futur professional.

ÉL MÓN DE LES ONG

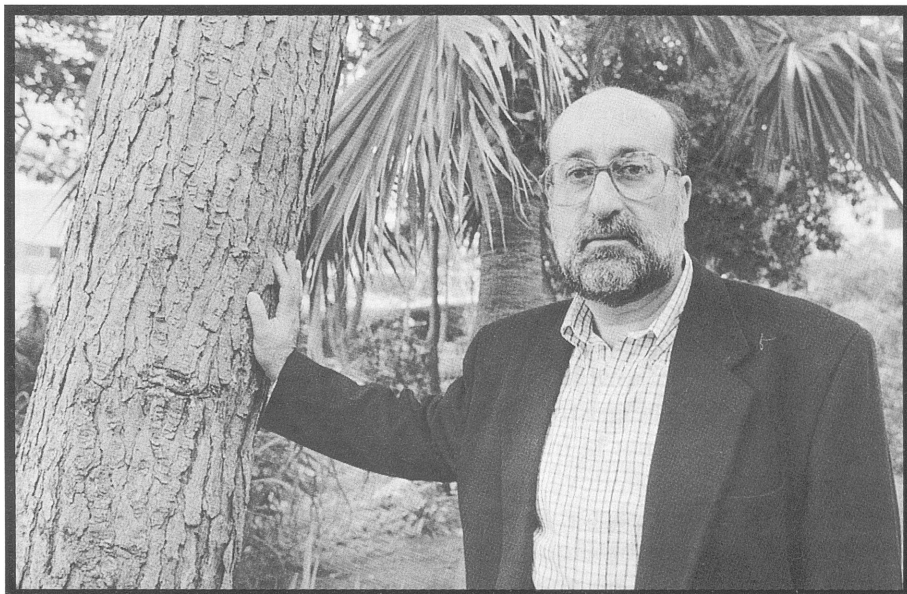
-Con funcionen les grans organitzacions governamentals d'ajuda humanitària?

-Actualment hi ha una forta presa de consciència social en el sentit que tothom desitja que l'esforç econòmic que fa per a la solidaritat arribi als seus destinataris i per desgràcia hem tengut darrerament massa exemples de casos en què els carregaments d'ajuda humanitària es perden pel camí a causa de l'acció de màfies que controlen aquests enviaments. Les anomenades multinacionals de la solidaritat tenen també aspectes criticables quant al funcionament, ja que són maquinàries tan immenses que el seu propi gigantisme els impedeix complir correctament els seus objectius. He pogut analitzar estadístiques fetes per organismes internacionals que ressalten que el 60 per cent de l'ajuda solidària canalitzada a través d'aquestes entitats es perd, no arriba a la seva destinació.

-Totes les organitzacions tenen un comportament similar?

-Sense dir noms, hi ha entitats que tenen un gran prestigi internacional i una eficàcia contrastada, com la Creu Roja, però n'hi ha d'altres, promogudes o amb el suport de governs, que fan grans i costosos estudis sota òptiques occidentals a països en vies de desenvolupament que a penes aporten beneficis pràctics als receptors de l'ajuda. Són grans organitzacions que, al capdavant, esdevenen monstres inoperants perquè estan massa condicionades per motivacions polítiques.

-L'acció humanitària més efectiva és la de les petites organitzacions no governamentals?

-El que he explicat abans, combinant-ho amb el fet que les noves generacions tenen una sensibilitat molt més acusada respecte a la injusta situació dels països del Sud, que, a més a més, és explosiva i que el Nord haurà de retornar bona part dels guanys que hi extreu, explicaria el sorgiment de moltes organitzacions no governamentals perquè la intuïció majoritària és que la solidaritat ha de ser impulsada per organitzacions petites, que poden funcionar àgilment i sense traves.

-La joventut sempre ha tengut un comportament de rebuig davant el problema de la injustícia social...

-La joventut, pel simple fet de ser-ho, té una actitud més solidària amb els qui pateixen les conseqüències d'un ordre econòmic injust i per això se sent menys compromesa amb l'estatu quo. D'altra banda, també és sensible als drames quotidians del Tercer Món que, portats a casa pels mitjans de comunicació, l'obliga a reaccionar de forma solidària.

-El Tercer Món no es troba també a Mallorca?

-I el quart. Els fluxos migratoris del Sud comencen a arribar a l'illa, on tenim el cas de sa Pobla, que acull devers tres-cents magribins. Repetesc, però, que els nivells de pobresa o misèria estructurals que hi ha a Mallorca no es poden comparar amb els dels països pobres. Aquesta immigració no pot minvar, sinó que augmentarà dia a dia i ens demanarà un esforç d'acollida i solidaritat grans perquè les condicions d'il·legalitat de molts d'ells -manca d'habitatge, d'educació, de sanitat...- els crea molts de problemes i, de rebot, això és una interpel·lació cap a la nostra capacitat solidària.

Creus roges on la vida fa sang

Entrevista a Maria Planas

per Gina Garcías

Com una tireta necessària i mínima, va la Creu Roja sempre amb presses, a posar remei on la vida fa sang. Maria Planas s'engresca a encapçalar la Creu Roja de les Balears fa nou anys, i des de llavors no para. Desterrà els visons, les actituds paternalistes amb què aristòcrates ostentosos havien impregnat la Institució com una melassa llefiscosa, llevà la pols i agità l'aire. No li manca caràcter: és una apotecària de les que creu que esser apotecari no és simplement un negoci, sinó un espai per escoltar i proporcionar el bàlsam en la fórmula exacta que cada angoixa precisa. Parla acel·lerada i rotunda, planera. I sap ben clar que algunes administracions la criden i la cerquen perquè els tregui les castanyes del foc: amb els toxicòmans, amb els més miserables. I a vegades s'encén de veure tanta hipocresia i tanta indiferència, tot i que finalment acaba posant remei: la Creu Roja com una tireta necessària i mínima per a tanta sang.

-La Creu Roja es manté fidel als seus orígens?

-La Creu Roja va ser fundada l'any 1864 per Henry Dunant, que s'espantà de veure que moltes víctimes de guerra s'haurien pogut salvar amb una mínima assistència sanitària. Els estatuts diuen que els seus objectius són la recerca i el foment de la pau i el benestar, així com prevenir i atenuar el patiment humà, amb absoluta imparcialitat i sense cap discriminació per motius de raça, nacionalitat, sexe, classe social, religió o ideologia. Aquests principis es mantenen i, tot i que fa uns anys semblava una institució una mica ancorada, jo crec que d'un temps a ara ha reviscolat i ha sortit a ocupar aquells espais on les institucions no arriben, a la sanitat per exemple. Fins fa 10 anys la funció bàsica de la Creu Roja eren els hospitals i l'auxili a carteres. Això

afortunadament ja no és prioritari, perquè el 99 per cent de la població té garantida la sanitat pública. Tot i que nosaltres hem de mantenir l'hospital perquè per desgràcia a les Balears encara hi manquen llits, ara els marginats, toxicòmans, afectats per la sida... ocupen prioritàriament la nostra dedicació a nivell local. A nivell internacional la nostra funció és l'ajuda al Tercer Món. Sempre he sostingut que els països desenvolupats han de dedicar una part del seu pressupost als països pobres d'Àfrica, d'Àsia, de Sudamèrica.

-Com es veu des de la Creu Roja el fet que vagin sorgint ONG com a bolets?

-Jo crec que és un signe positiu perquè demostra que la gent és solidària, tot i que lament que hi hagi massa ONG petites. Crec que seria molt més profitós aglutinar els projectes. Però també crec que el temps reconduirà les coses. Jo sempre he demanat que es coordinin i s'ajuntin les forces, i aquesta

actitud m'ha donat sempre molt bon resultat amb les institucions de les Balears. He dit a l'Ajuntament, al Consell Insular, al Govern, mirau, la Creu Roja tota sola no pot fer res. Entre tots sí. Aquest és el meu lema. Però comprenc que ara hi ha un esclat d'ONG i que se les ha de deixar fer... n'hi haurà que sobreviuran... altres que no. I mentrestant podran canalitzar l'esperit solidari de la gent, que mai no s'hauria de perdre.

-Les ONG es defineixen, abans que com a organitzacions humanitàries, com a no-dependents o no relacionades amb el Govern, "no governamentals". Hi ha una crítica implícita, o explícita, a l'acció dels governs, però també a la Creu Roja? És que la Creu Roja no ha pogut canalitzar el sentit solidari de la gent?

-Jo comprenc que hi ha persones que no se senten identificades amb la línia de Creu Roja. Perquè la Creu Roja de les Balears no fa sempre allò que voldria. Ha de seguir les directrius que marca Creu Roja Internacional, i no podem emprendre campanyes internacionals pel nostre compte, per raons d'eficàcia. Hem d'acceptar les línies d'actuació que ens marca Ginebra o partir-ne, sense discutir quina campanya ens faria més il·lusió. Jo no puc enviar flassades al Zaire, per exemple, si no m'ho ha encarregat la Creu Roja Internacional. Les ONG poden tenir una pràctica més espontània.

-Assumiu el centralisme?

-És l'única manera de ser eficaços. És la forma de coordinar la solidaritat internacional. A nosaltres, per exemple, ens demanaren que canalitzàssim tota l'ajuda a Cuba. Va ser una campanya formidable, perquè la gent de les Balears està molt sensibilitzada en aquest tema. A nivell local és una altra cosa. Aquí tenim més autonomia.

LA MISÈRIA MALLORQUINA

-Per què tenen tan bona acollida les campanyes internacionals i a la vegada hi ha tanta indiferència amb el Tercer Món que tenim a cada semàfor?

Maria Planas va néixer a Palma fa 42 anys. Filla i germana d'apotecaris, també ella va triar aquesta professió i voldria que ca l'apotecari tornàs a esser aquell lloc de trobada dels veïns i la rebotiga el gressol d'actituds liberals i progressistes que els intel·lectuals dels pobles feren d'elles abans de la Guerra. És casada i té dos fills. Reelegida dues vegades presidenta de la Creu Roja de les Balears, no ha perdut el coratge del primer dia, ni s'ha deixat endur per les temptacions de la complaença o de peresa pròpies de la perdurabilitat dels càrrecs. Ha posat en marxa la major part dels serveis que actualment Creu Roja presta a les Balears.

-És una crítica que hem sentit moltes vegades. Jo tenc clar que la Creu Roja ha de respondre als dos fronts. Hem de ser capaços de donar una petita ajuda a l'exterior, una mica, demanam un duro cada dia, és el que val una cigarreta... sense oblidar que és prioritari solucionar els problemes que tenim aquí. Sempre que les administracions vulguin, la Creu Roja ha estat disposada a "donar branca" on els altres no arribaven... El programa de subministrament de metadona als toxicòmans, per exemple, ho feim nosaltres perquè ningú no ho vol fer. Ha estat la bèstia negra de l'assistència... Jo ja sabia que ens duria

DADES CREU ROJA

Socis	4.985
Voluntaris	2.624
Oficines locals	11
Bases de Socors	18
Llocs de Mar	2
Llocs d'atenció a platges	23
(5.680 serveis i 74 evacuacions)	
Àrees assistencials	22

PROGRAMES 1996

Infància i joventut:

Intervenció del voluntariat en nins hospitalitzats.

Persones grans:

Teleassistència domiciliària (402 usuaris).

Centre de dia:

Ajuda a domicili bàsica i complementària.

Minusvàlids:

Transport adaptat (194 serveis)

Ajudes tècniques.

Reclusos:

Oci i temps lliure d'homes i joves reclusos (48 usuaris).

Reinserció de dones recluses.

Unitat dependent.

Toxicomanies:

Atenció a toxicòmans residuals.

Programa lliure de drogues, àrees rurals.

Atenció a famílies de toxicòmans.

Programa de metadona, centre dispensadors.

Centre d'acollida "Sa Placeta".

Total d'usuaris: 910.

Refugiats:

Atenció social a refugiats i estrangers.

Persones desaparegudes:

Programa de recerques.

Formació:

46 cursos. 982 alumnes.

Població en general:

Ajuda alimentària excedents U.E.

tots els problemes que ens ha dut, però malgrat tot treim el programa endavant i n'estic ben contenta. Tenim dos punts de dispensació de metadona a Palma, que ja són clarament insuficients. És necessari obrir-ne dos més, perquè no és just que tot el *festival* els toqui als barris de la Creu Roja i de Sa Placeta. No vull que se sobrepassi un nombre limitat d'usuaris a cada centre. Ja li he dit al conseller de Sanitat. En definitiva: no ens oblidam de les necessitats que s'han de cobrir aquí, amb els infants hospitalitzats, amb els reclusos, amb la gent gran... són molts de programes que feim sense que l'opinió pública ho sàpiga... Ajudem en tot el que podem i en allò que les institucions volen que ajudem, però això no lleva que, a

més, una comunitat com la nostra hagi de ser capaç d'ajudar a l'exterior... Són qüestions ben compatibles.

-Com s'entén que al tractament de la marginació a Mallorca també hi hagi tensions entre els diferents grups de voluntaris diguem-ne "benèfics" com la Sapiència, el Refugi...

-Per ventura hi ha alguns personalismes, rivalitats... Jo no he volgut entrar ni tan sols a analitzar aquestes qüestions. Crec que aquests grups fan el que poden i amb la més bona voluntat del món. Per ventura a l'Associació Es Refugi els va desbordar la gestió de Sa Placeta. Si a un centre on només hi cabien quaranta persones donen acollida a setanta... ho fan amb molt bona intenció, és un gran mèrit, però allò no pot funcionar mai bé. És clar, a mi tampoc no em surt tot bé.

SA PLACETA

-Ara que el gestiona la Creu Roja, com funciona el Centre d'acollida a toxicòmans de Sa Placeta?

-Duim molt poc temps, però de moment va molt bé. Si a les persones acollides les tractes amb respecte i afecte, responen molt bé. És gent maltractada per la vida i pels altres. Gairebé només necessiten veure que els miren bé. A vegades semblen com infants. L'entrada d'armes està prohibida. Ahir en va venir un i li trobarem un ganivet i li diguérem: du-te'n el ganivet allà on vulguis però amb ell aquí no hi entres... I no hi va haver cap problema.

-És optimista.

-Hi ha polítics que em diuen que jo som una mica il·lusa, i jo els contest que duc nou anys en això i que de moment no m'ha anat tan malament.

-I per què la Creu Roja no denuncia les mancances, les hipocresies triomfalistes d'algunes administracions, per què no intervé a les polèmiques en relació als problemes greus de desigualtat i de marginació que hi ha a les Balears?

-La Creu Roja no va de guerrera... Ens movem amb voluntariat que el que vol és fer feina, i no participar a polèmiques polítiques. Tampoc no volem ser alarmistes. Algunes ONG critiquen molt, sobretot a escala internacional, però a l'hora de la veritat, als moments més difícils, l'única que queda és la Creu Roja. Tampoc no ens agrada el protagonisme. Hi feim molts programes a les Balears que molta gent no coneix!

CARITAT VERSUS SOLIDARITAT

-Quina diferència hi ha entre presidir la Creu Roja i presidir els "roperos de caridad" antigament organitzats per la beatèria parroquial?

-Tota. Nosaltres no volem fer caritat. Nosaltres volem rehabilitar la gent, o ajudar-la a moments difícils. No volem que ningú se senti agraït. Ningú no té per què rebre caritat, sinó un servei.

-El mallorquins són solidaris, caritatius, o cap de les dues coses?

-Ho podrien ésser més. Els mitjans informatius ajuden molt. La gent es mou segons allò que veu. Ara els comptes corrent

oberts per ajudar al Zaire pugen molt ràpidament. La gent veu patir el poble a través de la televisió. Si ara féssim una campanya per adoptar nins del Zaire, ens els llevarien de les mans. Però també és cert que els mallorquins amaguen un poc el cap davall l'ala en molts de problemes que els són ben propers.

-Com tractam els presos?

-Fatal. Molta gent decideix que tots els que han estat reclosos són males persones, i això no és veritat. Són persones que han tingut problemes. Les condicions socials i familiars són determinants. La societat mallorquina és molt intransigent. Vas mal vestit, has delinquit... i et borren de la llista.

-Quin programa du la Creu Roja amb els reclusos?

-A la presó feim tallers i cursos. I tenim també un pis per a dones recloses en tercer grau. Han passat una sèrie d'anys a la presó i necessiten reintegrar-se. Moltes no saben llegir, han passat anys tancades... És un pis en règim de semilibertat, i hi reben cursos, xerrades, els ajudem a solucionar problemes burocràtics... Al principi vàrem tenir molts de problemes amb els veïnats, jo ho comprenc, però han comprovat que no passa res i ara la seva actitud és, no diré bona, però sí almanco d'indiferència. També amb els veïnats de Sa Placeta hem tingut problemes. Nosaltres els deim: imaginau que teniu un familiar en aquestes circumstàncies, també vos agradaria que li donàssim una mà... Procuram sempre no molestar els veïns.

-Som racistes, els mallorquins?

-Molt. La societat balear és molt racista.

-Quant als immigrants?

-També. Quan sent dir "aquest morot!" per exemple, sempre contest, és que no ens en recordam de quan els nostres familiars també havien d'emigrar? Diuen: és que ens lleven la feina. Mentida! Els immigrants fan aquí les feines que els mallorquins no volem fer. La Llei d'extranjería està molt mal feta, i ens ha fet viure casos molt dramàtics. I a més, alguna gent hauria de saber que encara ens falta molt per tenir el mateix percentatge de població estrangera immigrada que tenen a França o a la Gran Bretanya, preparau-vos!, els dic a tots els contraris. Fixi's si som racistes que fins i tot als espanyols d'altres regions els menyspreem, "forasters", els deim...I no parlem ja dels gitanos...

COM MÉS RICS, MÉS POBRES

-Ha calculat quan costaria solucionar el problema de la marginació a les Balears?

-És impossible de calcular perquè no hi ha estadístiques ben fetes sobre aquests problemes. El que és clar és que sempre que hem obert un programa, s'ha omplit ... És una demanda amagada... Podríem emprar tots els doblers que volguéssim...

-La Creu Roja ha confirmat si és cert el que diuen alguns economistes, que a les Balears, tot i que els càlculs de renda per capita ens igualin a tots, cada vegada són més grans les diferències entre els rics i els pobres?

-I tant. Aquí hi ha unes bosses de misèria inversament proporcionals a la riquesa d'algun.

-D'on treu la Creu Roja els doblers?

-Ens finançam a través de les aportacions dels socis, i de part dels doblers que els contribuents destinen a programes socials dins la declaració de la renda. El ministeri distribueix les ajudes a les ONG segons els programes que presentin. També obtenim recursos de la "Rifa de l'or", que ens reverteix el 75% de la recaptació.

-Es tornen a fer gales benèfiques. No hi ha qualque cosa repugnant en el fet que els rics es reunixin a menjar els plats més exquisits per fer que arribin les miques als pobres?

-A mi sempre m'han criticat que n'hagi fetes poques. La meua primera experiència amb la Creu Roja va esser nefasta. Com una de les apotecàries més joves, el Col·legi d'Apotecaris em va designar un any per anar a una *mesa petitòria*, i vaig percebre aquell boat, aquella ostentació... A mi em recriminen que no faig la Festa de la Bandereta, o que no faig sopars... N'he fet tres o quatre, perquè no m'ha quedat més remei. Jo no vull caritat, ni promoure l'ostentació de ningú... Jo vull donar un servei.

-Vostè és amiga declarada de socialistes il·lustres. Ho té cru, ara?

-No, no tenc cap problema. Sempre he separat la meua vida privada i la meua funció pública. I tampoc no m'he preocupat mai de saber de quin peu calcen els meus col·laboradors. Per

PROGRAMA D'AJUTS PER A PROJECTES SOLIDARIS

Guanyadors del concurs any 1996.

Minusvàlues físiques i psíquiques

ASPACE - 3.000.000 pts.

Problemàtica social

INTRESS - 3.000.000 pts.

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

a mi sempre ha estat molt clar que les qüestions de raça, política, religió... han de ser personals i no han de discriminar ningú.

-Les irregularitats administratives que es varen detectar fa uns anys a la presidenta de la Cruz Roja, Carmen Mestre, perjudicaren la institució?

-Carmen Mestre és una dona completament honesta, que a un moment determinat va gestionar malament, es va refiar massa d'alguns, i es va equivocar. Però mai no actuà per conveniència. Érem molt amigues. La Creu Roja ha remuntat aquella situació.

LA CONSTATACIÓ D'UN FRACÀS

-Quin paper juguen la Creu Roja i les ONG en les relacions entre el Nord i el Sud? L'ajuda humanitària d'emergència, és la millor demostració del fracàs de les relacions internacionals entre els estats?

-Evidentment. La Creu Roja hauria de ser una organització d'ajuda al desenvolupament, i hem de complir funcions molt més preceptives, hem d'anar a posar pegats... I això no és

una solució. Em bull la sang quan veig com fracassen les accions internacionals que podrien evitar les guerres... Jo he arribat a la conclusió que és que no interessa... Tampoc no interessa la solidaritat internacional. Sempre dic: quin mal li faria a la gent donar un duro cada un... si no es perdés pel camí, perquè aquesta és una altra. Quants de doblers es perden en viatges i en protocol... Basta que hi vagi un per cada ONG, i en canvi es passen el dia fent viatges... No fa falta anar a guaitar tot el dia, i en canvi és necessari aprofitar tots els recursos en ajudes eficaces. Jo no necessito anar a Cuba, per exemple, ja m'informen els que hi ha allà de les necessitats que tenen.

-Espanya ven armes als països pobres i després envia soldats i ONG a atendre la desesperació.

-La notícia que des d'Espanya s'havia venut armament a Rwanda em va decebre molt. Ara la Creu Roja té previst iniciar una campanya contra l'armamentisme. Fabricar una bomba costa cent pessetes, desactivar-la val un milió. Milers d'infants quedaran minusvàlids a causa d'accidents amb les bombes que es deixin oblidades a les guerres. Espanya és un país productor de bombes. Tota la Unió Europea ho és.

-Per a les institucions és molt més fàcil donar una subvenció que crear un servei. El voluntarisme de les ONG allibera les administracions públiques de les seves obligacions?

-És clar. Hem de fer el que les administracions no volen, o no poden, o no s'atreveixen a fer. Els hospitals, les ambulàncies... quan no eren negoci les proporcionava la Creu Roja... ara ja són un negoci i els cobreixen fins i tot les empreses privades. Quan la teleassistència o el servei a domicili, o el repartiment d'aliments comenci a esser rendible sortirà una empresa privada i se'ls farà seus. Potser sigui una injustícia. Però per a nosaltres està bé. Ens conformem de bon grat: la nostra funció és fer palesa la necessitat de donar un servei. Si una vegada muntat, després l'assumeixen altres, molt millor. És molt ingrat, però per a això estam.

-Estaria bé si anàssim en una línia ascendent de progrés social, però sembla que la tendència és la contrària... El neoliberalisme que implica la restricció progressiva de la despesa social i la privatització de serveis bàsics.

-Sí, les perspectives no són gaire optimistes. La situació s'agreugerà. Baixaran les pensions, disminuiran els serveis sanitaris, assistencials... A la Creu Roja no hem analitzat encara en profunditat aquesta qüestió, de moment l'Administració no ens ha baixat les assignacions pressupostàries, però el futur no és molt optimista.

-Als joves no els deixam un món millor. Podem confiar que ho arreglin?

-Els joves són esplèndidament solidaris. Tal vegada massa impulsius, inconstants, però això es cura amb els anys.

Taula rodona entre **Marta Barcells** (vicepresidenta de l'Associació de la Lluita Antisida de Mallorca, ALAS), **Jaume Obrador** (president de Veïns sense Fronteres), **José María Sevilla** (president de Médicos Mundi Balears) i **Llorenç Tous** (capellà de la Presó Provincial, president de Siloè)

A favor de l'home

per Magdalena F. Mulet

Els problemes es perden de vista quan les persones es converteixen en xifres, els morts en estadístiques, la fam en conferències. Els estats no tenen cor i només tot apel·lant la solidaritat, la justícia social, l'ajuda humanitària i la recerca de la dignitat humana podran canviar els valors que alimenten aquestes estructures de la qual tots en formam part.

Les organitzacions no governamentals tenen avui encomanat aquest paper, mostren la situació de l'home a l'home i intenten amb la seva denúncia i la seva feina mostrar allò que hem produït i que estam obligats a reparar.

ONA: Per començar podrien emmarcar la seva feina i donar-nos una explicació dels objectius concrets de cada una de les associacions que vostès aquí representen.

Tous: Les reflexions que aportaré seran com a capellà de la presó i també com a president de Siloè, una residència per a malalts terminals de sida que funciona fa dos anys i que posarem en marxa per a malalts que no tenen la possibilitat de conviure amb les seves famílies.

Sevilla: L'organització no governamental que jo represent, Médicos Mundi Balears, té un caire diferent ja que es tracta d'una associació que no treballa tant amb la realitat més vinent i amb problemes urgents sinó a mitjan termini, per promoure el

desenvolupament sanitari al Tercer Món. A Médicos Mundi actualment tenim en marxa set projectes i altres tres en fase d'inici o pendants de realitzar però que ja estan aprovats, gairebé tots ells es desenvolupen a Perú i a altres països sudamericans com Colòmbia: consisteixen en la creació i manteniment de Centres de Salut, a la Selva del Choco, a Magdalena o a l'Amazònia..., en molts de casos es tracta de formar personal, promotors de salut perquè puguin atendre aquestes zones, i també duim endavant un programa radiofònic de salut. Són projectes a mitjan termini d'una durada que va entre l'any i els tres anys que pretenen no només resoldre les necessitats urgents sinó deixar una mínima infraestructura perquè puguin continuar, mitjançant la creació d'una xarxa molt rudimentària de salut.

Però el més important és la reflexió que jo vull plantejar: la responsabilitat del Primer Món respecte al Tercer Món en el sentit que a més d'esser un tema de consciència també és una necessitat, perquè és un suïcidi no desenvolupar el Tercer Món encara que sigui per egoisme. Es tracta d'una bomba que estallarà, millor dit, que estalla ja, com veim aquests dies amb la qüestió del centre d'Àfrica.

El Primer Món no només no ajuda al desenvolupament sinó que amb les seves actuacions introdueix elements perniciosos que els impedeix el seu desenvolupament social.

Barcells: El meu cas, com el de Tous, és el d'una associació molt concreta que es dedica als problemes de la sida, a peu de carrer. És una associació que es creà l'any 86, però que ha anant sofrint diferents canvis de rumb. Jo vull incidir més en la qüestió d'aquesta malaltia a l'illa de Mallorca. ALAS és una ONG que intenta cobrir buits que l'Administració no cobreix quant a aquesta malaltia es refereix, cosa que volem pal·liar i també denunciar. Actualment tenim diversos serveis en marxa com són ara un d'ajuda domiciliària i també un telèfon d'informació i el Serobús.

DOBLE LLENGUATGE

Obrador: Veïns sense Fronteres és una associació que té tres objectius fonamentals: primer crear consciència entre l'opinió pública que no hi ha fronteres i que només si s'és solidari amb el veí es podrà ésser solidari amb els de més enfora, perquè avui no hi ha fronteres i som tots ciutadans del planeta, segon, la denúncia del doble llenguatge de la comunitat internacional, que parla de drets humans però promou cops d'estat, de pau... però ven armes, o ho permet, etc ... el que volem és que les ONG amb la força que suposa la denúncia i la pressió social facin que hi hagi un canvi a la societat que forci un canvi als governs. I l'altre element important és l'encoratjament de totes les persones, de tots els que lluiten per la pau, pel dret a la vida, pels drets humans en definitiva, perquè tinguin la consciència que no són tot sols, per tant volem crear organitzacions i solidaritat activa amb tota aquesta gent, per poder donar a conèixer una nova imatge dels països i de les gentes dels països en vies de desenvolupament, perquè quedi clar que no tots són salvatges sinó que es tracta de gent que es juga la vida per crear democràcia i solidaritat a aquests països.

ONA: Les ONG han proliferat molt en els darrers anys, però, fins a quin punt creuen que són necessàries tantes d'organitzacions, no convendria més que unes i altres s'integrassin tot estalviant així recursos i esforços?, cada una d'elles omple realment un buit que els governs, les institucions, no omplen?

Sevilla: Pel que fa als metges és cert que n'hi ha diverses,

Médicos Mundi, Médicos del Mundo, Médicos sin Fronteras, són totes elles organitzacions que neixen amb una inquietud per cobrir l'àrea sanitària. Algunes es dediquen a les qüestions més urgents, d'altres com nosaltres realitzam projectes a llarg termini, per tant no hi ha duplicitat. El fet que hi hagi moltes organitzacions, i avui és com una moda, o una "epidèmia" podríem dir-ne, no ha d'esser negatiu de cap manera, és una conseqüència de la imperiosa necessitat que tenim que hi hagi vehicles no governamentals per dur l'ajuda als més necessitats, i la societat és oberta i per tant cadascun s'integra en una diferent, si tothom s'integrà en unes organitzacions poc diversificades seria crear uns monstres purament burocràtics que no podrien tenir unes iniciatives, el fet que n'hi hagi moltes és un reflex de la societat tal com és, plural i diversificada, com ocorre als partits polítics, que es fraccionen, i se'n creen de nous. Ara bé, el que sí hi ha d'haver és un control de les ONG perquè llavors dona la impressió que algunes d'elles no estableixen uns canals d'ajuda correcta, i per això sí que hi ha d'haver control, sobretot en aquests casos que manegen fons públics... o privats.

Nosaltres per exemple, rebem doblers del Ministerio de Asuntos Exteriores i aquests doblers són controlats, des de l'Administració i també des de les nostres pròpies auditories.

La diversitat de la societat és enorme i les respostes que es donen als seus problemes també han d'esser diverses.

Barcells: Quant a la sida, tot i que és una sola malaltia, es d'una problemàtica molt ampla i és bo que hi hagi diferents associacions que tracten els seus diferents aspectes, ara bé el problema sorgeix quan hi ha una falta de coordinació entre totes aquestes associacions que tenen objectius si més no concurrents, perquè llavors es dupliquen feines o es trepitgen i de vegades hi ha buits. Pel que fa als mecanismes de control és molt delicat, en general per elles mateixes estableixen mecanismes de control mitjançant els seus propis estatuts i en el cas de rebre doblers de l'Administració la mateixa administració controla.

COORDINAR ESFORÇOS

Obrador: Les coses petites són hermoses, i controlables i efectives, i és bo que n'hi hagi moltes, la gran burocràcia sí que és dolenta, mata la vida, i les ganes de fer coses. Però el problema neix, estic d'acord, per la manca coordinació i quan entra la competitivitat i fins i tot el "vampirisme", sí és que podem utilitzar aquesta paraula..., que hi pugui haver uns interessos que puguin ésser des de personals, fins d'ONG, que no tenen res a veure amb el que és la cooperació i l'ajuda humanitària, en aquest sentit crec que és bo que hi hagi moltes organitzacions però cada una ha de tenir els seus objectius ben definits, ben clars i ningú no s'ha de trepitjar. La coordinació és fonamental i s'ha de fer des d'allò que comparteixen, però hi ha d'haver un respecte absolut cap a l'especificitat de cada una perquè és aquí on creix, se sent pròpia i amb autonomia d'acció, cosa molt necessària per ésser eficaç.

Ara, per exemple, és vergonyós que en els camps de refugiats, i això és un fet, hi hagi competitivitat entre diferents organitzacions que es prenen els projectes i que per figurar més o manco fins i tot retarden o impedeixen accions i feina, quan es parla de reconciliació i d'unitat! No hi ha autoritat moral quan una ONG d'Europa va a un camp de refugiats a barallar-se i a voler protagonisme.

Tous: La meua experiència és molt concreta i puc aportar el que sé d'altres províncies d'Espanya: els capellans de presons aquests darrers anys ens hem trobat amb aquesta malaltia i en casos molt desesperats d'al·lots que tenen les relacions familiars perdudes, o bé que es tracta de famílies que no poden afrontar aquesta malaltia i com que la llei permet que els malalts terminals surtin de la presó per acollir-se a la família o a institucions reconegudes... vàrem veure la necessitat de crear uns centres on poguessin morir dignament, i no com a cans, perquè són persones. Per això sorgí la plataforma, i l'experiència m'ha fet veure que moltes d'aquestes organitzacions sorgeixen com una resposta a una situació molt greu i desesperada, com un crit de basta!

En el cas concret de la sida el que fa falta són centres de dia de reforç a les famílies, perquè si tinguessin ajuda podrien tal volta fer-se càrrec d'aquests malats, però no tot sols i aïllats sinó amb ajuda, des d'aquests centres es podria irradiar una orientació i una ajuda a aquestes famílies que no saben per on han de prendre.

Marta Barcells.

Barcells: A ALAS hi ha un servei que es diu Sad, d'ajuda domiciliària, que està enfocat cap aquí, col·laboram amb la cooperativa de treballadors familiars i el que aportam és aquesta ajuda a les famílies de la qual parlava Tous, amb la col·laboració d'uns voluntaris d'acompanyament, la càrrega que pot suposar un malalt a les famílies pot alleugerir-se i endemés evitam així moltes d'hospitalitzacions amb el que això suposa d'estalvi.

PREVENCIÓ ACTIVA

Obrador: Nosaltres estam convençut i de manera especial com a ONG que treballam en la prevenció de conflictes, que s'ha demostrat que en aquests moment més que mai val més prevenir que curar, i que això és més barat, ja que avui tot es mesura en termes economicistes. Ara més que mai prevenir resulta rendible, i no en parlem quan s'hi juguen vides humanes. Les inversions se solen fer a posteriori i per netejar les consciències del Primer Món, però la prevenció activa de conflictes és l'alternativa a l'ajuda humanitària i és molt més rendible no només en termes econòmics sinó també en estalvi de vides i de drames humans.

L'ajuda és necessària. Ara que hi ha a Burundi un milió dues-centes mil persones que corren d'un lloc a l'altre i s'han d'establir corredors d'ajuda humanitària, s'ha de repetir una i altra vegada que això s'hagués pogut evitar. I un altre element que volia introduir per a la discussió és que em preocupa i hem denunciat en moltes ocasions el doble llenguatge dels organismes internacionals. Ara la comissària Emma Bonino diu que arribarem massa tard per intervenir al centre d'Àfrica, quan el problema existeix, i es coneix, fa més de dos anys. Nosaltres ja li havíem lliurat cartes i havíem fet una marxa de mil quilòmetres a peu per cridar l'atenció sobre aquest tema, i ara diuen com si vengués de noves que s'arribarà tard!

ONA: Com es pot actuar per prevenir des de les ONG?

Obrador: L'altre gran tema és l'educació en sentit molt ampli,

aprenentatges per actuar, des de l'escola fins als acompanyaments del que sigui. Aquests crec que són elements comuns de totes les ONG, sigui quin sigui el camp d'actuació. Ara, per exemple, als països en desenvolupament els processos educatius, de respecte de les persones, de solidaritat, etc... tenen molta d'importància. Es tracta de donar noves lectures als problemes i per això els processos educatius són de primera magnitud.

Tous: En el cas de la presó, i presó vol dir droga en un 80 o 90%, la prevenció és fonamental, no hi ha cap altre camí. Perquè els que ja hi són difícilment en sortiran, només alguns casos aïllats que tinguin un suport molt fort, afectiu i familiar. Endemés a l'addicció han d'afegir el que suposa haver passat per la presó tant per a ells mateixos, amb la marca

psicològica que això suposa, com per a la societat, que ja no els acollirà: no tendran accés al mercat de treball. La rehabilitació és gairebé impossible en molts de casos i l'única inversió possible és la prevenció, per tant l'educació en el meu camp també és vital.

Mentre el sistema de justícia faci passar la droga, els delictes contra la salut pública, per la presó sense incloure el treball, un treball rendible encara que no competitiu, la condemna no és només estar-se a la presó sinó no tenir feina de per vida... és destruir una vida, i aconseguir just el contrari del que es pretén a la Constitució. D'altra banda un pres costa devers tres milions a l'any, i a Espanya n'hi ha cinquanta mil. Hi ha altres dades, els capellans de presó diuen que en costa vuit, jo no tenc xifres i no ho puc discutir, però bé, encara que ho deixem en tres, són molts de doblers!, si aquesta quantitat es dedicàs a centres rehabilitadors en llibertat com a sentència, els resultats serien quatre vegades més positius, i les despeses la meitat..., i això s'ha de canalitzar a través de les iniciatives privades, diguem-ne ONG o el que sigui.

SERVEIS COMPETITIUS

Barcells: Bé, és cert el que es diu sobre prevenció, però sovint els nostres afectats es queixen que tota la inversió es dedica a prevenció i es deixa de banda els que ja estan afectats, i són persones, i necessiten atenció.

I si parlam d'estalviar doblers vull dir que molts dels nostres serveis, i em refereixo als que donen les ONG, estalvien doblers, molts de doblers a l'Administració.

Tous: Jo he sentit a dir que a Son Dureta un llit diàriament costa més de vint mil pessetes. A Siloè un llit ens costa deu mil pessetes, i els malalts estan ben atesos, i milloren.

Barcells: I no deslligar els malalts del seu entorn, encara podria ésser més barat i millor per a la seva situació psicològica.

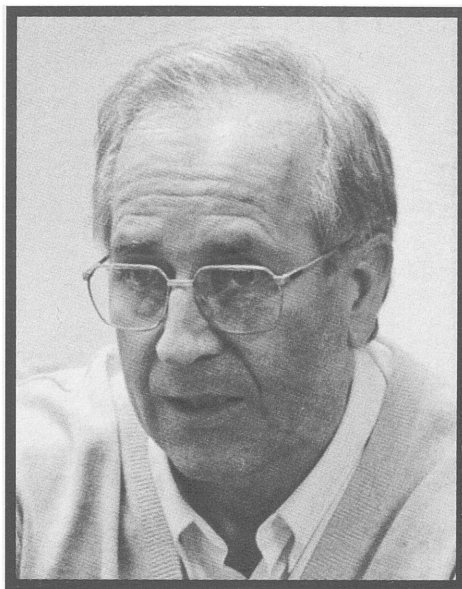
Sevilla: Un crònic d'aquesta envergadura es tremendament impactant per a les famílies i necessita ajuda.

Obrador: Si parlam a nivell econòmic, jo vull també denunciar el que passa a les institucions, sovint una feina que assumeixen costa deu vegades més i no és gens efectiva. Hem sabut, i ho vull dir aquí i per tot, que enviar trenta-cinc

observadors durant un any costa el mateix que dotze hores de conflicte mundial. És una farsa que puguin mantenir els conflictes mundials i que diguin que no poden prevenir amb trenta-cinc observadors el que ara ja és inevitable, i no sabem què haurà passat a Zaire, quan surti aquesta publicació.

Tous: Aquestes informacions puntuals i superescandaloses ens arriben de tant en tant i fan que la nostra capacitat de rebel·lia, de ràbia s'acabi, només podem dir basta!... i prendre iniciatives, actuar en l'àmbit del possible, perquè està molt bé denunciar, però hem de fer alguna cosa, al nostre redol i en la mesura dels possibles.

No es pot "lluitar contra", la impotència s'ha de combatre amb petites, encara que siguin petites, accions.

Jaume Obrador.

LA FORÇA DE LA DENÚNCIA

Obrador: Però jo crec que també és tasca de les ONG aquesta denúncia, perquè des d'aquesta coordinació de la qual parlàvem, si totes les ONG del món aixecaven la seva veu per dir basta!, les coses haurien de canviar i el món seria un altre. Clar que ho podem fer, si a les energies negatives hi contraposem la suma de totes aquestes energies positives, amb la mateixa força, podem fer molt. A la vista està que les "negatives" ja estan ben coordinades, el que falta és sumar esforços per a la denúncia i per a l'acció, perquè la força dels mitjans de comunicació, que la gent sàpiga què passa, és molt important.

La vergonya d'avui de molta gent davant el Zaire, si no s'hagués viscut el cas de Rwanda, no la tendríem perquè tot el que va sortir als mitjans, a la premsa i a la televisió, va crear una sensibilitat per tenir en compte Àfrica. Crear un estat d'opinió no ho faran mai els estats, responsables del que passa, sinó que s'haurà de fer des de la societat civil, des de les ONG.

Sevilla: El poder pertany als poderosos i el marge que deixen és poc, perquè la maniobra trastocaria l'ordre mundial, els poderosos no volen perdre poder i els imperialismes no poden perdre força i controlen tot deixant un marge de moviment molt petit, i allò petit no pot contrarestar la brutalitat de la conservació del poder. Tot i això hem de confiar en la possibilitat que els recursos humans de la gent de bona fe tota unida no sigui inútil i obri camí i faci recapacitar.

Les potències, per uns interessos no se sap quins, en moltes ocasions, el que fan és en un moment acabar amb la tasca de molta gent, de molts de civils que treballen anys i anys per ajudar aquests països. El problema del centre d'Àfrica no s'entén, a l'hora de fer l'anàlisi falten unes nocions polítiques que la gent no entén, o no s'explica bé.

La batalla és perduda en el sentit immediat, l'ONU no respon, la Comunitat Europea té altres interessos, hi ha eleccions..., el que sigui... però tot i això és molt important no perdre la fe en els homes i ajuda saber que hi ha gent preocupada no de paraula, sinó realment compromesa.

Fins i tot una publicació com ara aquesta ajuda, és un estímul, i tot ajuda a moure'ns.

ONA: Quant al tema de coordinació, que ha sortit a aquesta taula, quin tipus de coordinació hi ha entre les ONG que fan feina actualment a Mallorca?

LA CONSCIÈNCIA SOCIAL

Barcells: Abans de respondre a aquesta pregunta vull dir que les ONG tenen l'avantatge de treballar prop de la gent i dels problemes quotidians, la qual cosa els dóna una visió totalment diferent de la que pugui tenir l'Administració per a la qual tot són xifres i estadístiques però que ignoren la dimensió humana, per això el nostre paper és molt important quant a sensibilització i contacte amb la realitat. I l'altre objectiu important és la denúncia, totes les ONG s'haurien de fer més reivindicatives, han de "donar canya". Han d'esser la consciència de la societat i no permetre que es faci realitat aquell

refrany que diu ulls que no veuen cor que no sent.

Quan a coordinar, a ALAS ens preocupa el contacte amb altres organitzacions que es dediquen al mateix tema perquè junts podem estalviar esforços i sobretot fer que la nostra veu se senti més.

Tous: Jo crec, i en moltes coses coincideix amb Barcells, que les ONG, el que han de fer, en primer lloc és "qualque cosa" el que sigui, però fer-la, amb la seva problemàtica, la seva lluita, els seus reptes, les seves mancances, però fer: actuar de forma concreta. En segon lloc denunciar de la forma més organitzada possible, des de tots els fòrums, en tot moment, aprofitar, i després conscienciar la societat, perquè no només és denunciar... és molt important perquè la filosofia de l'ONG, i amb això contrast amb aquelles ONG que són d'àmbit mundial, és que nosaltres tenim el contacte dia a dia, i aquest contacte, aquesta proximitat ens fa superar barreres, ens fa ésser creatius i ens dóna l'energia que ens permet afrontar-los. És un repte que tens davant i que estimula, quan es tracta de situació de marginació com el meu cas, que és molt profunda i endemés amb molt de rebuig social, el repte és més fort encara.

El dia a dia dóna nous plantejaments, no és el mateix des de Suïssa arreglar Àfrica, que tenir enfront un cas greu al qual personalment i intransferible has de donar sortida, i això és irrenunciable perquè és el que ens dóna identitat, però aquest contacte directe s'ha de reflexionar, s'ha d'anar fent camí i unir-nos. Ara bé, en la fase de la unió m'explic certes deficiències, perquè el dia a dia ve just i no hi ha temps, més que per anar fent, aprofitant tot quan sorgeix al camí, la feina diària és difícil i ve just per falta de mitjans, i molt de vent de proa, i en una primera fase la coordinació és difícil, encara que això no vol dir que no fos profitosa i fins i tot necessària. Jo m'he entrevistat amb el nou director d'afers socials i crec que des d'allà es podrien coordinar coses.

Barcells: L'any 97 es vol posar en marxa el Pla Autònom Antisida, el qual hem reclamat amb insistència des de les associacions, perquè és una vegonya que una comunitat com Balears, on la malaltia té molta d'incidència, no el tengui.

Tous: Els problemes que tocam són molt greus i quan sospites que hi pot haver un poc d'ajuda no tens problema per anar on

sigui, i per tant la nostra capacitat per dialogar i ajuntar esforços ha d'esser sempre positiva...

DENÚNCIAR EN POSITIU

Obrador: Per parlar de l'objectiu de la denúncia em vull referir al Club de Roma, que ha fet unes reflexions molt profundes i molt valuoses sobre tots aquests temes, on s'hi ha dit que "la denúncia ha d'esser anticipada, organitzada i constructiva", és a dir, ha de presentar alternatives, propostes de solució que facin "gola", que puguin entendre's.

La denúncia ha d'esser positiva amb propostes organitzades perquè sinó és pura negativitat.

La qüestió de la coordinació efectivament és difícil però necessària, i s'ha de començar per allò més proper, és a dir, coordinar els punts comuns, i la nostra experiència ens diu que la unió, com a mínim per sectors, és molt positiva, i si podem unir-nos en allò que tenim de comú llavors serà més fàcil perquè a totes les ONG, sigui quin sigui el nostre objectiu, ens mou un sentiment comú, estam a favor d'home, estam a prop del poble, i en contra del poder que sovint el deixa de banda.

Nosaltres tenim l'experiència, Justícia i Pau, Veïns sense Fronteres, Apotecaris sense Fronteres, Grup de Drets Humans, Amnistia Internacional, Prosut, etc.. que treballam plegades i durant dos anys ens hem vist cada setmana per treballar per, almanco, poder sumar esforços i estalviar en allò que ens uneix. Llavors cada una segueix el seu camí en els seus objectius específics, i ha estat una experiència fortíssima que ens dóna la consciència de tot el que podem fer, i del que podríem arribar a fer juntes tot respectat l'especificitat de cada una de les organitzacions.

La denúncia ha d'esser un front comú. Aquests dies amb el que passa al centre d'Àfrica sembla mentida que la comunitat internacional vulgui fer creure que es creu que el problema és racial i d'ètnies quan en realitat el que hi ha és un problema d'interessos i de confrontació entre dictadors al qual la comunitat internacional ha girat l'esquena perquè no hi té interessos.

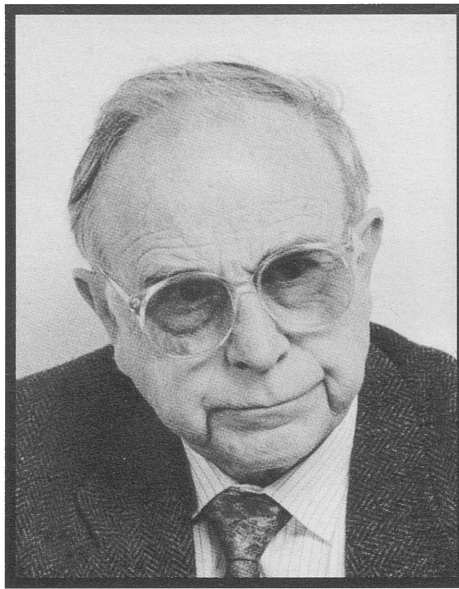
ONA: I el tema econòmic?

Tous: Moltes ONG funcionen de moment a partir d'ajudes particulars, però no és la gent que ha d'assumir les despeses, sinó l'Administració, en el cas de la sida per exemple, són malalts.

Barcells: Nosaltres tenim finançament públic per mantenir alguns dels serveis, per exemple el Serobús i el Servei d'Ajuda a Domicili però el perill és dependre d'any en any d'una ajuda que no està garantida d'un exercici per a l'altre, perquè això ens impedeix poder-nos il·lusionar en projectes a mitjan termini. Mai no sabem com serà l'any que ve.

VOLUNTARIAT

Tous: Nosaltres des de Siloè entenem que l'atenció a malalts terminals sense família no es pot encomanar a voluntaris. Perquè el voluntariat no té ni la fidelitat ni la responsabilitat

José María Sevilla.

d'un contractat, i això no va en detriment de la meua opinió dels voluntaris. En el tema de la sida, quant a atenció mèdica es refereix, està coberta per la sanitat pública, però el tema d'atenció social necessita també personal, no basta bona voluntat.

Obrador: En tot el tema d'atenció i també quant a cooperants es refereix, hi ha xifres que demostren que és molt més barat donar els serveis a través d'organitzacions no governamentals que no des de l'Administració.

Tous: Jo he donat xifres.

Obrador: Un cooperant de la Unió Europea varem saber que guanyava mensualment un milió de pessetes, hotel pagat, amb vehicle a la disposició i dietes, endemés amb total inoperativitat per por,

etc. i això és absurd..., i jo no vull dir que per esser cooperant hagi de fer-ho de franc i dedicant-hi, com molts feim, les vacances, però en tot cas es requereix una certa vocació i si s'ha de cobrar no serà mai molt, sinó per cobrir despeses, per poder-ho fer.

I l'aportació voluntària de la gent no se l'ha d'embutxacar ningú.

Mai l'Estat no pot crear la consciència, ni els valors que creen les ONG, i per tant el personal els sortirà més car, un voluntari d'una ONG endemés de treball, hi posa part de la seva vida, es crea una cadena humana de solidaritat, i això no pot fer-ho l'Estat.

Sevilla: És un moviment social d'organitzacions els membres de les quals no es permeten cap tipus de luxes, és un sistema eficient que amb baixos costos. Pot donar molt de rendiment i això s'ha de deixar clar.

ONA: Aquest treball social des de les ONG, és una sortida fins i tot laboral?, pot esser-ho?

Tous: Nosaltres hem creat llocs de feina.

Barcells: Nosaltres també.

Sevilla: Clar que sí, de fet, tot i que un voluntari no remunerat pot assolir una determinada acció, mai no serà suficient perquè fan falta professionals, a tots els nivells, que assumeixin les tasques, que són d'una duresa tan brutal que necessiten professionalització.

Barcells: No només és imprescindible sinó que aquestes persones tenen dret a rebre ajuda i atenció professional, a rebre respostes que no pot aportar el voluntariat. Per esser voluntari no basta bona voluntat, sobretot en temes tan límits com els nostres. Voluntaris i professionals es complementen perquè els primers aporten humanitat, tanta que en falta!, i els segons respostes i efectivitat.

Tous: Les ONG estalvien doblers i creen llocs de feina, però es requereix un mínim de vocació.

Barcells: Fins i tot els voluntaris han de tenir certes qualitats, i

amb això no vull dir que hagin d'esser professionals, perquè tothom és vàlid, però el que no pot passar és no saber ni la pròpia disponibilitat, ni les pròpies forces, tothom que s'ofereixi ha d'haver mesurat fins on pot arribar.

LA MARGINACIÓ, UNA RESPONSABILITAT DE LA SOCIETAT

Tous: Sí, perquè persones que volen arreglar el món, i paternalismes en sobren. El voluntariat no pot estar fet de persones que de vegades fins i tot el que volen és omplir un buit propi. Es tracta de treball social que requereix compromís i responsabilitat. Es tracta d'establir una relació d'ajuda sana.

D'altra banda l'atenció a la marginació és una obligació de tots, de la societat que l'ha creada i la permet. És un deure atendre-la perquè és fruit de la seva estructura, la societat l'ha produïda.

Poder esser voluntari, per exemple a la presó, és un deure i un dret, legislat, abans els voluntaris eren molt mal vistos a la presó, però els ciutadans tenen dret a participar en tasques del tipus que sigui a la presó.

I com a Església vull dir que hauríem de reivindicar que els problemes siguin tractats des de la societat i no des de la beneficència. La societat té obligació d'afrontar la marginació i no deixar-la en mans de la gent de bona voluntat.

La gent que té cura de la marginació ha de tenir un sou, al marge dels voluntaris, la societat ha de canalitzar llocs de treball per atendre aquests col·lectius.

Sevilla: A mi m'ha agradat treure aquest tema perquè és molt important, la caritat i les almoines no són la via de solució, i les ONG no són repartidores d'almoines, no ho han d'esser.

Barcells: El tema del finançament és delicat perquè una excessiva dependència del finançament públic pot dur a convertir certes ONG en organitzacions paragovernamentals, i això és perillós.

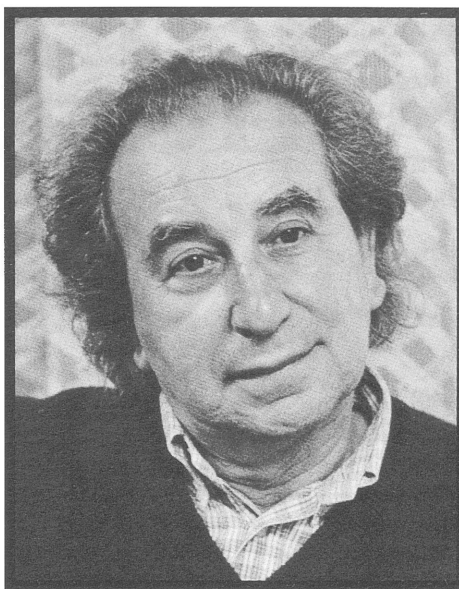
Obrador: Jo vull defensar els voluntaris com a peça bàsica, perquè no són peons de segona categoria, com es veu en les estructures de certes ONG, que reproduïxen esquemes que són no vàlids quan es tracta de defensar una cadena humana d'ajuda i de solidaritat.

Els voluntaris poden aportar tot, el fet de no tenir uns coneixements determinats, no vol dir que siguin beneïts, un voluntari pot esser tant o més valuós que un professional, si parlem d'una filosofia d'ajuda i de solidaritat tots som i ens hem de sentir iguals, aquest és el canvi que volem introduir perquè les coses vagin millor.

Els voluntaris no són els escolanets dels especialistes.

Quant a la dependència de l'Administració jo crec que no i no, de cap manera! Personalment per l'experiència que tenc, crec que les ONG mai no han d'entrar en els mecanismes d'organització de l'Administració perquè és perillosíssim. La coordinació de les ONG ha de sortir d'elles mateixes.

Quant a cobrar, la meua percepció és que les juntes directives no poden cobrar perquè esdevindrien captives d'un sou, d'un lloc de feina i perdrien la llibertat necessària per actuar, actuarien a favor d'uns interessos que poden no esser els adequats, per mantenir-se en un lloc.

Llorenç Tous

No m'atreveix a dir que no hi pugui haver casos d'alliberats o de gent que cobra per dur endavant una feina concreta, però no com a filosofia de l'ONG. La llibertat d'acció i de criteri és necessària, i els doblers empresonen.

Barcells: Els directius d'ALAS no cobram.

Tous: Normalment és una cosa reflectida als estatuts de cada ONG. Una ONG no ha de dependre ni del Govern ni de l'Església, i aquest és un consell que em varen donar els capellans companys d'altres províncies quan posàrem l'associació en marxa..., som associació civil.

I quant al tema dels voluntaris tothom serveix, es tracta de complementar i coordinar els esforços d'uns i altres.

Sevilla: En la major part de les ONG

succeeix així.

En tot cas es tracta de certes compensacions de despeses, però mai no es fan rics. La major part d'ONG donen un bon exemple en aquest terreny.

ONA: La societat mallorquina és solidària?

Tous: Normalment és el contacte directe amb els problemes el que desperta la solidaritat, la societat viu d'esquena fins que no ho té davant, llavors hi ha reaccions molt negatives i d'altres molt positives, i precisament és la gent la que et dona la força per continuar. Encara que de vegades sigui qualcú que no pot donar molt, aporta el més important, presència d'ànim, fa costat.

Sevilla: Mallorca és una societat tradicionalment generosa.

Tous: Perquè ha estat pobra, senzilla i la vivència d'un problema fa canviar la mentalitat de la gent, desgraciadament... i també la informació. Jo he viscut els dos extrems: des del rebuig visceral que ha fet molt de mal fins i tot a projectes en marxa i a punt de dur-se a terme i també el suport de gent, famílies i institucions totalment sensibilitzades.

ESTIMULAR LA SOLIDARITAT

Obrador: La solidaritat s'ha de saber estimular, i això és important, perquè de vegades la gent no es vol moure perquè l'ajuda que aporta no sap on va, per què serveix i com acabarà. Les coses no sempre s'han plantejat bé.

Nosaltres a Veïns sense Fronteres hem tengut l'experiència que exemplifica el que dic: tres artistes s'han constituït en una Comissió d'Artistes Solidaris per demanar ajuda a artistes, ningú no ha rebutjat aquesta petició, d'oferir el seu 0'7% per a ajuda al tercer món, però a canvi se'ls diu quan es ven la seva obra, per quant i qui la compra, per què serviran aquests doblers... i fins i tot poden triar a quin projecte es destinaran els seus doblers, i hi podran participar també en la seva definició i això estimula i tothom ajuda. Ja n'hi ha més de setanta que cada any ofereixen una obra.

A Mallorca hi ha unes sensibilitats que són importants, la línia del moviment veïnal, id'educació d'adults i d'accions solidàries sempre ha estat important a Mallorca, perquè la societat mallorquina encara té una dimensió humana que hem d'aprofitar i estimular en projectes positius.

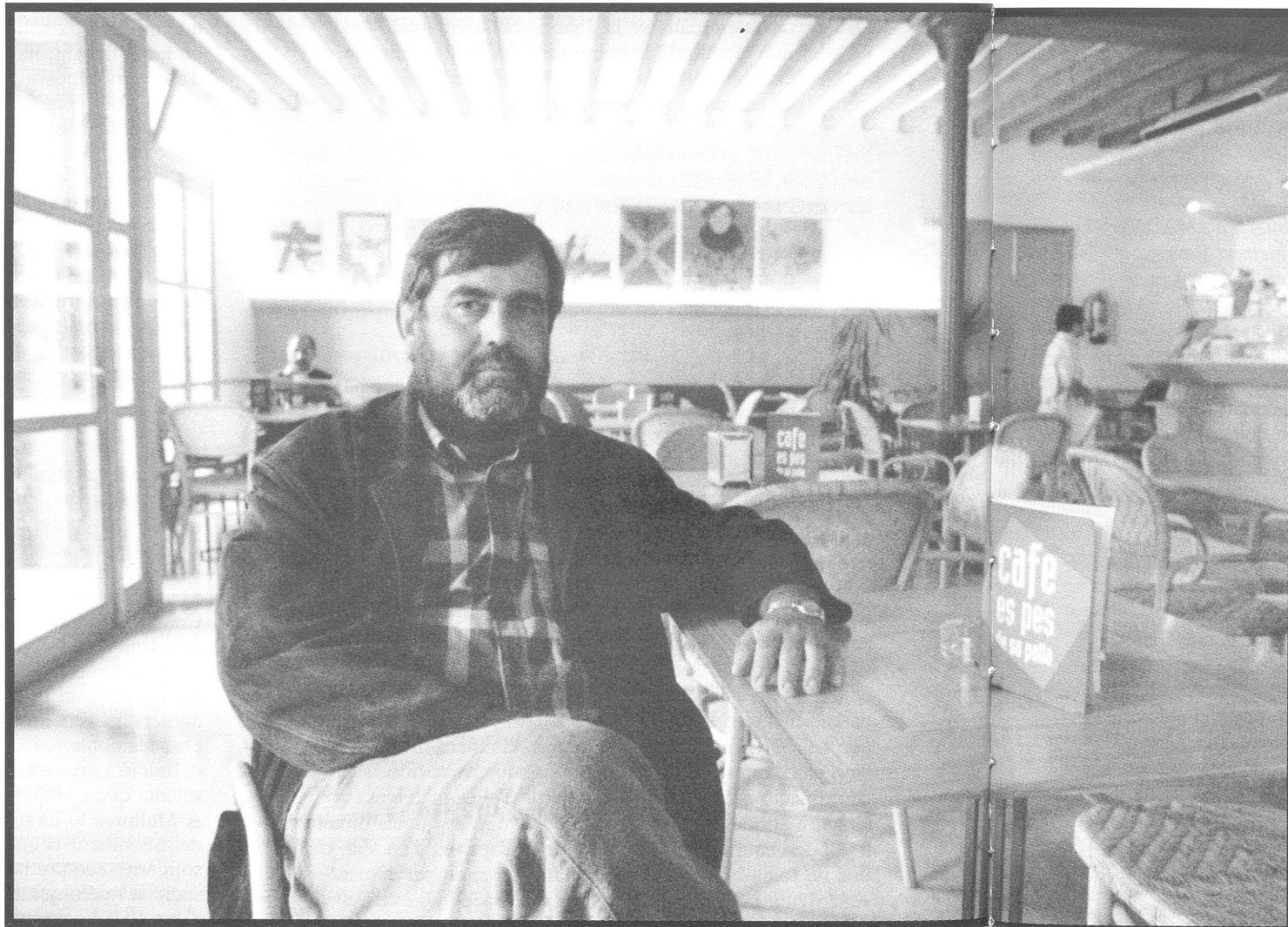
La solidaritat amb els de casa

Entrevista a Rafel Company

per Sebastià Verd

L'encontre té lloc a un espai poc habitual per a aquest tipus d'entrevistes: un cafè. Un cafè que també és un restaurant i moltes coses més. És, si més no, un establiment que regenta una societat atípica dins d'un món de negocis que quasi sempre és excessivament competitiu. Es tracta d'una societat assistencial que dedica tota la seva atenció a la protecció dels disminuïts psíquics. El Cafè d'es Pes de Sa Palla, on ens trobam ara mateix, és a la plaça d'aquest nom, al bell mig de la Palma antiga. Aquí, en aquest redol, la gent d'AMADIP ha aixecat un petit empori: hi ha una impremta, una societat de serveis i aquest cafè, empreses on la major part dels que hi fan feina pateixen qualche deficiència mental. Aquí, matins i horabai-xes, hom pot veure entrar i sortir contínuament desenes de persones que són discapacitades per a la vida normal i corrent però que duen una activitat molt intensa. Ningú no diria que fossin deficients si no fos pels uniformes verds, el distintiu de l'associació, que omplen els pedrissos amb el color de l'esperança. Rafel Company és el secretari de l'Associació Mallorquina per a Persones amb Disminució Psíquica i és, per tant, un dels impulsors de les darreres iniciatives d'una de les més antigues ONG de Mallorca. És ell qui ha triat aquest lloc per ser entrevistat. Tal volta per jugar a camp propi que

és, segurament, la millor estratègia dels qui reclamen solidaritat a una ciutat que sovint viu d'esquema als problemes socials que l'envolten. Cal dir que el cafè va ser llogat a l'"Assistència Palmesana", una vella institució ciutadana, i que s'hi serveixen menjars. Per cert: un excel·lent arròs negre.

-Primer va ser advocat laboralista. Després va obrir un despatx especialitzat en temes urbanístic des d'on assessora ajuntaments amb majories d'esquerra o centre-esquerra... Una biografia personal i professional que podem qualificar de progressista, però...què el va empènyer a treballar, també, per a AMADIP?

-Podria dir, efectivament, que la meua trajectòria personal m'empenyia cap a aquest tipus d'organitzacions, tal volta per una qüestió de solidaritat, per un esperit en el qual sempre he cregut.. com a advocat laboralista mai no vaig defensar l'empresa sinó el treballador. Sempre m'he sentit més acostat als dèbils que als poderosos. Però la realitat és més senzilla i potser més dura: tenc un fill a qui diagnosticaren una lesió cerebral. Va ser un diagnòstic clar. Això em dugué a cercar l'assessorament dels amics, i dels metges, que em posaren en contacte amb AMADIP, que és una associació de pares i familiars de persones deficients. És evident, per tant, que allò que hi vaig cercar era poder ajudar el meu fill.

-Parlem, doncs, d'AMADIP. Què és? Ja m'ha dit que és una associació formada per pares o familiars de disminuïts psíquics, però quins són els seus objectius concrets?, amb quins mitjans compta?, és una ONG?

-Anem per parts. Efectivament, és una ONG i pot ser que sigui una de les primeres organitzacions no governamentals de caire assistencial fundades a Mallorca. Precisament, allò que primer

s'ha de dir sobre AMADIP és que existeix des de fa més de trenta anys. Va ser constituïda el 1962 per un grup de pares que cercaven un mitjà per atendre els seus fills, que eren deficients i que no tenien cap escola on anar. Eren casos molts diferents els uns dels altres i tothom ja es donava per satisfet amb una solució que pal·liàs una mica el problema personal de cadascú. Podem dir que era una associació empesa per la urgència i que mai no tenia mitjans econòmics suficients per fer front a les necessitats. Era absolutament deficitària. Durant anys i més anys s'arrossegaren uns problemes financers terribles que més d'un pic posaren en perill la seva subsistència. Però això, desatendre els fills, era una cosa que cap pare no podia admetre. Es varen haver d'utilitzar tots els procediments clàssics de la beneficència: rifles, demanar almoïna pel carrer... qualsevol cosa era permesa per tal de fer calaix fins que, a poc a poc, la situació es va anar normalitzant. El 1966 declararen AMADIP associació d'utilitat pública, però no va ser fins deu anys més tard quan es pogué crear el primer taller ocupacional que ja permet als deficients sortir de la marginació. Fins el 1989 o 1990 no es va arribar a la situació actual, que podem qualificar de normalitat, que no és que sigui tan bona com voldríem però que ens permet fer front als problemes amb unes mínimes garanties.

-Tal volta reben més ajudes oficials que no abans?

-Sí, les rebem, encara que aquesta no és la qüestió. Almanco no és el tema que més ens preocupa. AMADIP es financia en primer lloc amb l'aportació dels seus socis, que actualment són devers 1.400 dels quals un miler són col·laboradors i la resta socis actius, és a dir, els pares o els familiars directes. I també és cert que disposam dels doblers que ens arriben procedents del 0'5 per cent de les declaracions de la renda que els contribuents volen que sigui destinat a accions socials. Així mateix rebem altres ajudes de les administracions públiques i de la Fundació ONCE, ajudes importants. Però, sobretot, el que hem fet ha estat crear les nostres pròpies fonts d'ingressos, com la impremta, la cooperativa de neteja i jardineria, i des de fa poc aquest cafè on ens trobam, el Cafè d'es Pes de Sa Palla. Aquesta sí és la qüestió, l'aspecte més important de les finances d'AMADIP, perquè més enllà dels possibles guanys econòmics, de la rendibilitat de les empreses, aquestes ens permeten crear llocs de feina per als nostres fills, per a les persones discapacitades que, al cap i a la fi, tenen els mateixos drets que nosaltres a disposar d'una ocupació amb la qual guanyar-se la vida... En realitat aquest és el nostre únic objectiu: millorar les condicions de vida de totes les persones amb discapacitats psíquiques.

COMPROMETRE L'ADMINISTRACIÓ,
MOBILITZAR LA SOCIETAT CIVIL

-Ho aconsegueixen?

-Pens que sí, però nosaltres només podem solucionar una petita part del problema que ens envolta. Volem que els nostres fills puguin sentir-se satisfets amb la vida que duen i volem que se'ls respectin tots els seus drets que, en definitiva, són els mateixos que els que té qualsevol altra persona... diguem-ne normal. El seu únic problema és de comunicació o potser de maduresa mental. La societat ha de prendre consciència d'aquesta situació per tal d'evitar qualsevol tipus de marginació. El nostre repte, sens dubte, és comprometre l'Administració en la defensa dels drets de les persones i en la promoció de la solidaritat de la societat civil amb els discapacitats.

-Diu que malgrat tot només poden solucionar una part del problema. Per què ho diu això? Quin és l'abast real del problema dels deficients psíquics a la nostra societat?

-AMADIP atén en aquests moments prop de dues-centes persones discapacitades de totes les edats, de les quals una part fa feina en el taller ocupacional mentre que altres estan donats d'alta a la Seguretat Social com a treballadors d'algun

Rafel Company és advocat. Va néixer a Inca fa quaranta-quatre anys. Estudià Dret a Madrid, a la Universitat Complutense, i també es diplomà en Sociologia. Va ser advocat laboralista, primer a Madrid i després a Palma, fins a principis dels anys vuitanta quan reconvertí el seu despatx i s'especialitzà en Dret urbanístic. Va treballar amb l'equip redactor del Pla General de Palma de 1983 i durant tres anys ocupà la gerència d'urbanisme de l'Ajuntament de Ciutat. Actualment, des de l'any passat, és coordinador d'Urbanisme a l'Ajuntament de Marratxí.

La seva relació amb AMADIP, Associació Mallorquina per a Persones amb Disminució Psíquica, s'inicià el 1986. Des de 1988 n'és el secretari.

dels nostres centres de treball. I, igualment, hem signat diversos convenis de "treball amb suport", a través el Consell Insular de Mallorca, que permeten que la nostra gent també pugui trobar feina a empreses normals i corrents. Quasi sempre són treballs temporals, a hotelaria, per exemple, però és un sistema que funciona. Enguany han estat dotze les persones que han pogut fer feina. Però sabem que el problema no s'acaba aquí. Hi ha moltes d'altres associacions com la nostra que tracten problemes específics, com és el cas de les escoles per a sords, de la mateixa manera que no podem oblidar els disminuïts profunds. Precisament un dels objectius històrics d'AMADIP des de la seva creació va ser aconseguir un centre d'atenció per a profunds, per a aquelles persones que tenen problemes molt greus de comunicació o que, fins i tot, en les quals aquesta és totalment inexistent.

-AMADIP s'ocupa també d'aquestes persones?

-Directament, no, encara que sí ho feia al principi. Va ser gràcies a AMADIP que es creà el primer centre per a profunds, que es deia Lluerna i que es va instal·lar a l'Hospital Psiquiàtric quan Jeroni Albertí era el president del Consell de Mallorca. Després es va construir el Centre de Son Tugores, a la carretera de Valldemossa, un centre que, pens, soluciona els problemes més greus i que, en realitat, és l'hereu de Lluerna. Fins i tot el personal és el mateix i el seu director és, també, el gerent d'AMADIP. La relació entre la nostra associació i Son Tugores és molt estreta com pot veure, encara que la responsabilitat del seu funcionament és de la Comunitat Autònoma. A Son Tugores hi ha en aquests moments, si mal no record, vuitanta-sis persones de les quals setanta són internes.

UN PROBLEMA AMB MOLTS DE FRONTS

-Entre les dades que m'ha anat donat he comptat prop de tres-centes persones ateses per vostès o per Son Tugores. Són totes?

-Dissortadament, no. N'hi pot haver moltes que no es troben ateses o que per qüestions de tipus social o cultural no reben l'atenció que haurien de tenir. Endemés, com ja li he dit, hi ha molts d'altres centres, com és ara La Puríssima que s'ocupa de l'ensenyament dels nins sords, o Mater Misericordia que tracta altres deficiències psíquiques, profundes, o ASNIMO que tracta els afectats per la síndrome de Down, la residència Gaspar Hauser per a autistes o les diferents associacions que hi ha a Manacor, a Inca, a Sóller i també a Menorca i a Eivissa que tenen els seus propis centres. Com tampoc no ens podem oblidar d'un altre problema, el de les persones que hi ha a l'Hospital Psiquiàtric de Palma i que, realment, no pateixen cap malaltia mental sinó només qualche tipus de deficiència, que són els "purs" del poble, vaja, i que no haurien de ser al Psiquiàtric. Són persones, la major part, que ja han passat d'una certa edat, que varen ser ingressades fa molts d'anys, potser vint, trenta o més... quan no hi havia altre lloc a tota Mallorca. I allà continuen... Des d'AMADIP n'hem detectat més de seixanta. Vull dir que els casos de deficiència psíquica són molts més dels que creuen els que no hi viuen a prop. D'això en pot estar ben segur.

-Continuem, però, parlant d'AMADIP i dels seus projectes. Creu vostè, amb la mà al cor, que és una associació modèlica? Li ho deman perquè de vegades hom pot pensar que darrera moltes associacions d'aparença altruista hi ha interessos que res o poc tenen a veure amb l'assistència social.

-No és el nostre cas. Pens que som una associació no sé si modèlica, però sí de les més normalitzades, més actuals i més d'avantguarda que hi ha per a l'atenció dels deficients psíquics. D'entrada perquè cobrim tot el ventall de serveis essencials per al desenvolupament d'una persona d'aquestes característiques des que s'acaba el cicle escolar normal que seria fins als devuit anys i que és el moment a partir del qual es troba més desvalguda. Per atendre aquestes persones discapacitades disposam de programes que es diuen de garantia social i que, mitjançant una formació professional específica, els permeten dur una vida socialment activa i, fins i tot, trobar un lloc de feina. Per aconseguir aquest objectiu hem creat diverses empreses, com la impremta o un servei de jardineria i neteja, que es diu Esment, que, atès el seu caràcter, es beneficia d'una subvenció per pagar part de la Seguretat Social i també part dels sous per tal de compensar, entre cometes, la falta de productivitat que poden tenir aquests treballadors. Entre cometes, dic, perquè de vegades l'entusiasme que hi posen fa que la productivitat sigui superior. Miri sinó la feina que han fet en la campanya de neteja de platges i carreteres que s'ha finançat per Ibatur a través del Foment de Turisme.

-En quina situació financera es troba avui AMADIP?

-En una situació de normalitat. Crec que són unes finances ben programades i que responen a les necessitats actuals. Com li dic, hi ha un sistema de finançament mixt segons el qual algunes activitats com el taller ocupacional són subvencionades per la Comunitat Autònoma i per l'INSERSO, mentre que la resta, les empreses, se'n beneficien de les subvencions per a la Seguretat Social que abans ja he esmentat, a més, és clar, d'obtenir els seus propis ingressos, perquè si una cosa tenim clara és que no es fa feina debades, és a dir, que les nostres empreses han de tenir una rendibilitat com qualsevol altra.

INTEGRACIÓ I ECONOMIA SOCIAL

-Fins ara hem parlat molt del funcionament intern d'AMADIP, de les empreses que ha creat i de com s'administren. Potser algú pensi que aquesta no és la imatge que habitualment es té d'una associació benèfica...

-És que no és una associació benèfica o, almanco, no ho és segons la idea que tots tenim de la beneficència pública. Nosaltres hem lluitat per posar en marxa una organització eficaç al servei d'unes persones que necessiten del suport de la societat per poder-s'hi integrar. No per fer o rebre caritat. Per això AMADIP és una empresa o, més ben dit, un grup empresarial que té una nòmina de més de cent vint-i-cinc treballadors que en la major part, devers el setanta per cent, són discapacitats psíquics i la resta són professionals contractats per a feines més complexes o de tipus assistencial. Com li deia nosaltres cercam la màxima rendibilitat social, però també un guany econòmic perquè som conscients que a l'Estat li surt més barat tenir un disminuït psíquic realitzant una feina productiva que mantenir-lo a través d'un sistema basat exclusivament en l'assistència pública. Per al Govern balear o per a l'Ajuntament de Palma és molt millor pagar els nostres serveis de neteja i jardineria, dels quals n'obtenen un benefici, que no haver de mantenir unes persones inactives.

-La societat en surt guanyant, però i els afectats... Li dic això perquè pot ser que les feines que fan siguin algunes de les menys considerades socialment, la neteja per exemple.

-Home!, jo no dubt que ells, els deficients, són els que més hi guanyen, perquè fent feina s'adonen que són útils. De fet hem pogut constatar que hi ha un nivell de satisfacció importantíssim. I, en qualsevol cas, nosaltres sempre tenim molt present que la feina que fan ha de ser digne, sense que en cap moment no es pugui parlar d'explotació, ni que ningú no se n'aprofitei de les seves circumstàncies personals per fer treballs que ningú altre no vulgui fer. Tot el contrari... també per a la neteja, tal com es planteja a Esment, fa falta molta sensibilitat.

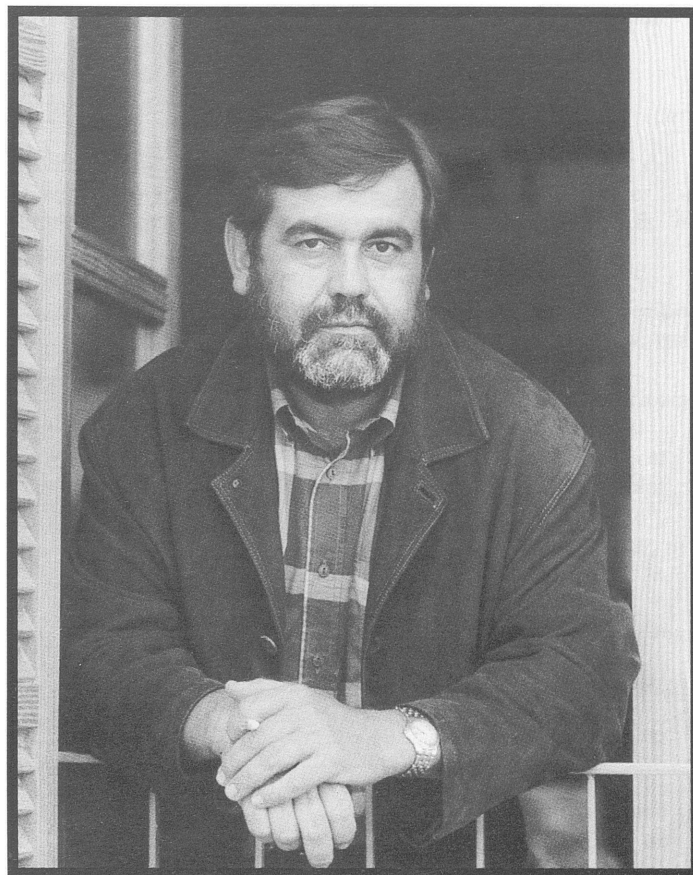
-A pesar d'això, tal volta hi ha pares que s'estimarien més que els seus fills quedassin mans plegades a ca seva en lloc d'anar a fer feines de neteja, tal volta perquè els convencionalismes socials els són massa feixucs?

-No ho crec. Quan un pare té un fill que és deficient mental arriba un moment que per a ell no existeix cap tipus de convencionalisme com el que vostè diu, perquè, clar... si el teu fill és deficient ja no t'imagines que mai pugui arribar a ser notari, registrador o ministre. Evidentment això ja no forma part de les teves expectatives i per tant tota la resta quedà reduïda a un simple problema de qualitat de vida. I llavors te'n tems que per respectar la dignitat de les persones no hi ha gàbies d'or ni luxes asiàtics que valguin, sinó només la possibilitat de trobar un mode de vida que pugui desenvolupar totes les seves potencialitats, per petites que siguin, tant de relació social amb les altres persones com les capacitats laborals que tenguin. En aquest sentit poder fer una feina és sempre important, no perquè aquesta sigui una condemna divina, guanyaràs el pa amb la suor del teu front, sinó perquè és un remei eficaç per a l'autoestima, perquè una persona se senti més segura i valorada pels altres. Per a un deficient mental això és molt important: poder demostrar als seus veïns que ell és com els altres.

ELS DEFICIENTS I LES RELACIONS AMB LA SOCIETAT

-Per això supòs que es fa necessària una bona relació amb aquests veïns, amb la societat en definitiva. Quina actitud té la societat respecte del deficient mental?

-La situació és molt diversa. D'entrada pens que l'actitud de la societat és positiva, però que topa amb un creixent individualisme. Quan demanes suport, la societat suficient té capacitat de resposta. Ho he pogut constatar. El potencial de solidaritat humà és molt gran, però sovint s'amaga darrera els problemes de cada dia i això fa que el combat principal amb la societat sigui, justament, el de la comunicació. D'altra banda, pel que fa a les relacions dels directament afectats, dels deficients, amb la societat, llavors cal tenir en compte que són persones que depenen dels altres i que ells tots sols no es poden relacionar de manera satisfactòria. Per això a AMADIP no només ens ocupam perquè puguin tenir una ocupació sinó també una vida social tan completa com sigui possible. AMADIP dóna una gran importància a l'oci, a un oci que podem qualificar, precisament, com d'integració. Anar al cinema, al teatre, al futbol o al bàsquet fa que el deficient pugui participar de la societat. Aquest és l'objectiu, també, del servei d'habitatges tutelats que ens han permès organitzar autèntiques llars per als deficients. Ara mateix tenim sis habitatges que funcionen autònomament amb un monitor. És un sistema intermedi entre la residència i la casa. Fins ara l'experiència és molt bona. Pensi que una de les coses que més preocupa els pares és que passarà amb els fills quan ells morin, on i amb qui quedaran? Per això l'any 1986 es va crear la Fundació Tutelar d'AMADIP

a l'empara d'una modificació del Codi Civil que permet que un tutor pugui ser també una persona jurídica i no només una persona física. En aquest sentit la Fundació pot fer de pares sense haver de responsabilitzar d'aquesta tasca els germans o els parents més llunyans que sempre tenen els seus propis problemes.

-Entenc que vol dir que la societat necessita d'instruments i de lleis per poder desenvolupar el seu poder de solidaritat?

-Sí, així és.

-Com s'organitzen aquestes llars?

-Amb els habitatges tutelats intentam recrear un ambient totalment familiar perquè el problema de les persones discapacitades és, sobretot, la seva soledat respecte al món que les envolta. Intentam que siguin llars ubicades a cases normals de barris normals i, si pot ser, no massa a prop dels llocs de feina perquè així s'avesin a fer desplaçaments per la ciutat. Tenim cases a Es Vivero, al Rafal, al Polígon de Llevant... i ara feim feina en un altre projecte, a Es Pla de na Tesa, comprar un hort on s'intentarà compaginar la funció residencial amb l'explotació agrícola.

-Diu que s'intenta un ambient el més normal possible. Perdoni la curiositat, però... es formen parelles a aquestes llars?

-I tant que sí. Enguany mateix hi ha hagut un matrimoni. És lògic que es formin parelles perquè patir una deficiència psíquica no vol dir que això hagi de limitar el món afectiu o la sexualitat. La deficiència no té perquè ser global, sinó afectar només una part de la personalitat. La funció d'AMADIP sobre aquestes llars només és tutelar, és a dir, realitzar allò per a la qual cosa una persona determinada no està capacitada.

GOVERN BALEAR

Abans

L'equilibri territorial de les Illes Balears comporta la necessària preservació de l'entorn i, a la vegada, la millora estructural de zones ja urbanitzades. Un objectiu que té una doble finalitat: proporcionar confort i qualitat de vida a tots els habitants de Balears i, a la vegada, assumir la responsabilitat de viure a una comunitat abocada a l'exterior, compromesa amb els seus visitants i obligada a mirar per la bona imatge.

Amb aquesta inquietut, el Govern Balear posa en marxa el **Pla Mirall**. Un pla d'adequació i reforma que a partir

Després

de gener de 1997 desenvoluparà les seves línies d'ajudes, dirigides tant a ajuntaments com a particulars i entitats de Balears. Unes ajudes que contemplen importants inversions destinades a **reformes de façanes, adequació de nuclis antics, rehabilitació del patrimoni històric-artístic, remodelació de carrers i places**, entre altres actuacions.

Aprofitau aquesta oportunitat. **A partir de gener de**

1997 trobareu tota la informació sobre el Pla Mirall disponible al vostre Ajuntament, Consell Insular o a les diverses conselleries del Govern Balear.

Pla global d'adequació i reforma

Miram per la bona imatge

ELS PODERS PÚBLICS DAVANT L'ESTAT DEL BENESTAR

-AMADIP és una peça important, però pens que només un petit engranatge enmig de la cadena de solidaritat que és exigible a la societat. Al marge ja de la qüestió particular dels disminuïts psíquics, creu, per la seva experiència, que la nostra societat és solidària?, pensa que ho són els poders públics?

-La meua experiència em diu que la societat és més solidària que els poders públics o que, com a mínim, això és el que s'ha de deduir dels fets. Si féssim una enquesta entre la població ho veuríem més clar: la societat es manifesta sensible davant els problemes socials i exigeix dels poders públics una major atenció que la que els polítics semblen disposats a donar. M'explic: nosaltres, els que feim feina en un tipus d'organització com AMADIP pensam o, més ben dit, n'estam segurs, que tots els ciutadans tenen dret a una qualitat de vida digne i l'Estat té l'obligació de garantir-la. Així ho diu la Constitució. Però l'Estat, els poders públics, semblen tenir moltes altres ocupacions i això fa que traslladin aquesta preocupació cap a la societat civil, cap a organitzacions com la nostra. N'estic segur que si feim l'enquesta tothom pensarà que és prioritari solucionar els problemes socials abans fins i tot que fer carreteres, però després la realitat és diferent. Al final els polítics pensen més en els vots que no en qüestions de solidaritat.

-Però els disminuïts també tenen dret a vot..

-Sí, teòricament sí... hi ha una part dels deficients que estan registrats com a incapacitats per exercir algunes funcions socials, però en general nosaltres defensam que sempre que sigui possible es respectin els drets personals. Hi pot haver incapacitat per prendre qualche tipus de decisió econòmica i hem d'evitar que puguin ser enganats per qualche desaprensiu, però els drets personals... votar, casar-se.. en principi s'han de respectar. Però, bé... fins i tot si sumàssim tots els ciutadans que pateixen qualche tipus de marginació estaríem parlant d'una minoria i això interessa poc quan del que es tracta és d'aconseguir una majoria.

-Per tant les ONG fan una feina que correspon fer a l'Estat. Mai no ha tengut la sensació que els poders públics se n'aprofiten de les organitzacions no governamentals per deixar d'atendre les seves obligacions socials?

-Efectivament, l'obligació d'atendre aquestes persones és de l'Estat. Això és cert, però també és evident que els polítics funcionen per pressió i nosaltres, totes les ONG, no només actuam en funcions d'assistència social sinó que som un "lobby". Per aconseguir que els pressuposts de l'Estat incrementin les partides socials fa falta aquesta pressió. Els polítics no sempre pensen en les obligacions legals que tenen sinó que van més enllà ... no sé... fent previsions de futur, ja li dic, autopistes o projectes més econòmics. Nosaltres som perfectament conscients que si no haguéssim empès la Comunitat Autònoma a fer el centre de Son Tugores, per ventura encara no hi seria, per ventura encara només seria un projecte. Vull dir amb això que el paper de les ONG és de denúncia i de col·laboració al mateix temps. No han de substituir l'Estat, ni fer-se responsables de les seves obligacions.

-No el substitueixen, però sí que li serveixen d'excusa per anar desmantellant l'estat del benestar. Sembla com si la darrera moda, a tot el món occidental, fos deixar que la societat civil s'organitzi autònomament i que prengui la iniciativa al marge dels poders públics.

-Sí, però aquesta és una concepció que és contrària a la Constitució que defineix Espanya com un estat social de dret. No és un estat liberal... Què vol dir això? Doncs que l'Estat té l'obligació d'atendre les minories socials. I teòricament ho fa, o diu que ho vol fer... perquè s'han aprovat lleis que suposadament han d'integrar els deficients mentals. Les administracions públiques han de fer determinades reserves d'ocupació per a aquest col·lectiu a les seves plantilles laborals, i això s'incompleix de manera quasi sistemàtica. La inserció laboral dels disminuïts psíquics a tota Espanya no arriba al dos per cent. La societat civil, per tant, s'ha d'organitzar per exigir de l'Estat una resposta adequada: lleis que lluitin contra la marginació i pressupost suficient per atendre tota la població afectada. Això, però, no vol dir que tots els serveis hagin de ser en mans de les administracions públiques. Des d'AMADIP

pensam que si els directament interessats són els que gestionen els recursos sempre se n'obté una major rendibilitat. Li puc posar un exemple: el Consell Insular tenia una residència, Ciprés, que li costava ics doblers... nosaltres vàrem fer números i vàrem demostrar que els habitatges tutelats sortien més a compte. El Consell ho va entendre, es va tancar la residència i varen signar un concert amb AMADIP perquè les persones ateses a Ciprés passassin a les nostres llars... en una paraula: associacions com la nostra mai no poden llevar la responsabilitat de l'Estat però sí que poden aconseguir donar millor servei amb les mateixes pessetes.

Els remeis, clars

Entrevista a Aina Salom

per Joana Maria Roque

Aina Salom, la presidenta d'Apotecaris sense Fronteres és, justament, el que se'n diu una dona de coratge i d'empenya, una valenta dona que sap administrar la seva botiga -no s'enfada si li diuen que una farmàcia és com una botiga de medicaments- i que, a la vegada, té una visió molt més ampla del món. Crec que és tendra i dura a la vegada, pens que dubta, però quan sap una cosa la sap de veritat. I sap que la solidaritat és el millor remei contra l'aïllament personal. No vol estar aïllada.

Encara que no ho vulgui reconèixer, va ser la principal impulsora del moviment o ONG "Apotecaris sense Fronteres" i ho va organitzar tot d'una manera molt lògica i clara: sabent on anaven les coses -els medicaments-, de quina manera i amb quines garanties arribarien. Així i tot no es considera sols l'organitzadora d'una espècie de canal de distribució de medicaments, sinó també una persona amb uns comportaments ètics i personals molt clars. Manté una mirada, o millor dit, una manera de mirar les coses, una mica utòpica, una mica idealista i, a la vegada molt racional de "volar organitzar el món" i "preveure els conflictes internacionals". Per ventura creu que al cap i a la fi, tot és qüestió de voler fer feina pels altres i saber-la fer. I certament, si no hagués estat per ella, molts de medicaments no haguessin arribat al Tercer Món.

-Per a una persona aliena a l'associació això d'apotecaris i solidaris alhora pot semblar fins i tot una mica contradictori.

-Bé. Això és mal de dir. No es poden fer generalitzacions i crec que entre els apotecaris hi ha gent molt diversa com per tot. I entre els apotecaris de Mallorca s'han donat mostres molt clares de solidaritat.

-Com i quan es va constituir l'Associació d'Apotecaris sense Fronteres?

-A l'estiu de 1994 alguns farmacèutics sensibilitzats pels esdeveniments originats a Rwanda varen organitzar una recollida urgent de medicaments, la qual va comptar amb la col·laboració de les farmàcies i de la població en general. A partir d'aquí i des del si de l'organització col·legial es va decidir crear la nostra ONG per poder canalitzar ajudes sanitàries als països del Tercer Món que més ho necessitin, cosa que ha tenguut la cooperació de l'Associació d'Auxiliars de Farmàcia de Mallorca i de l'Associació d'Informadors Tècnics Sanitaris. Després Apotecaris sense Fronteres va començar a col·laborar amb altres ONG. I també ha passat a formar part de la CPAC (Coordinadora per a la Prevenció Activa

de Conflictes) integrada per diverses ONG mallorquines.

-Sovint arriben notícies del Tercer Món a les quals es diu que els medicaments que s'han enviat no eren els que s'havien de menester, que estaven caducats...

-Aquesta és una de les nostres principals preocupacions. No enviam qualsevol medicament a qualsevol part del món. En primer lloc els classificam segons una nomenclatura general de "genèrics". Rebutjam els que no són aptes per al consum -per exemple si estan caducats- i classificam la resta per grups terapèutics.

-Se n'ha parlat molt d'això dels grups terapèutics. Es diu que amb la mateixa composició i els mateixos efectes hi ha medicaments amb preus molt diferents.

-Sí, ja ho sabem, però aquesta és una qüestió dels laboratoris, de les receptes que es fan... I ara parlem d'ajudar el Tercer Món, la qual cosa s'ha de fer amb criteris molt objectius que tots més o menys coneixem. O sigui, aquest sistema de classificació té com a finalitat l'acomodament al tipus de sol·licituds que es reben, independentment del nom comercial.

Aina Salom i Soler és apotecària. Màster en Gerontologia i experta en nutrició, ha publicat articles sobre aquests temes a revistes especialitzades. També ha estat professora de pràctiques de Microbiologia a la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona. És vicepresidenta del Col·legi d'Apotecaris de les Balears i presidenta de l'organització no governamental Apotecaris sense Fronteres

SISTEMES DE CLASSIFICACIÓ

-Bé, doncs, quines passes se segueixen exactament per classificar els medicaments que des de Mallorca s'envien al Tercer Món?

-En primer lloc es posa una cinta verda als que es podran reutilitzar i vermella als que són inservibles. Després aquests darrers s'envien a reciclar a un punt de recollida selectiva, per tal de no contaminar. I els que són útils es classifiquen per grups terapèutics, per tal que siguin efectius enfront de les malalties per a les quals s'han sol·licitat i després s'envien on s'han de menester.

-I com se sap quins s'han de menester a cada lloc del món?

-Anem per parts. En primer lloc convé dir que hi ha una sèrie de necessitats que són molt comunes a totes les poblacions dels països subdesenvolupats com ara antibiòtics, analgèsics, vitamines, col·liris, antidiarrèics i rehidratants, orals, corticoides, antiestamínics, antisèptics, antimalàrics, antiparasitaris i material de cura, entre altres. Alguns són d'ús comú als països desenvolupats, com és el cas dels antibiòtics i dels analgèsics, normalment presents a les farmàcies domèstiques. Altres, com els antimalàrics no són tan habituals i per tant, també es fa necessària l'existència d'un fons d'Apotecaris sense Fronteres que puguin suplir aquestes necessitats.

-Com han d'actuar els particulars que vulguin col·laborar?

-Evidentment, nosaltres, en general aconsellam que no es guardin medicaments de manera indiscriminada a les cases particulars i que sols es comprin els que s'han de fer servir en un termini relativament curt de temps. Així i tot, quan un medicament ja està caducat s'hauria de dur a la farmàcia per enviar a reciclar, mai no s'ha de tirar al fons. Així que per facilitar la col·laboració de la població Apotecaris sense Fronteres ha organitzat un sistema de recuperació de les farmàcies casolanes, mitjançant el qual, aquests medicaments es dipositen a unes urnes que Apotecaris sense Fronteres ha situat a les farmàcies de Balears. De les farmàcies són recollits gràcies a la participació altruista de les empreses distribuïdores farmacèutiques com són Cooperativa d'Apotecaris i Cofarme. Sempre es poden fer aportacions de medicaments utilitzables a les farmàcies, encara que estiguin començats. A més a més, qui vulgui col·laborar pot fer-ho amb medicaments que es comprin al mateix moment i deixar-se aconsellar per l'apotecari que és qui sap quines són les principals necessitats immediates. També hi ha un fons que serveix per al subministrament farmacèutic exclusiu per a l'ONG.

GARANTIES D' ARRIBADA

-Bé, però, quines garanties hi ha que els medicaments que s'envien arriben al seu lloc de destinació?

-Ja hem dit que primer els classificam i els tenim a un magatzem. Després, o a la vegada, estudiam les sol·licituds, a les quals s'han de reflectir les característiques del projecte i de les condicions sanitàries de la destinació a un protocol que va destinat al Fons Mallorquí de Solidaritat que recull les dades més importants del projecte: el sol·licitant (que normalment és una ONG), la data de sortida de l'enviament, les condicions sanitàries de la població, els medicaments requerits.

Hem de recordar que als països del Tercer Món el medicament és un article de luxe i per això Apotecaris sense Fronteres exigeix una seguretat per tal que arribi com cal a la seva destinació. Per aquests motius és condició indispensable la identificació d'un responsable de l'enviament en la destinació final així com la remissió d'un comunicat de recepció de l'enviament.

-I fins ara, com han anat tots aquests projectes?

-Crec que bé. L'abocament controlat dels medicaments ha suposat una certa lluita contra l'acumulació de medicaments a les farmàcies domèstiques i evita intoxicacions als domicilis.

Però el més important és que hem aconseguit un enviament continuat de medicaments a tot el món amb l'existència d'un romanent de medicaments preparats davant qualsevol situació d'emergència i que cobreixen les sol·licituts constants del Tercer Món. Per a l'ajut als països desenvolupats, bàsicament hi ha dos tipus de projectes: els d'emergència que es basen en l'enviament de medicaments a hospitals i dispensaris de tot el món i els de desenvolupament que, en general, permeten una millora de la pròpia economia, societat i salut i que, a mig i llarg termini, suposen la participació de la societat en el seu propi desenvolupament.

ONG

-En general, quin paper creu que correspon a les ONG a la societat actual?

-Crec que, en general la societat civil va per davant els partits polítics. El temps de Franco hi havia un tema o objectiu molt clar pel qual lluitar, però després de la Constitució i les primeres eleccions democràtiques, les coses varen anar evolucionant i la gent amb unes certes inquietuds ha trobat un camí a les ONG o en els moviments ecologistes, els quals, crec que obrin camí i "empenyen" els partits. Per dir-ho d'alguna manera, quan es fa denúncia, es fa política... Crec que després de la transició els partits polítics varen quedar una mica despenjats de certs ideals solidaris i, clar, havien de sortir altres tipus de moviments.

-Això és un plantejament comú a totes les ONG o sols personal?

-No ho sé. El que crec és que l'ajut humanitari sempre ha d'estar acompanyat d'una prevenció de conflictes, no pensar sols a ajudar fins d'aquí sis mesos, un any o dos anys. I per ventura això és un procés personal, però en general crec que si hi ha gent que es vol plantejar fer coses per aquests països ha de començar a nivell personal, humà o familiar. A ca meva ho intent aplicar.

-I a Mallorca, en general, es dona aquest procés de construcció d'una societat civil?

-Hi ha un moviment creixent i cada vegada més important, però, a la vegada hi ha una desinformació general envers la problemàtica del Tercer Món. Per aquest motiu Apotecaris sense Fronteres també du a terme una tasca de sensibilització mitjançant xerrades als barris, poblacions i instituts per explicar quins són els problemes reals i també per mostrar les necessitats sanitàries i la tasca de les ONG. Per a nosaltres, com per a les ONG en general és molt important educar les futures generacions ja que creiem que moral-

ment no podem viure instal·lats a una societat de progrés o de consum mentre la major part de la humanitat no té el mínim de condicions per a una existència digna.

Per altra part, recentment es va crear una nova entitat anomenada "Artistes Solidaris" per canalitzar la solidaritat d'aquest sector que actua com una comissió dins "Veïns sense Fronteres". Fins ara s'han recollit obres de més de seixanta-cinc artistes que han exposat a diversos pobles de l'illa. Així mateix un grup de poetes també hi han volgut col·laborar i han aportat els seus poemes per exposar-los i més endavant s'editarà un recull de "poemes solidaris". També hi ha grups musicals que actuen gratuïtament a les inauguracions de les exposicions i, a més a més hi ha infants i joves que fan aportacions a través dels seus centres escolars.

Des del principi estava previst que els fons que es recollissin a 1996 -en el Grup d'Artistes Solidaris- es destinassin a un projecte de solidaritat amb Burundi i així serà, però el col·lectiu té previst continuar treballant amb un o diversos projectes cada any amb la cessió d'una obra, almenys, anualment.

De totes maneres, aquest plantejament preventiu és molt més ample i per això es va crear la CPAC (Coordinadora per a la Prevenció Activa de Conflictes). Apotecaris sense Fronteres en forma part ja que estam ben convençuts que sense prevenció de desigualtats no podrem evitar que hi continuï havent conflictes importants i greus.

-Què creu que mou la gent a fer-se d'una ONG?

-Hi ha coses molt immediates o clares que interessen la gent en general com la solidaritat, el medi ambient o l'ecologia i que els partits polítics apliquen quan altres organitzacions ja fa temps que "ja ho veuen venir" per dir-ho d'alguna manera. No dubti que totes les ONG d'aquí ja teníem informació sobre el que podria passar al Zaire o a la regió dels Grans Llacs abans que els partits polítics hi començassin a pensar, si és que hi pensen.

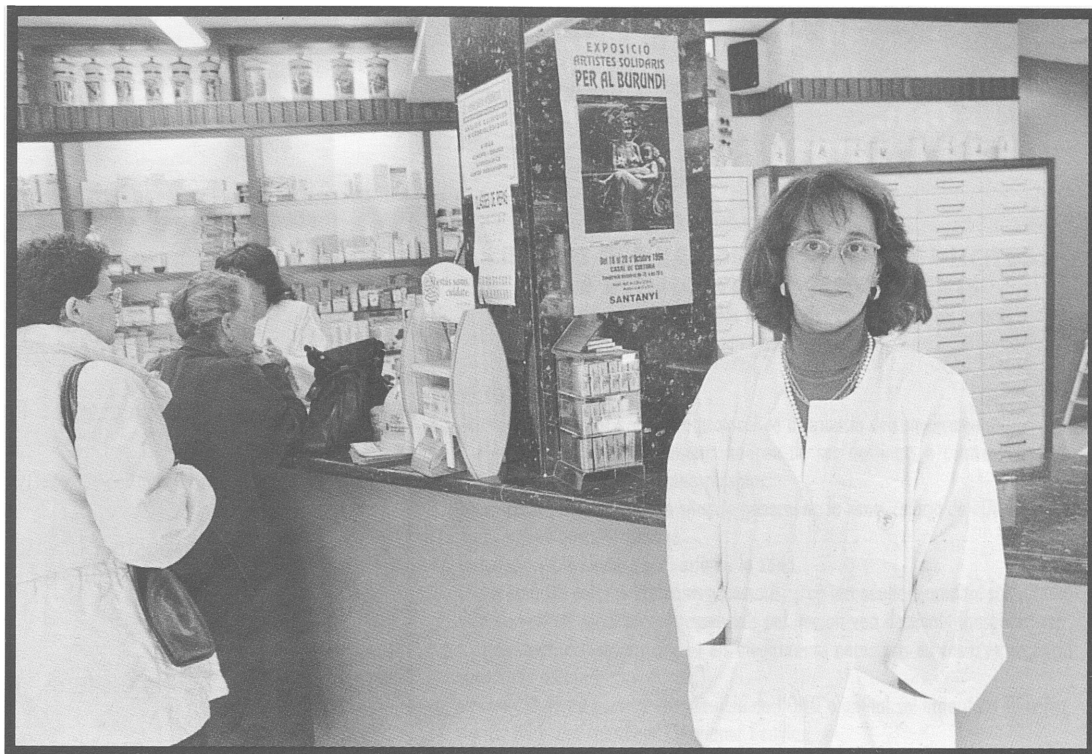
-Però, vaja, per organitzar la societat, encara és necessari que existeixin partits polítics?

-Jo crec que els partits polítics s'han de reformar molt i han de ser conscients que el primer que els falla és la base social, haurien de parlar de coses reals, no sols de grans teories.

ZAIRE

-Parlem del Zaire. A aquests moments el conflicte més actual i, potser més conegut és el dels Grans Llacs d'Àfrica. Hi ha algun tipus de campanya en marxa?

-És clar que sí. Tenim en marxa una campanya de recollida de

doblers que es poden ingressar al compte corrent 6000-1 del Banc de Bilbao-Vizcaya, Agència Foners per poder comprar "in situ" tendes de campanya, flassades, vestits, casseroles i bidons per transportar aigua, etcètera. I també recollim medicaments a les farmàcies -per a una millor classificació- que s'enviaran a la regió dels Grans Llacs. Aquestes són les nostres actuacions immediates, però com ja he explicat abans, pensam que no és suficient actuar quan els conflictes ja són veritablement molt greus, sinó que també s'han de posar en marxa accions de prevenció.

Convé dir que aquesta campanya ha estat organitzada per diverses entitats com són Amics de la Terra, Amnistia Internacional-Mallorca, Enginyeria sense Fronteres, Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, Universitat de les Illes Balears, Vecinos del Mundo, Veïns sense Fronteres i Bombers sense Fronteres.

-Abans parlava d'accions de prevenció...

-Sí. Això és el més important. Abans del conflicte de Rwanda ja vàrem tenir informació privilegiada i ho vàrem denunciar a diverses instàncies. El que succeeix ara és, en certa manera "un genocidi anunciat", que no es pot plantejar sols com un conflicte de races o ètnies sinó que també té un caràcter clarament polític i econòmic d'opressió d'una majoria per una minoria.

I clar, no sols es tracta de garantir l'arribada d'ajuda comunitària als refugiats, sinó també de crear condicions perquè puguin exercir el seu dret fonamental a la vida, sense haver de romandre a campaments permanents, sinó que han de poder viure a les seves terres.

Per tant volem que s'aturin les matances de la població indefensa, que es mantengui la pau, la seguretat i la protecció de la població civil amb garanties de l'arribada de l'ajut humanitari i que es creïn condicions per iniciar negociacions entre les parts.

-Apotecaris sense Fronteres com altres organitzacions no governamentals vol aconseguir "passadissos humanitaris"

SOLIDARIS

AMB EL PRESENT

El Consell Insular de Mallorca treballa per a un projecte de **Futur** al Tercer Món, destinant cada any un 0,7% dels seus pressuposts a finançar projectes de desenvolupament social i econòmic a on més ho necessiten.

Aquest és el nostre **Present**, el compromís de solidaritat de **Mallorca**.

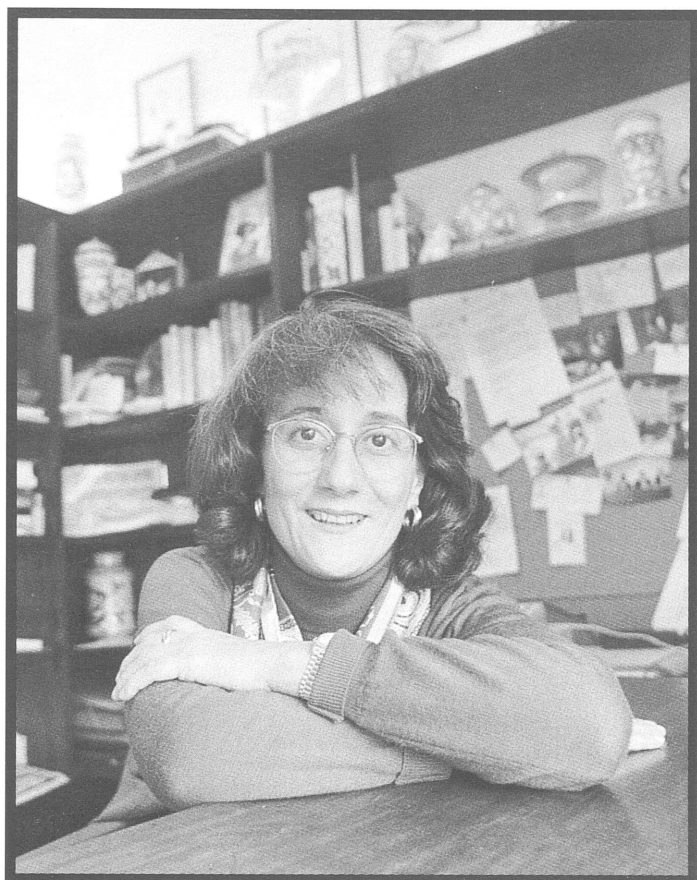
COMPROMESOS AMB **EL FUTUR**

FONS DE LA SOLIDARITAT
0,7%

Un present solidari per un futur més just
per a tothom.

**Consell Insular
de Mallorca**

Què té a veure això amb les guerres i amb els exèrcits convencionals?

-No sé ben bé com contestar aquesta pregunta, però sé ben cert que no poden existir democràcies sense un cert sentit de solidaritat. Abans que estallàs el cop d'estat, en certa manera ja es veia venir que succeïrien aquestes coses, el que passa ara. I en resum, el que no es pot consentir és que cada dos anys surtin governs dictatorials allà, a la zona dels Grans Llacs. Ens hauríem de demanar fins a quin punt a les democràcies occidentals els interessa l'ajut humanitari al marge dels interessos econòmics.

ALTRES CONFLICTES INTERNACIONALS

-A aquests moments l'atenció internacional se centra en el Zaire o, en general a la regió dels Grans Llacs, però també hi ha conflictes a altres parts del món. En concret, què ha fet l'organització fins ara?

-Entre octubre de 1994 i setembre de 1996 es varen enviar 4.992 kg de medicaments a diversos llocs del món: Burundi, Índia, Cuba, Ghana, Guinea, Shara, Palestina, Perú, Etiòpia, Rep Dominicana, Rússia i Rwanda mateix. Com ja hem dit abans i per ventura cal remarcar, sempre hi ha una entitat "seriosa" o amb garanties al darrera com la Creu Roja, Veïns sense Fronteres, UNICEF, Médicos del Mundo, el Casal Mallorca-Cuba, Amics del Poble Saharaui, la Fundació Barcel, ordres religioses com els Missioners Jesuïtes, las "Hijas de la Caridad", etcètera

-He llegit a algun document seu que Apotecaris sense Fronteres es format per un grup de persones "que volen participar activament en el disseny del món". Això, no és una mica pretensions?

I CONVOCATÒRIA PER A LA PRESENTACIÓ DE SOL-LICITUDS PER A L'ENVIAMENT I DISTRIBUCIÓ DE MEDICAMENTS ANY 1996

1- CRITERIS QUE HAN DE REUNIR LES SOL-LICITUDS PER A L'ENVIAMENT DE MEDICAMENTS

Les sol·licituds seran examinades i avaluades d'acord amb els criteris que tot seguit assenyalam.

SOL-LICITUDS:

1. Acompanyades d'un projecte o protocol de distribució dels medicaments.
2. Preferentment, els medicaments hauran de ser destinats a centres sanitaris gestionats per personal del país receptor.
3. Localització i descripció de la situació general de la zona, relació de l'ONG amb el país i treball que s'hi realitza.
4. Descripció de la situació sanitària de la zona.
5. Llistat específic dels medicaments necessaris, grup terapèutic i quantitat sol·licitada, diferenciant els medicaments essencials pel lloc on van destinats (hospitals, centres de salut, dispensaris, etc.) i els medicaments necessaris en cas d'emergència (desastres naturals, guerra, etc.)
6. Designació d'una persona responsable de l'ONG o entitat sol·licitant de Mallorca, per tal de poder coordinar i gestionar l'enviament.
7. Calendari previst per a l'enviament i distribució dels medicaments.
8. Preferentment, sol·licitud de medicaments que vagin destinats a donar suport a projectes de cooperació que es desenvolupen en el país destinatari.
9. Pressupost dels costos de l'enviament, detallats i fidedignes, d'agències de transports.

2- REQUISITS DE LES ONGs O ENTITATS SOL-LICITANTS

- 1r És imprescindible que l'ONG o l'entitat sol·licitant, sense afany de lucre, figurei constituïda legalment i autònoma a Mallorca i hi treballi.
- 2n No s'admetran sol·licituds d'ajuda fetes per persones individuals.
- 3r L'ONG, o l'entitat sol·licitant, ho farà en nom d'una ONG, entitat o institució del país on s'hagi de desenvolupar el projecte, tot responsabilitzant-se de la recepció i distribució dels medicaments, d'acord amb la sol·licitud feta.
- 4t Així mateix, l'ONG es farà responsable de l'enviament dels medicaments i de garantir la labor de seguiment i control, així com de lliurar-li una memòria, els documents signats que acreditin la recepció dels medicaments en el centre sanitari destinats i fotografies de la recepció i lliurament dels medicaments.

3- ALTRES REQUISITS

1. Les sol·licituds hauran de ser lliurades al Fons Mallorquí. Així mateix qualsevol modificació excepcional que l'ONG hagi de fer, sobre la petició inicial, l'haurà de comunicar al Fons Mallorquí mitjançant la memòria de l'activitat, incloent les motivacions del canvi.
2. El Fons no podrà finançar o cofinançar enviaments ja fets.
3. Per a convocatòries posteriors, hom tindrà en compte el grau de compliment d'aquestes instruccions i requisits.
4. Les sol·licituds hauran d'anar acompanyades de totes les dades identificatives de l'ONG de Mallorca, així com de les persones responsables del seguiment i de l'avaluació.

-Jo no ho crec així. I potser ara tornam al principi d'aquesta entrevista. Per realitzar projectes de desenvolupament creim que és molt important contribuir a solucionar el gran problema farmacèutic des d'una perspectiva d'ajuda farmacèutica. També ho sé, la destrucció de medicaments caducats, l'educació, la prevenció... Bé, ja ho sé que tot això pot semblar una mica utòpic, però és positiu i no som perfectes, però en alguna cosa ajudam. I cada vegada millor, d'una manera més clara. Dubtes? Clar que en tenim de dubtes.

La lluita per assumir el fet multicultural

Entrevista a Alexandre Miquel

per Antoni Oliver

Alexandre Miquel és el president de SOS Racisme, una organització no governamental que lluita contra la discriminació i denuncia la legislació discriminatòria envers els immigrants. Pensa que el racisme es defineix en termes d'efectivitat discriminatòria. Hi ha actituds que afavoreixen el racisme a la societat, als mitjans de comunicació i a l'escola. Es tracta de reeducar, i treballar per la integració de la multiculturalitat. S'ha d'assumir el fet que la realitat és multicultural i, a vegades, s'ha de tenir la consciència que es pertany a la mateixa ètnia que les persones que es discriminen, com és el cas del magribins. Miquel troba que en general s'ha estat desagraït amb la immigració i que s'ha de reformar la Llei d'estrangeria, la més dura d'Europa, perquè, precisament, a l'Estat espanyol li ha tocat el paper de fer de murada enfront a la immigració provinent del Magrib i dels països sudamericans.

-Com es defineixen els comportaments racistes avui en dia?

-El tema del racisme és un tema gairebé universal i present a la totalitat de les cultures, el problema es presenta quan el racisme es converteix en un fet realment agressiu. És a dir, el primer que hauríem de fer és definir el que és la identitat

diferencial i això sí que és un fet universal. No hi ha cap cultura que no faci una diferenciació positiva d'ella mateixa i per tant negativa de la resta de cultures. El problema del racisme al segle XX és essencialment econòmic. El racisme, per ser tal, ha d'esser efectiu i per esser efectiu ha d'existir una diferència d'estatus polític, jurídic i econòmic. Per tant, curiosament, un moviment com ara SOS Racisme que neix amb la intenció d'ajudar a construir una multiculturalitat que ja existeix quant a éssers humans, però no quant a pensament, resulta que a poc a poc es va convertint, malgrat la seva voluntat, en un moviment directament relacionat amb el tema de la immigració extracomunitària. Per què? Perquè justament el diferencial econòmic, estatutari i jurídic que sorgeix és en relació a aquelles persones que no pertanyen a la Unió Europea. En conseqüència, en parlar del racisme hem de parlar del racisme actual, del segle XX, a Europa i a l'Europa comunitària, rica.

LA DIMENSIÓ DEL PROBLEMA

-Quina és la situació actual del problema?

-La situació que tenim actualment té els seus orígens més immediats a la meitat de la dècada dels vuitanta i es concreta a la dècada dels noranta, és una situació que té tres vessants: el polític, l'econòmic i el de la societat civil. Per a nosaltres els més importants són els dos primers. És a dir, el polític i l'econòmic. Quan parlem de "polític" ho feim en el sentit institucional, és a dir, aquell que crea lleis. De fet, a començaments dels anys vuitanta, quan tota la immigració que provenia de les excolònies, la legislació en els països centrals europeus es comença a endurir amb l'excusa de l'atur estructural, de la crisi econòmica. Persones que havien estat cridades com a mà d'obra barata, submissa, sense problemes comencen a tenir problemes estatutaris. Es comença a constituir, per un costat el que és l'estatut de ciutadà europeu i per l'altre el del no ciutadà, de súbdit extraeuropeu. De moment, aquestes legislacions, inclosa l'espanyola, que tal vegada sigui la més dura, s'inclouen en un estatut purament administratiu, mentre l'altre és constitucional i té un tractament exclusivament policial. Aquesta situació comença l'any 1985 quan sorgeix la primera Llei d'estrangeria estructurada a nivell d'Estat espanyol. Al 1986 la italiana, del 84-85 la francesa,

Alexandre Miquel va néixer a Madrid l'any 1956. És llicenciat en Sociologia i doctor en Antropologia Social. Entre d'altres treballs n'ha fet un sobre els immigrants marroquins a sa Pobla. En l'actualitat és professor d'Antropologia i d'Ètica da la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de les Illes (UIB). Presideix l'associació SOS Racisme i ha fet una guia per a immigrants. SOS Racisme treballa en col·laboració amb el CIM i Comissions Obres, en especial en els problemes laborals dels immigrants.

l'alemanya i l'anglesa. En totes hi cap aquesta situació diferencial d'estatuts.

-Què passa a nivell econòmic?

-Per un costat tenim que tota aquesta gent havia estat cridada com a mà d'obra barata i submissa que ara amb el tema de la crisi econòmica comença a plantejar-se què passa amb l'atur estructural i què passa també amb aquells que vénen de fora. Llavors, per un costat amb l'excusa política i d'altra banda per una realitat econòmica, aquesta gent comença a ésser apartada dels llocs de treball per als quals havia estat cridada i que s'havien creat justament per a ells. Hi ha una coincidència entre el que són les legislacions, les actituds polítiques i la situació econòmica, això per un costat. A nivell de societat civil, òbviament sabem per la història que els sectors més agreujats solen ésser els més reacs amb la immigració. Els sectors paral·lels que tenen una situació equivalent, però un estatut diferent, són culpabilitzats de la situació. Això ho demostra, en els anys vuitanta, el creixement dels vots de partits obertament xenòfobs i racistes com és el cas de Le Penn a França.

-Per què és més agressiva la legislació espanyola que la d'altres països europeus?

-La Llei d'estrangeria data de l'any 1985 quan per mandat de la Constitució s'han de definir els drets dels estrangers amb una llei orgànica. Aquesta llei orgànica és la Llei 5/85 i es tracta d'una legislació molt curiosa. En el seu preàmbul és prou oberta i defineix molt clarament els drets del estrangers, però diferencia des del principi els estrangers en situació legal dels que estan en situació il·legal. El problema ve aquí: en obtenir la situació de legalitat, perquè s'ha de fer per un article molt restrictiu de la llei. La immigració extracomunitària a l'Estat espanyol té un percentatge molt baix. Es constitueix la llei més restrictiva de la Unió Europea. Si per un costat, a la

Unió Europea les legislacions d'immigració pertanyen a l'àmbit exclusivament estatal, existeixen tot un seguit de marcs jurídic, Maastrich, Shengen, i diversos acords de tipus policial, Trevi, etc. que estableixen un marc dins el qual cada país està obligat per l'estatut de la UE a cobrir determinats àmbits de caire policial en relació al tema de la immigració. Dins aquest context, a l'Estat espanyol li correspon el paper policial de cara al Sud, és a dir, de cara a Àfrica, fonamentalment al Magrib i a l'Àfrica subsahariana, i a Llatinoamèrica.

-Com incideix en les legislacions estatals la normativa comunitària?

-Per exemple el tractat de Shengen estableix limitacions a tractats interestatals que existien per exemple per a obtenció de visats entre l'Estat espanyol i estats sudamericans. Es tracta de persones que han obtingut un permís de residència, però que per raons del mercat de treball no poden renovar els seus permissos, tenen un estatut jurídic diferent, i, per tant una situació social des de la perspectiva constitucional, al marge de la Constitució. Per a nosaltres és això el que crea la veritable situació objectiva de racisme independentment del que és el substrat ideològic generalitzat de la gent que vol preservar la seva identitat i observa amb una mica de por les cultures que desconeix.

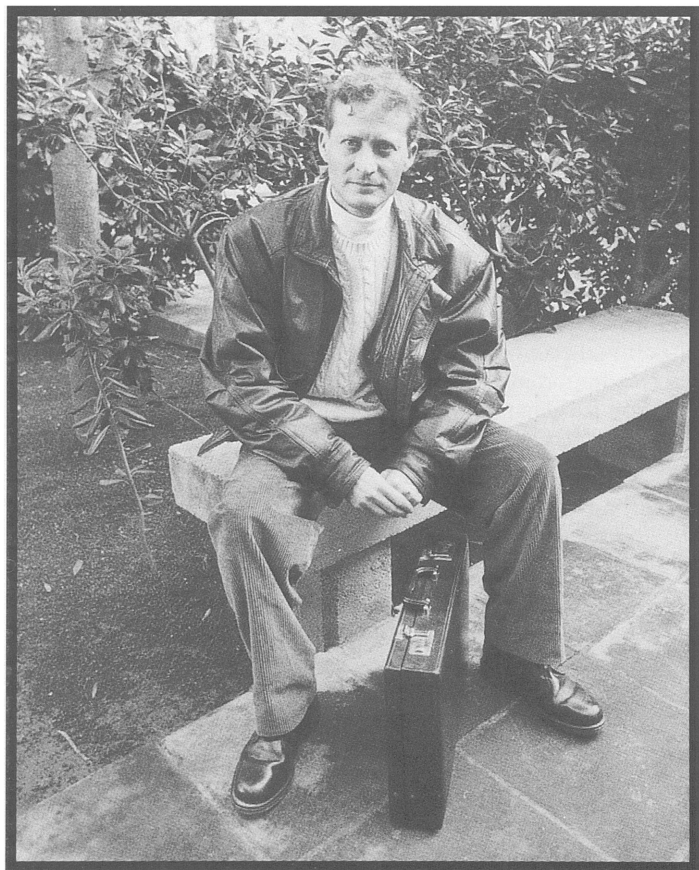
-Quines actuacions fa SOS Racisme per evitar aquestes situacions?

-SOS Racisme neix a França l'any 1982 i a nivell de Mallorca l'any 1992 i la intenció és no construir una societat multicultural sinó fer palesa la realitat d'una societat multicultural. Negar l'evidència és un absurd. I l'evidència és que som una societat multicultural, que existeixen cultures que per raons estatutàries es troben en inferioritat de condicions i el que hem de fer és un intercanvi real. Sobretot perquè aquí la immigració, fonamentalment, ve de la Mediterrània. La Mediterrània sempre ha estat un pont i, actualment, és una murada. Som fills de la Mediterrània Oriental i Occidental i això és una cosa que no hauríem d'oblidar. Davant aquesta situació, política i econòmica, que produeix una sobreexplotació d'immigrants il·legals i en situació precària ens veiem obligats a fer una altra feina afegida que és el treball de crítica d'aquesta situació restrictiva. Per un costat feim feina en aquest sentit, tenim programes, feim feina a les escoles. També feim propostes legislatives, hem aconseguit qualche introducció del delict de racisme com agreujant en el nou Codi Penal. La realitat actual ens obliga a haver-nos de centrar en el tema de la immigració extracomunitària.

LA LLEI D'ESTRANGERIA

-En casos concrets, com afecta la Llei d'estrangeria espanyola els immigrants?

-Concretament, en el cas de Ceuta i Melilla és el mateix cas que entre els palestins i Israel. Gent que té un permís per fer feina a l'Estat espanyol, però que se n'ha d'anar a jeure a casa seva, al Marroc. Una mena de "toc de queda" per entendre'ns. A nivell d'aquí el que passa és que darrerament s'ha fet una aplicació més benèvola del reglament de la Llei d'estrangeria. Fins ara la situació d'un immigrant era que havia de renovar cada any el seu permís de residència i, per això, havia d'aconseguir un treball a un país amb un vint per cent d'atur. Hi ha persones que poden demostrar el seu arrelament al país i que per una situació d'atur endemés de tenir els mateixos problemes que tenim es ciutadans d'aquí no poden, en molts

de casos, presentar un contracte de treball vigent i, per tant, perdre el seu permís de treball i trobar-se en una situació d'irregularitat i ésser subjectes d'expulsió. Aquestes persones que han construït la seva vida aquí i han tengut la "mala sort" de néixer al sud de l'estret de Gibraltar i que han viscut molts d'anys aquí poden ésser expulsats per anar a un país que ni tan sols no coneixen. Això crea una situació de minva de drets, per exemple a nivell sanitari. Una persona que té el seu permís de treball i de residència vigent, però que està en situació d'atur cada tres mesos no té cap dret sanitari. Aquestes són les situacions que es donen i no existeixen situacions similars a França, Holanda i Alemanya, per exemple. En aquests països poden tenir casos de racisme per part de grups molt més durs, però a nivell de legislació tenen més possibilitats d'integració.

XENOFÒBIA I RACISME

-Quina diferència hi hauria entre xenofòbia i racisme, és el mateix?

-A nivell acadèmic xenofòbia és odi a l'estranger i en tenim casos, com el dels "gavatxos" però que en alguns casos pot ésser una actitud defensiva. Aquesta gent en qualche moment històric té una superioritat envers nosaltres i els rebutgem per aquesta superioritat. I el racisme, d'una manera estricta, és aplicar determinats trets que consideram constitutius d'una determinada inferioritat i, per tant, aquesta gent que té la inferioritat pot ser subjecte de tota una sèrie d'agressions des del nivell purament verbal fins al físic. El racisme és una qüestió pràctica. De vegades es diu que els gitanos són racistes envers el país. Jo dic que sempre que ho puguin ser, però no ho són, perquè la societat és una societat paia. Ells no tenen un espai per poder ser racistes, no és raciste qui vol, sinó qui pot. En el cas dels gitanos existeix una situació que ve de generacions enrera, però quan es tracta d'immigrants extracomunitaris existeix un estatut jurídic. Un ciutadà de l'Estat espanyol que perd la feina està en una situació desesperada, un immigrant que la perd, endemés d'estar en una situació desesperada és objecte d'expulsió. Hi ha una situació encara més greu, quan l'immigrant perd l'estatut legal perd també els mínims drets constitucionals que el mateix estatut li atorga. És aquí on es produeix el racisme, tenim elements objectius.

-Tenen estadístiques d'agressions o de casos concrets de discriminació?

-Tenim una oficina de denúncies i normalment es recullen aquests casos. Tenim un primer problema i és que l'immigrant en general, té por de tractar amb qualsevol cosa que vulgui dir mínimament administració. No només els que estan en una situació irregular, sinó que també n'hi ha que tenen por de perdre la seva regularitat. Tot i això, existeixen moltes denúncies, fonamentalment contra l'administració local, central i autonòmica, bé contra els cossos de seguretat o bé contra determinats éns administratius. A l'àmbit privat també tenim denúncies. Per exemple la negativa perquè determinades persones, pel color de la pell o per trets que es consideren específics d'una ètnia concreta se'ls impedeix passar a discoteques. El cas més freqüent és la discriminació en el treball, amb sobreexplotació en treball sense contractació, treballs en "negre", no només d'immigrants en situació irregular, sinó que persones en situació regular però que necessiten un lloc de feina signen contractes i a la vegada la liquidació, és a dir que els drets laborals reconeguts a la Llei d'estrangeria no són respectats. Els immigrants fan feina en una sèrie de règims especials com el del servei domèstic o l'agrari que no donen lloc a subsidis o a atur, per exemple. Hi

ha empresaris que fan ofertes de treball falses i aprofiten per especular, no tots, perquè hi ha molts d'empresaris que fan les coses bé. També es produeixen graus de discriminació molt importants amb l'habitatge i a Mallorca en tenim constància. Negatives a llogar cases pel color de la pell, llogar cases que no tenen cèl·lula d'habitabilitat, això és constant. L'amuntegament de persones en un sol habitatge pot estar produït per la necessitat d'estalviar, però normalment és producte d'una reducció del mercat.

-Es denuncien casos de violència a Mallorca?

-A Mallorca, de moment, les agressions no han estat moltes, n'hi ha hagut alguna. Fins ara s'han resolt extrajudicialment, amb compensacions. A Catalunya, Madrid i Saragossa s'han donat casos. I comença a ésser una normalitat l'apallissament i les agressions amb casos d'assassinat. No hem arribat als nivells d'Europa central, però comença a ésser preocupant.

MESURES ECONÒMIQUES

-Per intentar evitar això quines mesures s'haurien de prendre. És una qüestió de cultura, de mesures econòmiques?

-Quan dic que una cosa és induïda no vull dir que la societat civil sigui una taula rasa i que només una legislació diferencial sigui la que produeix aquest tipus d'actituds. Existeix aquesta situació afavorida per qüestions històriques, mítiques. El que s'hauria de fer és una legislació d'immigració. En l'actualitat no existeixen polítiques migratòries i sí unes polítiques policials per aturar la immigració. En els tractats de Maastricht i Shengen sempre es parla d'aturar la immigració, però també d'afavorir la integració dels immigrants. Les polítiques socials actuals van, justament, en la direcció contrària. No s'estan integrant els immigrants, s'estan marginant fins i tot els que són legals i estan arrelats. Existeix un Pla del Ministeri d'Assumptes Social, però no s'aplica. Si es fes una política que tengués en compte la inserció dels que ja hi són, la regularització dels qui poden demostrar que fan feina i no han pogut aconseguir els papers, és una primera qüestió que s'hauria de fer. D'altra banda pot parlar-se de la política que s'hauria de fer en els països que es diuen en vies de desenvolupament per part de l'ONU i del Banc Mundial, perquè fossin reals. Que es facin inversions real i no ajudes tipus 0'7 que mai no han estat reals. Tampoc serveixen ajudes que van als estats i que no aconsegueixen la seva missió, perquè es tracta d'estats escassament democràtics i pot passar que els doblers vagin a despeses militars o a altres despeses. D'aquests països se'n treuen les matèries primeres, però no s'hi crea un teixit productiu que eviti l'emigració.

RACISME ALS MITJANS

-A nivell de mitjans de comunicació es detecten aquestes actituds?

-Hi ha diversos problemes, per exemple en la notícia immediata. Sempre es conta la mateixa anècdota: "gitano mata persona". Això va sortir l'any 1990 a un diari d'aquí, de Balears. El fet de treure la situació d'un immigrant irregular, d'un súbdit marroquí, que no aporta res a la notícia, és un element negatiu que d'alguna manera, conscient o inconscient, introdueix aquest element de negativitat. Pensem també en algunes declaracions de batles de Catalunya en relació al tema de la immigració il·legal, que identifiquen il·legalitat o irregularitat amb delinqüència. També els mitjans de comunicació reproduïen aquestes categories on l'individu és el responsable de la seva situació irregular i de pertànyer a una ètnia que està negativitzada. Els mitjans de comunicació

tenen una responsabilitat i seria important que l'assumissin, igual que l'escola, els polítics i la societat en general.

-Quin tipus de serveis ofereixen a la gent que té un problema relacionat amb la immigració o el racisme?

-A SOS Racisme tenim una oficina de denúncies, però també hi ha altres organismes com el Centre de Informació i Treball per a Estrangers (CITE) de Comissions Obreres (CC.OO) que és l'única oficina a nivell estatal que realment tracta el problema de la immigració com a tal, quant a estrangeria. Mentre que l'oficina de denúncies és més en relació a situacions que afectarien el Codi Penal i el Civil, en qualsevol cas en casos de discriminacions efectives.

EL FORASTER

-El que deim aquí de "foraster" que és un terme típic mallorquí es pot interpretar com a una actitud racista?

-Amb els temes de la terminologia s'ha d'intentar esser exactes. La denominació foraster va relacionada amb el fet del treballador immigrant que fa feina per compte d'altre. És molt difícil trobar la qualificació de foraster, per exemple, per a un funcionari, de qui es dirà que "parla foraster" però no es dirà que és un foraster. Tornam al tema econòmic, el foraster és una persona dependent econòmicament. Això no és racisme. En tot cas hi pot haver una mena de discriminació amagada o lleugera de llenguatge que tal vegada sigui universal i corregible. Hi ha un nivell de llenguatge tipus "fas feina com un negre", o "t'han enganat com un xinès" o bé "no facis l'indi", però això no té una càrrega negativa a nivell conscient forta. Quan existeix un estatut diferenciatsí, quan pots acomiadar el "moro" sense cap problema perquè té por i no et presentarà una demanda, llavors sí que veus que tens una força i aquesta inferioritat de llenguatge es converteix en una inferioritat real.

-L'immigrant andalús, per exemple, és víctima d'aquesta situació o ho ha estat?

-Ho és en certa mesura, perquè a determinades zones és més difícil que entri. Fins i tot el fet d'aprendre la llengua no és un element sempre positiu perquè els diuen "tu què fas que parles la meua llengua". Però aquestes persones no tenen un estatut jurídic diferencial.

96

Baleart

XI Fira d'Artesania

tota una

tradició

HORARI: D'11.00 A 21.00 HORES

**29 Novembre
al 8 Desembre**

PALMA DE MALLORCA

FIRES
I CONGRESSOS
de BALEARS S.A.

AVIACO

TRASMEDITERRANEA

IBERIA

GOVERN BALEAR
Conselleria d'Agricultura
Comerç i Indústria

La Clau d'ONA

PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

**38.000 famílies
pobres, l'exclusió
social a ca nostra**

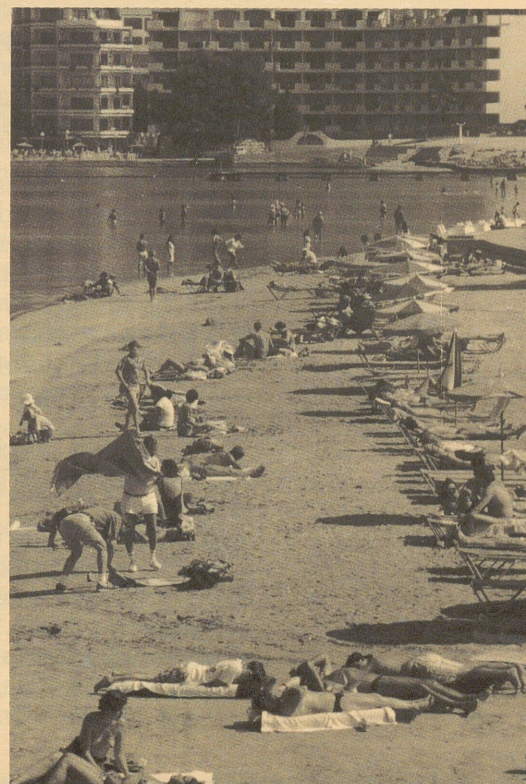
(pàg. II)

**El Consell dona
llum verda a la
sostenibilitat de
Calvià** (pàg. IV i V)

**Maria Antònia Munar:
l'objectiu és un "Pacte de
Progrés" estable durant
tota la legislatura**

(pàg. VI i VII)

38.000 famílies pobres, l'exclusió social a ca nostra

Pere Mascaró

Com no podia ser d'altra manera, també a Balears els problemes socials són presents tot i que moltes vegades no siguin objecte d'atenció suficient per part dels poders públics i de la majoria dels ciutadans. A la comunitat amb major renda per capita de l'Estat existeixen nuclis i col·lectius que es poden situar en allò que avui en dia s'anomena exclusió social. Aquest terme, que va més enllà del fenomen de la pobresa entesa com a manca material de béns, incorpora un major component social i permet explicar un conjunt important de situacions que podem situar com d'exclusió: transeünts i persones sense llar, aturats de llarga durada amb greus dificultats d'inserció social, persones amb dependències de les toxicomanies (legals o il·legals), exreclusos, immigrants estrangers provinents de països del Tercer Món amb dificultats per a la integració laboral, malalts mentals crònics...

La llista és prou llarga i podria descriure tota una tipologia de

Jardiners de la Sapiència.

persones que pateixen importants, quan no definitives, dificultats per dur una vida amb plena integració. La diversitat de causes d'exclusió no permet pensar només en factors laborals o econòmics encara que aquests hi acabin essent presents quasi sempre, associats a altres factors.

Segons dades de Càritas, a Balears quasi 38.000 famílies se situen per sota del llindar de nivell de renda utilitzat habitualment per definir la línia de pobresa. És ben cert que aquesta xifra inclou molta gent que tot i tenir pocs recursos (especialment persones majors) fan una vida plenament integrada socialment i no podríem parlar d'ells com a exclosos socials; però també és cert que altres col·lectius afectats per noves formes d'exclusió no apareixen als estudis basats en criteris de renda: toxicòmans, malalts de la sida, minusvàlids.

Front a aquestes situacions, la resposta del conjunt de les administracions és encara insuficient i, sobretot, molt inestable. La tradició de treballs de les entitats privades, en especial de les vinculades a l'Església, ha estat a l'avantguarda en el camp de la marginació i de l'exclusió social i encara avui el seu protagonisme és prou evident. Amb totes les transformacions que en aquests darrers anys s'han produït, les experiències inicialment vinculades a l'Associació Marginats la Sapiència a través dels seus centres (Hospital de Nit, Can Gazà, Puig d'Es Bous) han estat un punt de referència i de debat entorn al qual ha girat bona part del treball

realitzat en el camp de la marginació i des d'on han sorgit altres experiències i formes d'abordar l'atenció social a la persona marginada.

LA LLEI D'ACCIÓ SOCIAL

L'aprovació per unanimitat l'any 1987 al Parlament de les Illes Balears de la Llei d'acció social, vista l'experiència dels seus deu anys de vigència, no ha significat un instrument útil en el camí de consolidar una oferta pública que permeti donar una resposta adient i suficient als diversos col·lectius marginats. La manca de coordinació entre les diverses administracions implicades i les limitacions en les dotacions han configurat un conjunt de serveis en els quals el pes de la iniciativa social, de cada vegada més diversa, continua essent encara definitiu.

Els esforços pressupostaris de les administracions públiques de les Illes (Govern balear, consells insulars i ajuntaments) en la darrera dècada han augmentat de forma significativa però es mantenen encara molt per sota de les recomanacions que la mateixa Llei d'acció social abans esmentada feia l'any 1987. Així la proposta que totes les administracions dediquin un 6% del seu pressupost al desenvolupament de Serveis Socials és seguida només per uns pocs ajuntaments i pels consells insulars (en aquest cas no com a resultat d'un esforç específic sinó pel fet d'haver heretat tot un conjunt de serveis de l'extingida Diputació Provincial). Globalment, les estimacions permeten apuntar una xifra pròxima al 4% del total de la despesa pública, que es dedica al finançament de centres i serveis.

PLA CONTRA LA POBRESA

Les creixents demandes en el sentit de posar en marxa un Pla Integral de Lluita contra la Pobresa i l'exclusió social a Balears, posen l'accent no només en criteris de necessitat sinó també d'oportunitat. Ja són moltes les comunitats autònomes que han encetat aquest camí com a forma d'integrar un conjunt de mesures que fins aquells moments estaven poc articulades entre si. En el cas de Balears, la necessitat i l'oportunitat d'aquest pla és evident. Basti recordar que les estimacions del cost anual d'execució d'aquest Pla el situen als voltants d'un 0'1% del PIB regional, que traduït a despesa pública de les administracions de Balears se situaria una mica més enllà de l'1% dels seus pressuposts.

En els darrers anys, a contra peu i amb greus insuficiències, s'han iniciat programes dirigits a pal·liar les situacions socials més crítiques. La tímida posada en marxa l'any 1995 del Suport Transitori Comunitari que a cada illa s'ha anat configurant de forma diferent, és el primer bessó d'allò que s'haurà de convertir en un vertader programa de Renda Mínima d'Inserció (també conegut a algunes CC.AA com a Salari Social). Paral·lelament comencen a aparèixer iniciatives d'empreses de treball social protegit, un moviment que arreu de l'Estat s'està demostrant eficaç en la integració sociolaboral de persones que molt difícilment poden accedir al ja deteriorat mercat de treball ordinari. A Balears, les experiències de la Fundació Deixalles a Mallorca o Mestral a Menorca han demostrat ja la seva capacitat de treball amb aquestes persones més desfavorides.

Així mateix, els treballs iniciats en l'atenció a immigrants estrangers, fonamentalment magribins, posen de manifest la creixent importància del col·lectiu present a Balears i la hipocresia que envolta aquest fenomen, i deixa entreveure símptomes de por entre la població illenca derivats de la presència, afortunadament no majoritària per ara, de valors clarament racistes.

En definitiva, Balears està en una immillorable situació per dotar-se dels recursos suficients, atesa la capacitat econòmica del nostre sistema productiu i la relativament reduïda dimensió de les situacions més desfavorides. Però, a ca nostra, els problemes no són els recusos necessaris sinó la manca de voluntat de fer-los front.

Decàleg "Verd" per al turisme a la Mediterrània

Els "verds" europeus varen celebrar a Eivissa una conferència sobre turisme sostenible a la Mediterrània en el decurs de la qual presentaren un decàleg que pretén un debat entre els països receptors i emissors de turisme. Els parlaments d'Europa i el Bundestag alemany són els objectius prioritaris

ONA

El passat mes d'octubre es varen reunir a Eivissa representants dels diferents grups polítics "verds" que decidiren coordinar les seves actuacions per tal de reduir la pressió mediambiental que el turisme de masses provoca a tota la conca mediterrània, on aquesta activitat econòmica ja genera més del deu per cent del Producte Interior Brut. L'elecció d'Eivissa va ser per raons òbvies. És, potser, el territori on l'explotació turística ha causat més impactes paisatgístics i, endemés, és el darrer que ha aconseguit dur a un parlament - en aquest cas al Parlament balear- un diputat "verd".

A una roda de premsa, Halo Saibold, diputada verda i presidenta de la Comissió de Turisme del Parlament alemany i Josep Ramon Balanzat, diputat dels "verds" al Parlament de les Balears, presentaren un decàleg redactat per l'organització política amfitriona de l'encontre i que servirà de base per a les campanyes informatives i per als debats polítics que volen cridar l'atenció sobre un problema que cada dia que passa esdevé més greu. El Parlament Europeu i el Bundestag alemany en són els principals objectius.

Segons aquest decàleg "la indústria turística és i serà cada vegada més un sector clau en el futur econòmic i ecològic del Mediterrani. Qualsevol política sostenible de turisme ha de contemplar un horitzó, com a mínim, d'una generació i permetre el manteniment d'un paisatge singular, dels ecosistemes naturals bàsics i promoure el desenvolupament humà de les poblacions locals, així com la protecció de les cultures i llengües tradicionals". Per aconseguir aquests objectius "els verds" proposen:

DECÀLEG SOBRE TURISME SOSTENIBLE

- 1.- Promoure amb urgència una estabilització a la baixa del turisme de masses abans que el seu impacte sobre l'ecosistema mediterrani sigui irreversible.
- 2.- S'ha de garantir la directa participació de les poblacions locals en els beneficis econòmics així com en el manteniment d'una autonomia econòmica regional. El turisme ha d'actuar en simbiosi amb altres sectors econòmics com l'agricultura, la ramaderia o les indústries i comerços locals.
- 3.- És impossible substituir el turisme de masses per turisme "verd" a pesar del màrqueting de la indústria. La Unió Europea i les Nacions Unides haurien de reglamentar l'oferta sobre turisme ecològic que fan els majoristes de viatges.
- 4.- S'ha de promoure una reglamentació d'abast mundial sobre els mínims ambientals que han de complir els planejaments turístics per poder acollir-se als crèdits i ajudes

internacionals, tant provinents de la UE, el FMI com del Banc Mundial.

- 5.- Entre aquests requisits mínims s'ha de garantir:
 - El manteniment natural de les platges
 - L'adaptació al paisatge local
 - La protecció de la flora i fauna, sobretot dels endemismes i espècies singulars.
 - Ús d'energies neutres i tècniques d'estalvi i eficiència.
 - Una política hidràulica que estalvi recursos i potenciï la reutilització terciària de les aigües residuals.

Turisme ornitològic a l'Albufera.

- Reducció, reutilització i reciclatge de residus sòlids.
- 6.- La promulgació d'una legislació sobre turisme sostenible ha de considerar les despeses ambientals amagades: increment dels consums energètics i el seu efecte en el canvi climàtic. També un marc bàsic de gestió dels espais naturals protegits orientat cap a la conservació i no cap a la turistització. Plans de desenvolupament sostenible regionals i locals. I "ecotaxes" dirigides al finançament de la reconversió ecològica.
 - 7.- Augment del desenvolupament humà de les poblacions locals i la seva protecció davant el turisme de masses:
 - Conservació de les cultures i llengües locals.
 - Pervivència del medi rural mediterrani.
 - Foment de l'ocupació local i la seva dignificació.
 - 8.- Promoure dins de la Unió Europea un pla d'acció Mediterrània per donar consistència a l'ús caòtic i sovint clientelar dels fons de cohesió i dels fons de desenvolupament regional.
 - 9.- L'establiment d'una política fiscal europea que desaconselli als especuladors de blanquejar doblers negres a la construcció turística i a l'oferta complementària.
 - 10.- La Unió Europea ha de posar en marxa un pla de suport al turisme del Mediterrani sud, basat en el respecte als drets humans, les cultures i llengües locals, l'ecologització màxima del consum i la promoció del desenvolupament humà.
- Finalment "els verds" reunits a Eivissa varen opinar que la Unió Europea hauria d'aprovar una normativa que consideràs els presumptes delictes ecològics i socials comesos per empreses i ciutadans europeus al Mediterrani Sud i a altres zones d'expansió del turisme de masses com el Carib, l'Índic o el Pacífic, com a delictes jutjables al país d'origen. "Aquesta mesura -diguereu- impediria el manteniment de la impunitat de l'especulació a països sense llibertat política ni respecte pels drets humans".

El Consell de Mallorca dóna llum verda a la sostenibilitat de Calvià

El Ple del Consell Insular va aprovar amb els vots a favor del "Pacte de Progrés" i amb l'oposició del Partit Popular la suspensió de planejament per a quinze milions de metres quadrats de Calvià. L'Ajuntament té ara sis mesos per enllestir unes normes subsidiàries i començar la revisió del PGOU. L'objectiu és aplicar els criteris prevists al programa "Calvià, Agenda Local 21". El PP es manifestà a favor d'aquest programa però votà contra la suspensió de planejament per por de les indemnitzacions.

ONA

La primera passa ja s'ha donat. Després del ple del Consell Insular de Mallorca en el qual s'aprovà la suspensió de planejament per a quinze milions de metres quadrats de sòl urbanitzable, la batlessa de Calvià no amagava la seva satisfacció. "És -va dir- l'intent més seriós que mai no hem fet per adaptar el desenvolupament territorial als recursos que són al nostre abast". Durant el plenari els populars havien acusat els socialistes de Calvià tot dient que anys enrera havien afavorit el

Calvià contra el ciment.

desenvolupisme i que mai fins ara no se n'havien penedit, a pesar que ja fa més de tres lustres que iniciaren el seu mandat. Margarita Nájera ho negà rotundament. Afirmà que des de sempre han volgut racionalitzar l'urbanisme o, el que és el mateix, aprofitar allò que ja existia però millorant la qualitat en lloc de consumir nous espais. "Si abans no havíem pres una mesura com la d'avui és perquè la legislació no ens ho permetia. Ara, ja sí. I endemés des de l'aprovació del Pla han passat cinc anys durant els quals han passat moltes coses que obliguen la societat a replantejar-se moltes qüestions".

Aquests més de quinze milions de metres quadrats de sòl urbanitzable, el planejament dels quals s'ha suspès, si es desenvolupassin íntegrament podrien significar un increment de 35.000 noves places turístiques a Calvià, és a dir, un creixement del 25 per cent sobre l'oferta ja existent, que és la més densa de tota Mallorca i, també, de tota la Mediterrània. Suposen aquestes xifres, segons la batlessa, una hipòtesi de creixement gens sostenible, com es va posar de manifest fa dos anys amb el subministrament d'aigua dolça, quan per les aixetes del terme municipal gairebé només sortia sal. Tot i que les perspectives turístiques per als pròxims anys auguren

nous increments de turisme en els principals mercats de la Unió Europea, sobretot a Alemanya, la manca de recursos naturals pot provocar un crac i, a la llarga, un retrocés tant a Calvià, com a la resta de Mallorca. El canvi de modes, la creixent importància que el turista dóna a l'entorn i les noves destinacions que emergeixen com a mercat, marquen una duríssima competència.

UN PROGRAMA BASAT EN LA CIMERA DE RÍO

L'Agenda Local 21 estableix les coordenades del futur turístic de Calvià, sobre les bases posades tant per la Unió Europea en el cinquè Programa de Medi Ambient i Desenvolupament Sostenible, com per les Nacions Unides en el Programa 21, aprovat a la cimera de Río de 1992. Per a la majoria municipal -PSOE i EU- "és notori que l'equip de govern hagi posat messions per una nova filosofia de desenvolupament, que si bé ja tenia antecedents amb actuacions concretes, com l'esponjament de la costa, la regeneració de les platges, els passejos marítimes, les reserves marítimes o la depuració d'aigües residuals, requerien una visió de conjunt que fos capaç de conciliar el desenvolupament econòmic i social amb la qualitat medi ambiental que tots desitjam".

L'Ajuntament de Calvià va demanar al Consell que tot fent ús de les seves competències urbanístiques suspengués el planejament com a primera passa cap a la revisió del Pla General. "S'entén -diu l'escrit municipal de sol·licitud- que iniciar en aquests moments els treballs de revisió, sol·licitant la suspensió cautelar del planejament respecte a diferents sectors del territori és perfectament lògic i assumible ja que prevaleixen els criteris de màxima protecció al medi ambient, a la naturalesa i al paisatge "(...). "L'anterior plantejament l'assumeix el mateix Govern balear a través de les Hipòtesis de Directrius Territorials recentment publicades i que tenen el seu fonament en la filosofia del desenvolupament sostenible". En base a aquests postulats el president de la Comissió Insular d'Urbanisme, el socialista Francesc Quetglas, afirmà durant la presentació de la proposta en el plenari que aquesta decisió era un acte transcendental des del punt de vista d'un posicionament estratègic de futur, sobretot si Calvià, i també Mallorca i les altres illes, volen liderar un canvi de rumb en el turisme mediterrani.

UN ACTE DE CONTRICIÓ

Tant la presidenta del CIM, Maria Antònia Munar, com els altres portaveus del "Pacte de Progrés" que intervingueren en el plenari -Antoni Alorda del PSM i Eberhard Grosske d'EU- creuen que la decisió presa per Calvià és exemplar en bona mesura i històrica, ja que només és comparable dins del procés urbanístic de Mallorca a la protecció d'Es Trenc i a l'aprovació de la Llei d'espais naturals. Alorda va parlar, igualment, d'un acte de contricció i és que, efectivament, el procés iniciat fa uns anys per Calvià, la seva decidida aposta per la remodelació interior de les zones turístiques, és un acte de contricció per reparar els danys provocats per la massificació soferta al llarg de les tres llargues dècades de desenvolupisme. Per a la batlessa no es tracta d'un acte de penediment sinó de reconèixer que Calvià és en el seu conjunt una zona "madura" que si no millora la qualitat del seu entorn i dels serveis, difícilment serà competitiva en un futur no massa llunyà.

Maria Antònia Munar: l'objectiu és un "Pacte de Progrés" estable durant tota la legislatura

Sebastià Verd

Malgrat tot el "Pacte de Progrés" continua endavant. La presidenta del Consell Insular de Mallorca i d'UM creu que és positiu per a la societat mallorquina i, sobretot, una experiència enriquidora perquè obliga a mantenir un diàleg constant entre forces polítiques de molt diferent signe. Maria Antònia Munar observa, des de la seva privilegiada talaia actual, els terratrèmols polítics que sofreix la dreta mallorquina i espera tenir ocasió de demostrar que l'alternativa a aquest estat de coses és, en definitiva, UM, o el que aquest partit significa, encara que mai no el qualifica de drete sinó de centre, de centre nacionalista.

L'entrevista tengué lloc als passadissos del Parlament balear el dia que Joan Aina Vidal, suspesa de militància en el PP i expulsada del Grup Parlamentari Popular, s'assegué per primera vegada al grup mixt.

- Si li sembla podria fer un balanç del "Pacte de Progrés", dels seus propòsits i de la seva realitat. En quina situació es troba?

Maria Antònia Munar.

- Crec que el Pacte de Progrés ha tengué la gran virtut de produir un canvi substancial a la política mallorquina, de manera que diferents partits hem fet que el Partit Popular ja no sigui hegemònic a la nostra illa. Aconseguir això, i fer que el pacte es mantengui fins a finals de la legislatura, és, crec, la nostra principal ambició.

L'ESTABILITAT DEL PÀCTE

- És un pacte estable? Recents esdeveniments varen fer pensar que no ho era.

- La intenció d'Unió Mallorquina és que ho sigui. Possiblement hem donat motius perquè en qualche moment no ho semblàs, però pens que sí: que ho és i que podrà complir perfectament els objectius marcats per a la legislatura.

- No creu, però, que l'objectiu de trencar l'hegemonia d'un partit, en aquest cas del PP, no és un element suficient per a un pacte, que hi falten altres elements? Si fos així podríem pensar que al darrera només hi ha una qüestió estrictament partidista?

- No, no s'ho cregui. Des d'Unió Mallorquina som molt conscients que no és bo per a Mallorca que un sol partit controli totes les institucions, perquè això implica que el seu poder s'estén a moltes altres, com puguin ser la Universitat o determinades institucions bancàries, la qual cosa dóna lloc a la creació d'una xarxa que ben bé es pot qualificar de perillosa, per no dir-li una altra cosa.

EL CENTRE NACIONALISTA

- En qualsevol cas, UM deu voler ser qualche cosa més dins la drete mallorquina que una alternativa partidista al PP?

- És clar que sí. Som dos partits ben diferents. Unió Mallorquina és un partit de centre i nacionalista que en un moment donat va demostrar que podia governar amb la drete i que en aquests moments demostra que també ho pot fer amb l'esquerra. Precisament aquest és el paper d'un partit de les nostres característiques, tal com han fet a la resta de l'Estat altres partits nacionalistes.

- Però des del PP se'ls acusa d'haver pactat contra natura. El nou president del PP a Mallorca no descarta una nova majoria en el Consell de Mallorca a través de vostès.

- Sí, però un partit de centre nacionalista no té per pròpia definició cap aliat natural. La prova la tenim amb Convergència i Unió. Primer va pactar amb el PSOE i després ho ha fet amb el PP perquè la realitat ha canviat. La nostra realitat com a illa també anirà canviant i, per tant, hem de ser capaços de negociar amb diferents partits. Si no fos així no tendríem cap raó de ser.

- Quines condicions s'haurien de donar per poder pactar amb el PP la pròxima legislatura?

- És evident que haurien de canviar moltes coses. En primer lloc una aproximació en els programes electorals que per a Unió Mallorquina passen per un major autogovern, per més competències i per una actitud més exigent cap a l'Estat. Una descentralització clara i decidida cap als consells insulars, que han de ser els autèntics òrgans de govern de cadascuna de les Illes, de manera que el Govern balear només sigui un coordinador de les polítiques suprainssulars. I, evidentment, el PP hauria d'aprofundir en el tema de la llengua, de la cultura, de la història... temes pels quals no manifesta gaire interès com s'ha pogut demostrar amb l'abstenció a la declaració de "La Balanguera" com a himne de Mallorca.

LA CRISI DEL PP

- En qualsevol cas i perdoni la insistència: com segueix la crisi que travessa el Partit Popular de cara a possibles aliances?

- Amb molt d'interès, perquè ens preocupa tot el que passa a la nostra societat i les conseqüències que fets com els que vivim poden tenir. Ara bé, com a partit aquests són uns fets que no ens van ni ens vénen. La nostra opció partidista és completament independent del que pugui passar en el Partit Popular, a pesar que el nostre creixement polític sembli més probable cap al centre-

SUSPENSIÓ DE PLANEJAMENT A CALVIÀ

1.- Sòl Urbanitzable programat

Peguera Norest	785.000 m²
L'Hostalet	779.000 m²
Urbamar	459.000 m²
Golf de Ponent	1.420.000 m²
Total	3.443.000 m²

Places turístiques: 6.847

2.- Sòl urbanitzable no programat

Ciutat del Golf	4.553.000 m²
Son Llebre	350.000 m²
Turons de Magaluf	2.235.700 m²
Ses Planes-Palmanova	143.000 m²
Ses Planes	2.948.000 m²
Parc Costaner	203.600 m²
Na Burguesa-castell Bendinat	974.800 m²
Na Burguesa-Puig Gros Bendinat	716.000 m²
Fortalesa- Bosc d'Illetes	160.000 m²
Total	12.301.000 m²

Places turístiques: 18.579

EL DEBAT SOBRE LES INDEMNITZACIONS

Ara, una vegada s'ha aprovat la suspensió, l'Ajuntament de Calvià té sis mesos per redactar unes normes subsidiàries, la tramitació i aprovació de les quals són també competència del Consell Insular de Mallorca. Durant aquest temps l'Ajuntament durà endavant els tràmits per revisar el PGOU, tot -s'insisteix- dins del marc de l'Agenda Local 21. Un objectiu que teòricament comparteix el Govern o que, si més no, va ser saludat com una bona notícia pel director general d'Ordenació del Territori, Lluís Alemany, a un article publicat a la revista "Entorn" que edita l'Ajuntament de Calvià.

No obstant això, el grup popular del Consell de Mallorca s'oposà a la suspensió del planejament. Segons la seva portaveu, Maria Salom, no era tant una oposició al fons de la qüestió -la sostenibilitat- sinó a les formes que per als conservadors -va dir- són transcendents perquè poden implicar fortes despeses econòmiques a l'administració insular. La suspensió de planejament implicarà -va dir la diputada popular- haver de pagar indemnitzacions milionàries que "hipotecaran el Consell". La majoria no ho creu així, sinó que aquesta és una excusa del PP a causa d'una malentesa oposició o, cosa que segons el coordinador general d'EU, Eberhard Groskcke, seria molt pitjor: perquè així "deixen de banda les bones paraules, la campanya d'imatge que han volgut muntar sobre la sostenibilitat i s'han decidit a defensar obertament els especuladors, com sempre han fet".

En qualsevol cas i en previsió que els promotors afectats reclamin indemnitzacions l'Ajuntament de Calvià i el Consell Insular de Mallorca han signat un conveni segons el qual l'administració municipal es compromet a pagar totes les indemnitzacions que fixin els tribunals, a pesar que, com varen afirmar Margarita Nàjera i Maria Antònia Munar, ambdues tenen una confiança absoluta que no n'hi haurà o que si

finalment n'hi ha seran d'un import relativament petit. Les avalen diferents informes jurídics. La UIB, a través de la càtedra de Dret Administratiu, diu que el cost de les indemnitzacions ha de ser assumible atès el grau de desenvolupament dels territoris afectats per la suspensió de planejament. La seva base legal és l'article 241 de la Llei del sòl on s'estableix "que només seran indemnitzables les despeses produïdes pel compliment dels deures bàsics inherents al procés urbanitzador i edificatori que com a conseqüència d'un canvi de planejament devenguin inútils".

AVALS MEDIAMBIENTALS

D'altra banda la decisió de l'Ajuntament i del Consell també és avalada pel "Gabinet d'Anàlisi Ambiental i Territorial" de la Universitat de les Illes Balear, que ha emès un "informe i recomanacions sobre les mesures de planejament a adoptar, amb caràcter cautelar i preventiu, en relació al desenvolupament de l'Agenda Local 21, a Calvià" on s'hi diu textualment que no hi ha dubte sobre que "l'execució total del planejament previst en el P.G.O. de Calvià no només no és adequat per desenvolupar el pla estratègic proposat a l'Agenda Local 21, sinó que la seva pròpia execució hipotecaria i impossibilitaria el projecte de desenvolupament sostenible del terme".

Aquest Informe de la UIB suggereix revisar el planejament per adequar-lo al programa inspirat en els criteris de Río i fer-ho de cop per evitar "una possible acceleració d'actuacions previstes en el vigent Pla general que hipotequi els objectius de desenvolupament sostenible". Unes mesures que, a més a més, es justifiquen per la necessitat de "neutralitzar l'amenaça sobre els valors naturals i paisatgístics a l'interior de la denominada geogràficament península de Calvià i també per impossibilitar la degradació dels valors naturals i agrícoles de l'interior del terme, al nord de l'autopista i la carretera d'Andratx i a la Serra de Tramuntana".

UNA CONFERÈNCIA SOBRE TURISME I DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Per al pròxim mes d'abril, Calvià serà escenari d'una conferència internacional sobre "turisme i desenvolupament sostenible" que servirà de marc de discussió sobre el desenvolupament sostenible a partir de zones turístiques de primera generació que, com Calvià, han sofert tota casta d'impactes mediambientals. L'Ajuntament té la intenció de proposar que aquest municipi es converteixi en "Observatori Internacional del Mercat Turístic del Mediterrani" i, per això, ja fa temps que és present a fóruns internacionals per explicar els seus projectes. "L'Agenda Local 21 de Calvià" ja s'ha presentat a la Comissió Europea i al Parlament Europeu, a l'Agència Europea del Medi Ambient i als congressos sobre desenvolupament sostenible celebrats a Lisboa, Portsmouth, Manchester i Roma.

dreta i que per tant sociològicament pugui atreure més les bases del PP que no de l'esquerra. Però sobretot vull dir que això que passa en el PP no ens sorprèn gens ni mica. Objectivament sabem que no hi havia volta de fulla, perquè les majories absolutes duen irremeiablement a l'abús de poder, a la corrupció, a una manca total d'objectivitat, de clientelisme. Sempre hem dit que les majories absolutes són dolentes. I la situació actual ens dona la raó: a la nostra comunitat hi ha una xarxa de poder que no és política sinó d'interessos econòmics.

- Quin pot ser l'antídot a aquesta situació?

- Per a nosaltres és clar: un partit nacionalista fort que pugui governar aquí i que tenguí els seus representants directes al Parlament de l'Estat. Una societat insular com la nostra, amb una economia clarament diferenciada de la resta d'Espanya, té les condicions òptimes per ser dirigida des d'aquest posicionament ideològic. No ens queda més remei que enfortir-nos com a societat tant de portes endins com de cap a Madrid, que és on, al cap i a la fi, encara es prenen les decisions que més afecten el nostre futur.

EL FUTUR DEL "PACTE"

- Deixant de banda la dreta, què en pensa de la nostra esquerra. Sembla que hi ha un moviment, o com a mínim una certa reflexió, sobre la possibilitat d'una alternativa conjunta, una espècie de traducció de l'olivera italiana a la nostra realitat. Pensa que UM hi pot participar?

- No, no veig futur a una proposta semblant. Hi ha massa diferència entre els diferents partits de l'esquerra perquè això sigui possible. I d'altra banda és clar que Unió Mallorquina no hi participaria perquè no som un partit d'esquerra i, endemés, pels nostres propis estatuts ens hem prohibit participar electoralment amb partits centralistes. No podem anar conjuntament amb cap partit estatalista, que és allò que, a més a més d'altres qüestions ideològiques, ens separa del PSOE i d'Esquerra Unida.

- I amb el PSM?

- Ens separa que els pesa més la "s" que el nacionalisme, com es veu a les institucions on sembla arrossegat per la dinàmica d'Esquerra Unida. Però en definitiva, com li deia abans, som opcions diferents que, a pesar de tot, podem arribar a acords tal com demostram cada dia. Evidentment, un programa comú no seria possible, però sí una estreta col·laboració. El "Pacte de Progrés" n'és la millor prova.

- Però el tema de la incineradora continua posant en perill aquest acord?

- El problema de la incineradora és que no tenim els desset vots que necessitam i que Esquerra Unida no ens dona suport en aquesta qüestió. Sens dubte aquesta és la gran dificultat del "Pacte" ja que el PP per pura estratègia partidista manté una actitud que és absolutament incoherent amb els plantejaments que va fer des de la presidència del Consell. Això fa que encara no tenguem cap solució definitiva per a aquest tema, encara que jo no desesperi.

- I respecte a l'urbanisme, en el darrer ple es va aprovar una suspensió de planejament a Calvià. És aquesta la línia a seguir?

- Aquest és un tema en el qual s'ha avançat més del que s'havia proposat el "Pacte de Progrés", que no va incloure a la seva signatura suspensions de planejament. Però tots varem veure amb gran interès la proposta feta per Calvià, que és una iniciativa municipal en la qual, endemés, l'Ajuntament se'n fa càrrec de les possibles indemnitzacions. Em sembla molt interessant donar suport a tots aquells municipis que vulguin frenar el seu desenvolupament urbanístic.

- Durant la campanya electoral vostè va demanar una moratòria urbanística. La continua defensant?

- Hi ha diferents moments, diferents "tempus" polítics, per prendre determinades decisions. En aquest sentit pens que, atesa la diversitat de majories municipals existents, ara és el moment que siguin els mateixos ajuntaments els que ens presentin les seves iniciatives.

Un pont entre Balears i Brussel·les

Des de 1985, el Centre Balear Europa treballa per defensar a Brussel·les els interessos de la nostra comunitat i, a la vegada, facilitar a tots els interessats qualsevol informació relativa a la Unió Europea. Més de 1.300 consultes ateses durant el primer semestre de 1996 són el resultat d'una intensa labor de documentació i divulgació. Un camí obert a tothom i que ha contribuït perquè avui, en el vell continent, el paper de Balears tingui un nou contingut.

DEPARTAMENTS I SERVEIS DEL CBE:

Centre de Documentació Europea

Centre Europeu d'Informació Empresarial

EDI Awareness Centre

Departament de Relacions i Estratègia Regional

Departament de Coordinació IMEDOC

INFORMAU-VOS AL CENTRE BALEARS EUROPA

Carrer Ramon Llull, 2, edifici "Sa Nostra"
07001-Palma de Mallorca, Balears - Tel. 71 73 74 - Fax 71 46 81.
Internet: cbd@bitel.es - X 400: S=CBE; O=Centre Balears Europa;
P=CAIB; A=Mensatex; C=ES

DELEGACIÓ A BRUSSEL·LES

Avenue des Arts, 4 et 5, 7ème étage - 1210-Bruxelles
Tel. 32 2 223 14 10 - Fax 32 2 223 25 24.
Internet: centre.balears.europe@skynet.be

COMISSIÓ EUROPEA

GOVERN BALEAR

Caixa de Balears
"SA NOSTRA"

CENTRE BALEARS EUROPA

FIRA DEL CAVALL
A LES BALEARS 97
DEL 20 AL 23 FEBRER

PALMA DE MALLORCA
RECINT FIRAL
POLIGON DE LLEVANT,
C/ CIUTAT DE QUERETARO S/N

FIRES
CONGRESSOS
DE BALEARS S.A.

AVIACO
COMPTON
IBERIA
GOVERN BALEAR

Fires i Congressos genera negocis per més de cinc mil milions

La necessitat de disposar d'un recinte firal d'acord amb les creixents necessitats de Fires i Congressos és més que evident: cada any creix la seva activitat tant en doblers com en nombre de visitants, prop de quatre-cents mil enguany.

ONA

A falta encara dels resultats obtinguts a la Balear 96, Fires i Congressos preveu finalitzar l'any havent generat un volum de negoci superior als cinc mil cent milions de pessetes, devers vuit-cents milions menys que el 1995 si

bé s'ha de tenir present que a 1996 no hi ha hagut Tecnoturística, fira que juntament amb Balears Nàutica i Habitat és la que mou més doblers. Per tant, de cara a 1997, quan previsiblement sí hi haurà fira turística, cal esperar que se superin tots els rècords. Bon moment, per tant, per plantejar solucions definitives al problema del recinte firal. Hi ha diferents alternatives, però la més avinent -que a més a més ja podria albergar Tecnoturística- és l'actual terminal A de Son Sant Joan.

Les fires més importants per volum de negoci de l'any passat varen ser Balears Nàutica, amb 2.000 milions, seguida d'Habitat amb 1.570, fires que coincideixen amb Balear (més de cent mil visitants en l'edició de fa un any) per ser les més visitades. En total a finals de 1996 s'espera que Fires hagi mobilitzat prop de 400.000 visitants, la qual cosa és un exponent clar del seu potencial econòmic i també social perquè no s'ha d'oblidar que s'organitzen exposicions com la Fira del Llibre que si bé no tenen forts components de negoci responen a un clar interès cultural i pel sector llibreter. D'altra banda l'any passat Fires s'encarregà d'organitzar el centre de premsa de la cimera de la Unió Europea a Alcúdia i enguany la regata Cutty Sark.

Per a l'any que ve el consell d'administració de Fires i Congressos ha aprovat un calendari que inclou setze esdeveniments. En destaquen de les no celebrades enguany l'esmentada Tecnoturística, prevista inicialment per a finals de novembre i dues novetats importants: una fira entorn del cavall (Cavall 97) que promet ser molt atractiva i, a més a més, d'un notable ressò econòmic. I, finalment, una sala de la franquícia de gran transcendència per al comerç de les nostres illes.

Govern, patronal i sindicats signen un pacte per a l'ocupació

Govern i agents socials de les Balears disposen d'una nova mesa de diàleg per debatre conjuntament els temes que afecten l'ocupació. A les Illes el mercat de treball registra un comportament millor que a la resta de l'Estat, però a pesar d'això sembla que no hi ha solució per a l'estacionalitat i per a la precarietat dels llocs de feina.

Acte de signatura del pacte.

ONA

D'acte històric del qual s'ha d'esperar quelcom més que un pur simbolisme, va ser qualificar el "pacte per l'ocupació" signat el passat octubre entre el Govern balear, les patronals CAEB i PIMEB i els sindicats CC.OO i UGT. El president Matas va afirmar que amb aquesta signatura s'apostava pel diàleg com a via de solució per als conflictes socials, perquè tot

i que l'economia de les Illes funciona millor que a la resta de l'Estat "l'atur continua essent el nostre principal problema".

La signatura del pacte du implícit el compromís del Govern de destinar 12.000 milions de pessetes dels pressuposts de l'any que ve a diferents plans econòmics de suport als sectors menys afavorits pel desenvolupament, sobretot el comerç i la indústria, encara que també l'agricultura, el declivi de la qual fa pensar, en tot cas, en la necessitat d'un pla de xoc.

Sindicats i patronal han coincidit a afirmar que "el pacte" és un bon instrument i, sobretot, una passa endavant cap a la constitució del Consell Econòmic i Social que l'executiu ha promès posar en marxa durant aquesta legislatura. En aquest sentit els sindicats varen recordar que l'expresident Cañellas es va negar reiteradament a la constitució d'aquest organisme, mentre que el seu substitut, Cristòfol Soler i ara Jaume Matas s'hi varen comprometre des del primer moment.

L'ATUR A LES BALEARS

Segons un informe de CC.OO sobre les darreres dades conegudes de l'atur, les del mes d'octubre, la població activa sense feina a les Balears puja al 8'8 per cent, amb 27.733 persones desocupades. Només en un mes l'atur s'incrementà en un 18 per cent, 4.214 persones, la qual cosa demostra la forma d'estacionalitat i precarietat dels llocs de feina de les Balears, a pesar de la qual cosa destaca que "es consolida la tendència a la reducció de desocupació".

L'informe diu que les dades acumulades dels primers deu mesos de 1996 mostren el millor comportament de l'atur en els darrers cinc anys i que a la mitjana gener-octubre respecte a l'any passat s'ha reduït en un 17'5 per cent. Més encara: per cada cent aturats que hi havia el 1991 ara n'hi ha 77.

La central sindical posa de manifest que la contractació continua en augment, si bé són contractes eventuais i a precari en el seva immensa majoria. Més del setanta per cent dels signats enguany tenen una durada igual o inferior a sis mesos. Davant aquesta situació CC.OO exposa la necessitat de desenvolupar polítiques dirigides a reduir l'estacionalitat en el sector terciari i reclama que, en contra del que anuncia el PP des del Govern central, "es facin polítiques de protecció social per contrarestar els efectes negatius d'una estructura productiva incapaç d'oferir feina durant tot l'any".

- CONJUNTURA -

El creixement econòmic de les Illes Balears es manté per sobre la mitjana de l'Estat

La Conselleria d'Economia preveu per a l'any que ve a les Balears un creixement del 3'5 per cent. D'altra banda un estudi del Banc Bilbao Vizcaya situa el Producte Interior Brut un vint per cent més amunt que la mitjana de la Unió Europea. A més a més, una primera anàlisi de les fires turístiques de tardor confirmen que hi ha bones perspectives per a la pròxima temporada.

ONA

A l'espera d'un nou exercici turístic -el de 1997- que pot tornar enlairar el mercat britànic, les previsions del Govern balear sobre el balanç econòmic no poden ser més optimistes: un PIB del 3'5 per cent, la qual cosa suposaria un lleuger repunt a "l'aterratge suau" anunciat per l'equip de l'Evolució Econòmica i del qual en varem donar notícia en el nostre darrer número. Cal recordar que per aenguany s'ha previst un producte interior brut final del 2'7 per cent. Segons el Govern, tal com figura a la Memòria dels pressuposts per a l'any que ve, el sector més dinàmic tornarà a ser la construcció amb un 7'5 per cent, seguit dels serveis, amb un 3'7 i increments molt més lleugers a la indústria, un 1 per cent, i a l'agricultura, un 0'6.

El conseller d'Economia, Antoni Rami, pensa que aquestes previsions són excel·lents, perquè auguren unes taxes de sostenibilitat adequades tant a la realitat europea com a les necessitats de desenvolupament de les Balears, que necessiten un reajustament dels seus objectius. Tots els informes econòmics, tant l'Hispalink com el de la Fundació Fies, confirmen, endemés, aquesta bona evolució que fa, teòricament, que les Illes no hagin de passar massa pena a curt termini.

NOUS INCREMENTS TURÍSTICS

Si més no les primeres impressions de les fires i congressos de tardor aposten pel manteniment d'increments turístics des d'Alemanya i per una recuperació del mercat britànic. La World Travel Market de Londres i el congrés d'ABTA, celebrat enguany a Istanbul, han confirmat aquesta tendència. De moment es parla d'un increment de les reserves d'entre un vint i un trenta per cent respecte a les que s'havien contractat l'any passat per a les mateixes dates, la qual cosa es pot traduir en un nombre superior de turistes per a la pròxima temporada alta.

També es preveuen increments percentualment importants per al turisme d'hivern. Des d'Alemanya, tant TUI com Neckermann confirmen

augmentos superiors al vint per cent. Durant les darreres setmanes el president Matas i el conseller de Turisme, González Ortea, s'han entrevistat amb els responsables d'aquests dos operadors de viatges per donar-los notícia de primera mà sobre el pla de desestacionalització que elabora el Govern balear, una idea que sembla haver tengut una bona acollida tant entre els agents exteriors com entre els mateixos hotelers de les Illes.

MÉS HOTELS OBERTS A L'HIVERN

Prova d'això és el creixent nombre d'hotelers que han decidit mantenir els seus establiments oberts durant l'hivern. Segons un informe del Centre de Documentació de la Conselleria de Turisme, un 24 per cent de l'oferta hotelera de les Balears obre durant els dotze mesos de l'any, un 25'1 per cent tanca només un o dos mesos, un 34'5 per cent entre tres i quatre mesos i la resta -un 41'4- durant cinc o sis.

ÍNDEX DE CONFIANÇA DELS CONSUMIDORS

El servei de comunicacions de Sa Nostra ha fet conèixer el segon lliurament de l'índex de confiança dels consumidors de les Balears, un nou indicador per a l'economia de les Illes que permet analitzar en perspectiva quin serà el rumb del consum

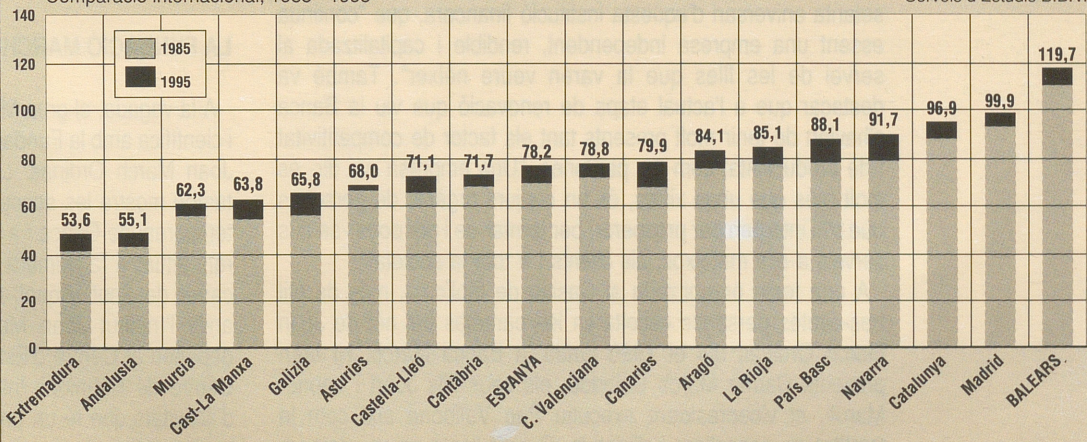
VARIACIÓ DE L'ÍNDEX DE CONFIANÇA DELS CONSUMIDORS DE BALEARS

Juny-Setembre 1996			
	Setembre	Juny	Diferències
MALLORCA	-7	-4	-3
Palma	-6	-6	0
Part forana	-7	-2	-5
MENORCA	-12	-12	0
EIVISSA			
FORMENTERA	-6	-4	-2
BALEARS	-7	-5	-2

PIB per capita per comunitats autònomes

Comparació internacional, 1985 - 1995

Serveis d'Estudis B.B.V.

ÍNDEX DE CONFIANÇA DELS CONSUMIDORS DE BALEARS I EUROPA

	Setembre	Juny	Diferències
Irlanda	10	10	0
Dinamarca	3	3	0
Holanda	-1	3	-4
Regne Unit	-4	-8	4
BALEARS	-7	-5	-2
Portugal	-15	-17	2
Espanya	-18	-13	-5
UE	-18	-18	0
Alemanya	-22	-24	2
Grècia	-24	-30	6
Bèlgica	-25	-23	-2
Itàlia	-27	-21	-6
França	-30	-29	-1

en els pròxims mesos. Segons es diu a l'informe: "des del punt de vista de l'anàlisi econòmica, la confiança és el resultat de percebre que existeixen factors econòmics que aconsellen augmentar el consum. Altrament, la desconfiança és el resultat de percepcions sobre l'existència de factors econòmics que aconsellen disminuir el consum".

L'índex s'obté mitjançant una enquesta que en el cas de les Illes es fa a vuit-centes famílies. Els resultats s'estableixen entorn d'una escala que va de més cent a menys cent. Els resultats obtinguts permeten observar l'evolució, que en el cas de les Illes, fan que l'economista Miquel Alenyar pugui afirmar que "els consumidors de les Balears mantenen una posició global de molt escassa desconfiança, a pesar que entre juny i setembre s'ha donat un lleuger empitjorament". En qualsevol cas, però, els índexs són més favorables que els de la resta d'Espanya i de la mitjana de la Unió Europea.

La Banca March ha complert els setanta anys

El 1926 Joan March Ordinas fundà la "Banca March", una institució financera que forma part de la història de les Illes. L'actual president, Carlos March Delgado va afirmar durant l'acte de celebració de l'aniversari que la Banca era en una etapa de renovació però que sempre es mantindrà al servei de les Balears.

ONA

El president de Banca March, Carlos March Delgado, va afirmar amb motiu de l'acte central de commemoració del setanta aniversari d'aquesta institució financera, que "continua essent una empresa independent, rendible i capitalitzada al servei de les Illes que la varen veure néixer". També va destacar que a l'actual etapa de renovació que viu la Banca s'havien de tenir molt presents tant els factors de competitivitat i de productivitat com les persones. "Una empresa -va dir- és molt més que unes xifres, és un conjunt orgànic de persones que s'hi integren per prosperar, per formar-se i per donar-se uns serveis a ells mateixos, als clients i a tota la societat".

A una festa organitzada al Casino de Mallorca, més de mil tres-cents persones escoltaren les paraules del nét de Joan March Ordinas qui el 1926 fundà la Banca March. Hi eren presents Carme March Delgado, els seus fills Joan i Leonor March, el vicepresident executiu Pau Vallbona així com la totalitat de consellers i directius. Durant l'acte es va retre un

homenatge a tots els empleats que s'han jubilat i als que han complert 25 i 40 anys de serveis a l'empresa.

137 OFICINES

A l'actualitat la Banca March té 137 oficines a les Illes Balears, Madrid, Barcelona, les Illes Canàries i Londres, la principal de les quals és a les Avingudes de Palma. A l'actualitat és la capçalera d'un sòlid grup financer i empresarial que gestiona o participa a diverses activitats a través de les inversions que realitza la Corporació Financera Alba S.A., un "holding" de cotitza a borsa i que integra participacions accionàries a societats com el Banc Urquijo, la cadena d'hipermercats Pryca i la seva matriu multinacional Carrefour en el sector de la distribució; el grup diversificat de construccions Ginés Navarro; la comunicació i producció audiovisual, telefonia mòbil i publicitat a través de Sogecable (canal + Espanya), Airtel, GDM i Media Planning; el corretatge d'assegurances, Unipsa, Turisme-oio, Formentera Interplan i el capital-risc Advent.

LA FUNDACIÓ MARCH

A la vegada, el grup March realitza una extensa tasca cultural i científica amb la Fundació March, creada fa 41 anys pel mateix Joan March Ordinas. La Fundació té la seu a Madrid, però també mostra les seves col·leccions d'art al Museu d'Art Contemporani de Conca i a la Col·lecció d'Art Espanyol Contemporani situat a la primera oficina central de l'entitat a Palma, al carrer de Sant Miquel. Igualment la Fundació va crear fa deu anys l'Institut Joan March d'Estudis i Recerques, del qual depenen el Centre d'Estudis Avançats en Ciències Socials i el Centre de Reunions Internacionals sobre biologia, un conjunt d'activitats que té un pressupost anual superior als mil milions de pessetes.